

આદિવાસી વિસ્તારોમાં વીજળીકરણની અસરો

: અહેવાલ લેખન :
ચંદ્રકાન્ત એસ. પટેલ

: સંકલન :
ચંદ્રકાન્ત ઉપાધ્યાય

આદિવાસી સંશોધન અને તાલીમ કેન્દ્ર
ગુજરાત વિદ્યાપીઠ, અમદાવાદ-૩૮૦ ૦૧૪

364

૨૦૦૧

અનુક્રમણિકા

ક્રમ	વિગત	પાના નંબર
૧	પ્રાસ્તાવિક	૧ - ૨
૨	ભૌગોલિક દ્રષ્ટિએ રાજ્યમાં આદિવાસી વસતિ અને વિસ્તારો, અભ્યાસના ઉદ્દેશો, હેતુઓ, મહત્વ, સંશોધન પ્રવિધિઓ, કાર્યક્ષેત્ર અને કુટુંબ પસંદગી.	૩ થી ૬
૩	આવરેલ તાલુકાઓ અને ગામોના વિસ્તાર અને વસતિ.	૭ થી ૧૩
૪	વીજળીકરણનો ઇતિહાસ અને ગુજરાતમાં વીજળી અંગેની સ્થિતિ.	૧૪ થી ૩૬
૫	પ્રાયોજના વિસ્તારમાં વીજળી વંચિત પેટાપરાની માહિતી.	૩૭ થી ૬૭
૬	વીજળીકરણ અભ્યાસના કુટુંબોનો પરિચય, તેમની વીજળીકરણની પરિસ્થિતિ અને અસરો.	૬૮ થી ૮૨
૭	વીજળીકરણના લાભાલાભ.	૮૩ થી ૮૭
•	સંદર્ભ સૂચિ.	૮૮

પ્રકરણ-૧

પ્રસ્તાવના

દેશની વસતિની ૭૦ ટકા વસતિ ૭.૫ લાખ ગામડાઓમાં વસવાટ કરે છે. તેથી દેશના વિકાસનો આધાર ગ્રામ્ય સમાજનો વિકાસ છે. સમાજનો ગરીબ વર્ગ પણ મુખ્યત્વે ગ્રામ્ય વિસ્તારોમાં વસતો હોવાને કારણે પણ વિકાસ કાર્યક્રમોમાં ગ્રામ્ય સમાજના કાર્યક્રમો અને યોજનાઓને પ્રાધાન્ય આપવામાં આવ્યું છે. તેમાંય દેશના કેટલાક વિસ્તારો એવા છે. તેમાં આઝાદી બાદ વિકાસના ફળો તેની સ્થાનિક પરિસ્થિતિ તેમજ બીજા એવા પરિબળોને કારણે સામવા મળ્યા નથી. તેમાં વસતિ કેટલીક જાતિઓ જે આવા વિકાસના ફળોથી વંચિત રહી જવા પામી છે. તેને માટે આઝાદી બાદની આપણી બંધારણની જોગવાઈ મુજબ પંચવર્ષિય યોજનાઓમાં તેમના કલ્યાણ અને વિકાસની કેટલીક આયોજિત વિકાસની યોજનાઓ શરૂ કરવામાં આવી હતી.

આદિવાસી વિસ્તારોમાં અને જાતિઓમાં આંતર-બાહ્ય પરિબળો દ્વારા તેમનામાં કેટલાક વિકાસ અને પરિવર્તનો આઝાદી બાદ સવિશેષ જોઈ શકાય છે. દેશ આઝાદ થયો ત્યારબાદ બંધારણમાં સ્વીકાર્યા મુજબ દેશના કેટલાક વિસ્તારો અને તેમાં વસતિ અનેક વિધ જાતિઓનો વિકાસ શક્ય બને તેવા પ્રયત્નો સરકારે કરવા માટે પ્રથમ પંચવર્ષિય યોજનાથી જ કેટલીક આયોજિત વિકાસની યોજનાઓ સ્વીકારી શરૂ કરી હતી. સાથે સાથે રાજ્ય બંધારણની કલમ ૪૬ મુજબ સમાજની અનુસૂચિત જનજાતિ અને અનુસૂચિત જાતિઓના વિકાસ અને કલ્યાણ માટે જરૂરી પગલાં લેવા બંધારણમાં રાજ્ય સરકારોને જણાવ્યા મુજબ આઝાદી બાદ સમાજના આ ગરીબો રેખા નીચે જીવતા કેટલાક સમાજોનું અને કુટુંબોનું જીવન ધોરણ ઉંચું લઈ જવા માટે અને આ રીતે તેમની આર્થિક, સામાજિક પ્રગતિમાં ગતિ લાવવા માટે આયોજિત વિકાસનો અભિગમ સ્વીકારીને ૧૯૫૨થી પ્રથમ પંચવર્ષિય યોજનાની શરૂઆતથી કેટલાક પગલાં તેમના ઉત્કર્ષ માટે ખાસ કાર્યક્રમો અને યોજનાઓ અમલી બનાવી લીધા હતા.

આમ પ્રથમ પંચવર્ષિય યોજનાથી શરૂ કરી આઝાદીના પચાસ વર્ષથી અનેકવિધ યોજનાઓમાં તેમના ઉત્કર્ષ માટે વિકાસના કાર્યક્રમો હેઠળ અનેક યોજનાઓ અને કાર્યક્રમો મૂકાયા છે.

પરંતુ આઝાદી પછીના ગ્રામ વિકાસ કાર્યક્રમની ચર્ચામાં નોંધ્યું છે કે પ્રથમ ત્રણ પંચવર્ષિય યોજનામાં થયેલ કામગીરીથી જેમના માટે આ કાર્યક્રમો હતા. તેમની ગરીબાઈમાં કે જેઓ ગરીબોમાં પણ સૌથી નીચે સ્થાન ધરાવે છે, જેમાં અનુસૂચિત જનજાતિ અને અનુસૂચિત જાતિની બહુજન સંખ્યા છે. તેમાં ગણનાપાત્ર સુધારો થયો નહોતો. વિકાસ યોજનાઓનો લાભ આ વર્ગ સુધી પહોંચી શક્યો નહોતો, તેથી નવા અભિગમની જરૂર હતી.

આથી પંચવર્ષિય યોજનાના આયોજનોમાં જુદા જુદા વિકાસ કાર્યક્રમો હેઠળ રાજ્યના આદિવાસી વસ્તારો અને તેમાં વસતા જુદા જુદા આદિવાસી સમુદાયો, કુટુંબોને ધ્યાનમાં રાખીને, તેમજ રાજ્યના આદિજાતિ વિસ્તારના તેમજ બીજાવિસ્તારના વિકાસના સ્તર-ઘટકોનો ગાળો ઓછો કરવા, કૃષિની આવકો વધારવી અને આદિવાસી કુટુંબોની જીવન જીવવાની ગુણવત્તા સુધારવા અને નવીનતમ નવા વિકસેલા ઉપકર્ણો સાથે એક યા બીજી રીતે સંપર્કમાં આવીને તેમનામાં નવીન જાગૃતિ આણવાના આશય સાથે જુદા જુદા કાર્યક્રમો હેઠળનો જ એક કાર્યક્રમ વીજળીકરણનો છે. તેના દ્વારા કેટલેક અંશે તેમનામાં કેટલીક સારી તેમજ કેટલીક ખરાબ અસરો થયેલી જોવા મળે છે.

ભૌગોલિક પ્રદેશો રાજ્યમાં આદિવાસી વસ્તી અને વિસ્તારો, અભ્યાસના ઉદ્દેશ્યો, હેતુઓ, મહત્વ, સંશોધન પ્રવિધિઓ, કાર્યક્ષેત્ર અને કુટુંબ પસંદગી

ગુજરાતમાં આદિવાસીઓની વસ્તી રાજ્યની સમગ્ર પૂર્વ સરહદ પર આવેલા ડુંગરાળ વિસ્તારમાં પથરાયેલી છે અને એટલે જ આ વિસ્તારને આદિવાસી પટ્ટી તરીકે ઓળખવામાં આવે છે. ગુજરાતના કુલ ૨૫ જિલ્લાઓમાંથી આદિવાસીઓની વસતિ મુખ્યત્વે અગિયાર જિલ્લાઓમાં પથરાયેલી છે. દાંતા તાલુકામાં પથરાયેલી ડુંગરોની હારમાળાથી શરૂ થઈ પોશીના, ખેડબ્રહ્મા અને વિજયનગર તરફ વળીને દક્ષિણ તરફ નીચે ઉતરી પંચમહાલની ઉત્તર અને પૂર્વ સીમાને આવરી લઈને દક્ષિણે આવેલ નાનછલ વિભાગમાંથી પસાર થઈ સુરત જિલ્લાના માંડવી તાલુકાથી આગળ વધી વાંસદા, ધરમપુર અને ડાંગ સુધી પહોંચતી પટ્ટીનો ડુંગરાળ અને જંગલવાળો પ્રદેશ ગુજરાતના આદિવાસીઓનું મુખ્ય રહેઠાણ છે. આ પ્રદેશો ઉત્તરના અરવલ્લીની પર્વતમાળામાં પૂર્વમાં સાતપુડા અને વિંધ્યાચળની પર્વતમાળામાં અને દક્ષિણમાં સહ્યાદ્રિની પર્વત માળામાં આવેલા છે. આખો વિસ્તાર વીસ હજાર ચોરસ માઈલનો છે. આદિવાસીઓની સવિશેષ વસ્તી ધરાવતા અગિયાર જિલ્લાઓને ભૌગોલિક રીતે ત્રણ વિભાગમાં વહેંચી શકાય. ઉત્તર વિભાગમાં બનાસકાંઠા અને સાબરકાંઠા, મધ્ય ગુજરાતમાં પંચમહાલ (ગોધરા), દાહોદ, વડોદરા અને ભરૂચ, નર્મદા જ્યારે દક્ષિણ ગુજરાતના વિભાગમાં સુરત, નવસારી, વલસાડ અને ડાંગ જિલ્લાઓને સમાવિષ્ટ કરી શકાય. આ ત્રણે વિસ્તારોમાં અને બાકીનો વિસ્તારોમાં થઈને જુદી જુદી ૨૮ આદિવાસી જાતિઓ આવેલી છે. આ બધી જાતિઓ આર્થિક, સામાજિક અને સાંસ્કૃતિક રીતે એકબીજાની જુદી તરી આવે છે.

વીજળીકરણ અભ્યાસના ઉદ્દેશ્યો-હેતુઓ :

- વીજળીકરણ થયેલ હોય તેવા ગામોની માહિતી મેળવી અને પસંદ કરાયેલા ગામો અને કુટુંબો ઉપર વીજળીકરણની અસરો તપાસવી.
- અભ્યાસમાં પસંદ કરેલ કુટુંબોને યોજનાની માહિતી મેળવવાથી લઈને લાભ મેળવવામાં પડતી નાની-મોટી મુશ્કેલીઓ, મર્યાદાઓની વિગતો મેળવવી.
- વીજળીકરણ થયેલ ગામોમાં વ્યક્તિગત રીતે લાભ મળ્યો કે લીધો હોય અને લાભોથી વંચિત રહેલ કુટુંબોના અભિપ્રાયો જાણવા.
- પ્રથમ પંચર્ષિય યોજનાથી જ વીજળીકરણના કાર્યક્રમો ચાલે છે. તેમ છતાં બધી જ જગ્યાએ તેના લાભો કેમ પહોંચી શક્યા નથી. સાથે સાથે આ વીજળીકરણના કાર્યક્રમથી કેવા આર્થિક

સામાજિક કે શૈક્ષણિક પરિવર્તનો થયા, તેનાથી અગાઉ કરતાં તેમની સ્થિતિમાં ફેરફારો થયા કે કેમ તે તપાસવું.

- વીજળીકરણ થયેલ ગામો ઉપર તેમજ તેમાં વસતા કુટુંબો ઉપર વીજળીકરણની સારી તેમજ ખરાબ અસરો કેવી થવા પામી છે, તેની વિગતો મેળવવી.
- વીજળીકરણવાળા ગામોમાં વીજચોરી અંગેની વિગતો મેળવવી અને તે શાથી થાય છે. અને તેના માટે લોકોના અભિપ્રાયો જાણવા.
- વીજળીકરણ યોજનામાં કુટિર જ્યોત યોજનાની અસરો જોવી.

અભ્યાસનું મહત્વ :

- (૧) વડોદરા, સુરત, પંચમહાલ અને બનાસકાંઠા જિલ્લાના પસંદ કરાયેલ ગામોના કુટુંબોની સામાન્ય માહિતી, કૌટુંબિક માહિતી મેળવવી, ધંધા વ્યવસાય, આવક અંગેની જેનો સંબંધ વીજળીકરણ સાથે છે. જેથી શિક્ષણ અને સારી આવકને કારણે કેટલાકને વીજળી ઉપલબ્ધ છે. ટૂંકમાં અભ્યાસમાં આ વિગતો મેળવી મૂકવાથી બીજા વિસ્તારોની આવી યોજના વખતે પરિસ્થિતિનો ખ્યાલ રહે.
- (૨) સમગ્ર વિસ્તારોમાં વીજળીકરણ પ્રક્રિયા ચાલુ હોવા છતાં, હજુ સમગ્ર ગામો અને કુટુંબોને તેનો લાભ કેમ મળ્યો નથી. એ જાણવાથી તેની ત્રુટિઓ જાણી શકાશે અને શક્ય એટલા ઉકેલો શોધવામાં મદદરૂપ થવાશે.
- (૩) સરકારના અને લોકોના આના દ્વારા થતા વિકાસકાર્યોમાં કોઈ ખામીઓ, મુશ્કેલીઓ હોય તો તે અંગેની માહિતી મેળવવી, તે અંગે શું થઈ શકે એ અંગેના ઉપાયોમાં આવા અભ્યાસો મહત્વનો ભાગ ભજવશે.
- (૪) આવા વિસ્તારોમાં વીજળીકરણની યોજનાનો સ્વીકાર કેમ ઓછો થાય છે, તે કેમ નિષ્ફળ કે સફળ હશે, એ જાણવાથી બીજા વિસ્તારો માટે માર્ગદર્શનરૂપ બની રહેશે.
- (૫) વીજળીકરણ યોજનાથી થોડી રોજગારી કે આવક શું થાય છે, તે જાણી બીજાઓ માટે ઉપયોગી છે, કે કેમ તે જાણી શકાશે.
- (૬) વીજળીકરણ અંગેની અસરોના અભ્યાસથી તેમનામાં જોવા મળતી સારી-ખરાબ અસરો જાણવી. જેથી ખરાબ અસરો જો જણાય તો તે અંગેના સૂચનો કરી શકાય. સારી અસરો અંગે જાણી બીજાને માટે માર્ગદર્શન પૂરું પાડી શકાય.

- (૭) વીજળીકરણની પ્રક્રિયાને અવરોધનારા પરિબળો જાણી શકાશે.
- (૮) વીજળીકરણ અંગેના આવા અભ્યાસથી યોજનામાં રહેલી ખામીઓ, ત્રુટિઓનો થોડો ખ્યાલ આવશે અને તેનાથી યત્ન વિકાસની દિશા જાણી શકાશે.
- (૯) સમગ્ર વિસ્તારની સ્થિતિનો થોડો ખ્યાલ આવશે, જેથી આવી યોજનાઓ સફળ-નિષ્ફળ જવામાં અડચણરૂપ કે સહાય થવા શું કરી શકાશે, તેનો ખ્યાલ આવશે.
- (૧૦) આવા અભ્યાસથી ગુજરાત વિદ્યુત બોર્ડ દ્વારા વીજળીકરણની પ્રક્રિયા કરતી વખતે સુધારા વધારા કરવા કદાચ ઉપયોગી નીવળશે.

સંશોધન પ્રવિધિઓ :

- (૧) પ્રસ્તુત અભ્યાસમાં સ્ત્રોત તરીકે જંગલ વિસ્તારના ગામોના માત્ર અનુસૂચિતજનજાતિના કુટુંબો પસંદ કરવામાં આવ્યા હતા. અભ્યાસ માટે અનુસૂચિ, કુટુંબપત્રક તૈયાર કરી ક્ષેત્રકાર્ય દ્વારા વિગતો એકત્રિત કરવામાં આવી હતી. ક્ષેત્રકાર્ય દરમિયાન નમૂનાના કુટુંબોની વ્યક્તિગત મુલાકાત લઈ તૈયાર કરેલી મુલાકાત માર્ગદર્શિકાનો પણ ઉપયોગ કરીને પસંદ કરાયેલ આઠેય ગામના કુટુંબોની વિગતો મેળવવામાં આવી હતી. જેમાં પસંદ કરાયેલા કુટુંબોની સામાન્ય માહિતી, તેમની વ્યવસાયિક વિગતો અને વીજળી વિષયક વિગતો મેળવાઈ હતી.
- (૨) સાથે સાથે કેટલીક વિગતો નિરીક્ષણ દ્વારા એકત્રિત કરી હતી.
- (૩) પ્રસ્તુત અભ્યાસની કેટલીક માહિતી ગુજરાત વિદ્યુત બોર્ડના તાલુકા મથકોના નાયબ એન્જિનીયરની કચેરીમાંથી મેળવીને મુકી છે.
- (૪) અભ્યાસ માટે જે તે વિસ્તારો અને ગામોની માહિતી ગામની મુલાકાત વખતે અને કેટલીક ગ્રંથાલયના આધારે મેળવવામાં આવી હતી.

ક્ષેત્રકાર્ય અને કુટુંબ પસંદગી :

વીજળીકરણની અસરોના અભ્યાસ માટે લગભગ સંપૂર્ણ કહી શકાય એવા આદિવાસી વિસ્તારના વડોદરા જિલ્લાના છોટાઉદેપુર વિસ્તારના (રાયપુર-ઘંઘોડા), સુરત જિલ્લાના સોનગઢ વિસ્તારના (આંબા-ગોપાલપુરા), પંચમહાલ જિલ્લાના લીમખેડા વિસ્તારના (પાણીયા-અંધારા) અને બનાસકાંઠા જિલ્લાના દાંતા વિસ્તારના (પાન્છા-ધાબાવાળી વાવ), વગેરે પસંદગીના ગામોમાંથી દરેકમાંથી મળીને કુલ ૧૦૦ કુટુંબોને આ અભ્યાસમાં આવરી લઈને માહિતી પ્રાપ્ત કરી હતી.

ગુજરાતમાં જ્યાં આદિવાસી વસતિ વસે છે, એવા આ વિસ્તારોમાં ક્ષેત્રકાર્ય કરવામાં આવ્યું હતું. આમાં કોઈ એક જાતિ કે સમૂહને ન લેતા જે તે વિસ્તારની રહેઠાણ ધરાવતી જાતિના કુટુંબોનો સંપર્ક કરીને માહિતી પ્રાપ્ત કરી હતી. આમાંની કેટલીક માહિતી અનુસૂચિ દ્વારા તો કેટલીક માહિતી મુલાકાત અને નિરીક્ષણ દ્વારા મેળવી હતી.

કોઠા નં. ૧:૧

જિલ્લા, તાલુકા, ગામવાર પસંદ કરાયેલ કુટુંબો

ક્રમ	જિલ્લો/તાલુકો	ગામ	કુટુંબ સંખ્યા
૧.	વડોદરા (છોટાઉદેપુર)	૧. રાયપુર ૨. ઘંધોડા	૨૫
૨.	સુરત (સોનગઢ)	૩. આંબા ૪. ગોપાલપુરા	૨૫
૩.	પંચમહાલ (લીમખેડા)	૫. પાણીયા ૬. અંધારી	૨૫
૪.	બનાસકાંઠા (દાંતા)	૭. પાન્છા ૮. ધાબાવાળી વાવ	૨૫
	કુલ	૮	૧૦૦

અભ્યાસક્ષેત્રોના આદિવાસી સમૂહોમાંથી તેમજ ગુજરાત વિદ્યુત બોર્ડના પદાધિકારીઓ દ્વારા ખૂબ જ સહકાર સાંપડ્યો હતો. તેઓએ નિખાલતાથી માહિતી પૂરી પાડી હતી. એટલે સામેલ અભ્યાસના ગામોના લોકોનો અને તાલુકા કક્ષાએ સહકાર આપનાર ગુજરાત વિદ્યુત બોર્ડના પદાધિકારીઓનો આભાર માનું છું. અભ્યાસની શરૂઆતમાં કેન્દ્રના ભૂતપૂર્વ નિયામકશ્રી સિદ્ધરાજભાઈ સોલંકીએ જરૂરી સહકાર આપી માર્ગદર્શન પૂરું પાડ્યું હતું, તેમનો આભાર માનું છું. આ અહેવાલને જોઈ જરૂરી સુધારા-વધારા કરી માર્ગદર્શન આપવા માટે કેન્દ્રના નિયામકશ્રી ચંદ્રકાન્ત ઉપાધ્યાયનો આભાર માનું છું. આ ઉપરાંત પ્રત્યક્ષ કે પરોક્ષ રીતે જેમણે મને જરૂરી મદદ કરી છે, એવા મારા સહકાર્યકરોનો આભાર માનું છું.

આવરેલા તાલુકાઓ અને ગામોના વિસ્તાર અને વસતિ

વડોદરા :

વડોદરા જિલ્લાનો કુલ ભૌગોલિક વિસ્તાર ૭,૭૯૪ ચોરસ કિલોમીટરમાં વિસ્તરેલો છે. જિલ્લામાં વસવાટવાળા રહેણાંકના ઘરોની સંખ્યા ૫,૬૭,૩૬૮ની છે. જે ૧૬૪૫ વસવાટી અને ૬ બિનવસવાટી ગામોમાં આવેલા છે. જેમાં શહેરી વિસ્તાર પણ સમાવીષ્ટ થયેલો છે. જિલ્લામાં ૩૦,૮૯,૬૧૦ની કુલ વસતિ વસે છે.

છોટાઉદેપુર :

સમગ્ર છોટાઉદેપુર તાલુકાનો કુલ ૧,૩૭૩.૨૧ ચોરસ કિલોમીટરનો વિસ્તાર જેમાં ૧,૩૬૭.૧૬ ચોરસ કિલોમીટર ગ્રામ્ય અને ૬.૦૫ કિલોમીટર શહેરી વિસ્તાર હેઠળ છે. આટલો મોટો વિસ્તાર ગ્રામ્ય વિસ્તાર હેઠળ છે, તેનું કારણ તાલુકાની ભૌગોલિક રચના કદાચ એવી છે કે શહેરી વિસ્તારો ઓછા વિકસ્યા છે. આખો વિસ્તાર પથ્થર, ખીણ અને જંગલથી પૂર્વની પટ્ટીજી વિસ્તરેલી છે. કુલ વિસ્તારમાંથી ૧,૩૬,૭૧૬.૮૫ હેક્ટર-ગૂંકામાંથી ૪૨,૬૦૮.૯૫ હેક્ટરનો વિસ્તાર તો એકલા જંગલ હેઠળ છે. તાલુકામાં ૨૭૬ જેટલા વસવાટી ગામો છે. છોટાઉદેપુર તાલુકાના વીજળીકરણના આંકડા જોઈએ તો ૨૩૪ જેટલા ગામોમાં ઘર વપરાશ માટેની વીજળી પૂરી પડાય છે. ૨૩ ગામોમાં વીજળી નથી, ૧૬ જેટલા ગામોમાં ખેતી માટે વીજળી પૂરી પડાય છે. સમગ્ર તાલુકામાં ૪૫,૪૪૦ રહેણાંકવાળા ઘરોમાં જેમાં ૪૦,૮૫૩ ગ્રામ્ય અને ૪,૫૮૭ શહેરી વિસ્તારના રહેણાંકના ઘરો જેમાં ૧૯૯૧ની વસતિ ગણતરી પ્રમાણે ૩,૦૪,૨૭૫ની કુલ વસતિ વસે છે. જેમાં ૨,૭૮,૬૭૧ની ગ્રામ્ય વસતિ અને ૨૫,૬૦૪ની શહેરી વસતિ છે. કુલ વસતિમાં અનુસૂચિત જનજાતિની ૨,૬૯,૬૪૨ની વસતિ છે. આમાં રાઠવા અને તડવી આદિવાસી જાતિઓની વસતિ સવિશેષ છે. એ સિવાય અનુસૂચિજાતિ ૧૦,૧૦૯ની વસતિ છે. જેમાં મહદ્અંશે વણકરની વસતિ સવિશેષ છે. વડોદરા જિલ્લામાં આદિવાસીઓની વસતિ સંખ્યાની દ્રષ્ટિએ છોટાઉદેપુર તાલુકામાં તેની કુલ વસતિમાં ૮૮.૬૨ ટકા જેટલી વસતિ આદિવાસીઓની છે. છોટાઉદેપુર તાલુકો રાજ્યની મધ્યમાં મધ્યપ્રદેશની સરહદે આવેલો છે. તાલુકામાં વીજળી પૂરવઠી ૯૨.૯૨ ટકા વસ્તીને આવરી લે છે.

રાયપુરા ગામ :

રાયપુરા ગામનો કુલ વિસ્તાર ૬૧૫.૩૧ હેક્ટર-ગૂંકા છે. તેની ૧૯૯૧ની વસતિગણતરી પ્રમાણે ૨,૧૪૭ની કુલ વસતિ ૨૯૬ જેટલા કુટુંબોમાં વસે છે. જેમાં ૧,૦૮૫ પુરુષો અને ૧,૦૬૨

સ્ત્રીઓ છે. ૨,૧૪૧ની વસતિ અનુસૂચિત જનજાતિની છે. જેમાં અક્ષરજ્ઞાન પામેલા ૨૩૬ પુરુષો અને ૫૦ સ્ત્રીઓ મળીને કુલ ૨૮૬ જેટલા છે. ગામમાં પ્રાથમિક શાળા, પ્રાથમિક આરોગ્ય કેન્દ્ર, ઉપરાંત કોમ્યુનિટી હેલ્થ સેન્ટર છે. ગામને કૂવા, નદી અને હેન્ડ પંપથી પાણીની સુવિધા છે. ગામ ટપાલ કચેરી તેમજ પાકા ડામરના રસ્તાથી ક્વાંટ -છોટાઉદેપુર સાથે જોડાયેલું છે. ક્વાંટ ૫ કિલોમીટર અને છોટાઉદેપુર ૧૨ કિલોમીટરને અંતરે હોઈ બજાર મળી રહે છે. ગામને ઘરવપરાશ તેમજ અન્ય સુવિધાઓ માટે વીજળી સુવિધા મળી રહે છે. ગામ ૧૮.૨૧ હેક્ટરનો જંગલ વિસ્તાર ધરાવે છે. ૪૪૧.૬૨ હેક્ટર બિનપિયત ખેતી હેઠળની ગામમાં જમીન છે. ૪૦.૬૦ હેક્ટર ઝાડી નીચે તેમજ ખેડાણમાં ન લેવાય તેવી ૧૧૪ હેક્ટર જમીન ગામ તળમાં છે.

ઘંઘોડા ગામ :

ઘંઘોડા ગામનો કુલ વિસ્તાર ૭૧૯.૦૫ હેક્ટરનો છે. તેની ૧૯૯૧ની વસતિ ગણતરી પ્રમાણે ૨,૩૫૫ની વસતિ જેમાં ૧,૨૩૫ પુરુષો અને ૧,૧૨૦ સ્ત્રીઓ છે. જેમાં આદિવાસીઓની સંખ્યા ૧,૭૫૧ છે, જેમાં ૯૧૪ પુરુષો ૮૩૭ સ્ત્રીઓ છે. અનુસૂચિતિની ૫૫૫ની વસતિ છે. આદિવાસી રાઠવાની વસતિ ગામમાં વસેલી છે. ગામમાં અક્ષરજ્ઞાન પામેલાની સંખ્યા ૮૬૪ની છે. બધી વસતિ ગામના ૪૨૨ જેટલા કુટુંબોમાં વસે છે. ગામમાં પ્રાથમિક તેમજ માધ્યમિક શાળાની સુવિધા છે. ઉપરાંત પ્રાથમિક આરોગ્ય કેન્દ્ર, જાહેર આરોગ્ય કેન્દ્રની પણ સગવડ છે. નદી, હેન્ડ પંપ અને કૂવા દ્વારા પાણીની સુવિધા ગામમાં જોવા મળે છે. ટપાલ કચેરી છે, પણ ટેલીફોન માટે ૫ કિ.મી. છોટાઉદેપુર જવું પડે છે. ગામ પાકા ડામરના રોડથી સંકળાયેલું હોઈ બસની સુવિધા ખૂબ જ સારી જોવા મળે છે. છોટાઉદેપુર સાથે બજાર વ્યવહાર છે. ગામમાં ઘરવપરાશ તેમજ ખેતી ઉપરાંત ઘંટી વગેરે માટેનો વીજળીકરણની સુવિધા જોવા મળે છે. જંગલ વિસ્તાર વિનાનું ૫૦ હેક્ટર જેટલી સિંચીત જમીન ધરાવતું ગામ હોવા છતાં ૫૧૨ હેક્ટર જેટલી જમીન બિનસિંચીત છે. ખેડાણ લાયક પડતર ૮૩ હેક્ટર તેમજ ૯૮ હેક્ટર ન ખેડી શકાય તેવી જમીન છે.

સુરત :

સુરત જિલ્લો કુલ ૭,૬૫૭ ચોરસ કિલોમીટરના વિસ્તારમાં વિસ્તરેલો છે. જિલ્લામાં વસવાટવાળા રહેણાંકના ઘરોની સંખ્યા ૬,૨૯,૨૨૮ની છે. જે બધા ૧,૧૮૫ વસવાટી અને ૯૩ બિનવસવાટી તેમજ ૧૪ નાના મોટા શહેરી વિસ્તારોમાં છે. જેમાં ૧૯૯૧ની વસતિગણતરી પ્રમાણે જિલ્લાની ૩૩,૯૭,૯૦૦ની કુલ વસતિ છે.

સોનગઢ તાલુકો અને આવરેલ ગામોનો વિસ્તાર અને વસતિ :

સોનગઢ :

સમગ્ર સોનગઢ તાલુકાનો કુલ વિસ્તાર ૧,૨૦૬.૬૭ કિલોમીટરનો, જેમાં ૧,૧૮૧.૬૧ કિલોમીટરનો ગ્રામ્ય વિસ્તાર હેઠળ અને ૧૫.૦૬ કિલોમીટરનો વિસ્તાર શહેરી વિસ્તાર હેઠળ છે. એટલે ઘણો મોટો વિસ્તાર ગ્રામ્ય છે. આખો વિસ્તાર ડુંગરાળ, પથ્થરાળ અને જંગલોથી ભરપુર છે. કુલ વિસ્તાર ૧,૧૮,૧૬૧.૧૬ હેક્ટરના વિસ્તારમાં ૩૨,૬૮૮.૪૮ હેક્ટરનો વિસ્તાર તો જંગલ હેઠળ છે. આખા વિસ્તારમાં કુલ ૩૪,૦૬૭ રહેણાંકના ઘરોમાં ૨૭,૧૭૪ ગ્રામ્ય વિસ્તારના અને ૬,૮૯૩ શહેરી વિસ્તારના છે. તાલુકાની ૧૮૮૧ની વસતિ ગણતરી મુજબ ૧,૭૨,૮૫૮ની વસતિમાં ૧,૩૮,૪૮૩ની ગ્રામ્ય અને ૩૩,૪૬૬ની શહેરી વસતિ છે. તેમાં અનુસૂચિતજનજાતિની ૧,૪૨,૬૮૪ની વસતિ અને અનુસૂચિતજાતિની ૨,૭૦૬ની વસતિ છે. આ બધી વસતિ તાલુકાના ૧૭૭ ગામમાં પૈકી વસે છે. સોનગઢ તાલુકાના વીજળીકરણના આંકડા જોઈએ તો ૧૩૧ ગામોમાં ઘરવપરાશ માટેની વીજળી પૂરી પડાય છે. ૧૮ ગામોમાં બધા હેતુઓ માટે, જ્યારે ૧૮ ગામોમાં ઘરવપરાશ ઉપરાંત ખેતી માટેની વીજળી પૂરી પડાય છે. તાલુકાના ૧૦ ગામોમાં એવા છે જ્યાં હજુ વીજળીકરણ થયું નથી. સુરત જિલ્લામાં આદિવાસીઓની વસતિ સંખ્યાની દ્રષ્ટિએ તાલુકાની કુલ વસતિમાં ૮૨.૫૦ ટકા જેટલી વસતિ આદિવાસીઓની છે. સોનગઢ તાલુકો રાજ્યની દક્ષિણે ડાંગ જિલ્લાને અડીને આવેલો છે.

આંબાગામ :

આંબા ગામનો કુલ વિસ્તાર ૨૭૪.૧૮ હેક્ટર-ગૂંઠાનો છે અને તેની ૧૮૮૧ની વસતિ ગણતરી પ્રમાણે ૬૮૮ની કુલ વસતિ જેમાં ૩૫૩ પુરુષો અને ૩૪૬ સ્ત્રીઓ બધા જ આદિવાસી ગામીત, ચૌધરીઓ છે. ગામમાં અક્ષરજ્ઞાન પામેલા ૧૦૪ પુરુષો અને ૪૨ સ્ત્રીઓ છે. આ બધી જ વસતિ ૧૨૪ જેટલા રહેણાંકના ઘરોમાં વસે છે. ગામમાં પ્રાથમિક શાળા ઉપરાંત કોમ્યુનીટી હેલ્થ સેન્ટરની સુવિધા છે. પીવાના પાણી માટે કૂવા, હેન્ડપંપ, નદી વગેરેની સુવિધા છે. પોષ્ટની સુવિધા ૫ કિલોમીટર દૂરના ગામે જ્યારે ટેલીગ્રામ ૧૨ કિલોમીટર દૂર સોનગઢ મુકામે છે. રોજબરોજનો માર્કેટ વ્યવહાર સોનગઢ સાથેનો છે. ગામ ડામરરોડથી સોનગઢ સાથે જોડાયેલું છે. ગામ ઘરવપરાશી વીજળીકરણથી જોડાયેલું છે. હવે ખેતી માટેની વીજળી માટે પ્રયત્ન ચાલુ છે. ગામનો જંગલ વિસ્તાર જોવા મળતો નથી. ૮.૪૦ હેક્ટરનો વિસ્તાર કૂવાના પાણીની સિંચાઈ હેઠળ અને ૮.૪૦ હેક્ટર ઝરણાના પાણીથી સિંચાઈવાળો છે. બાકી ૨૨૭.૩૬ હેક્ટર બિનસિંચીત

ખેતી હેઠળનો વિસ્તાર ગામમાં છે. ૨૭.૭૧ હેક્ટર ન ખેડી શકાય તેવો વિસ્તાર છે. જે ડુંગરાળ, પથ્થર, ખીણોવાળો વિસ્તાર છે.

ગોપાલપુરા ગામ :

ગોપાલપુરા ગામનો કુલ વિસ્તાર ૫૨૩.૬૭ હેક્ટર-ગૂંઠાનો છે. ૧૯૯૧ની વસતિ ગણતરી પ્રમાણે ૧,૨૫૪ની કુલ વસતિ જેમાં ૬૨૩ પુરુષ અને ૬૩૧ સ્ત્રીઓ જે બધા જ આદિવાસી ગામીત, ચૌધરી છે. ગામમાં અક્ષરજ્ઞાન પામેલા ૨૩૫ પુરુષો અને ૧૬૪ સ્ત્રીઓ છે. આ બધી જ વસતિ ૨૩૪ જેટલા રહેણાંકના ઘરોમાં વસવાટ કરે છે. ગામમાં પ્રાથમિક શાળા ઉપરાંત પ્રૌઢશિક્ષણ કેન્દ્ર ચાલે છે. ઉપરાંત કોમ્યુનીટી હેલ્થ સેન્ટરની સુવિધા છે. ગામના પીવાના પાણી માટે કુવા, હેન્ડપંપ અને નદીના પાણીની સુવિધા છે. પોષ્ટ ઓફિસની સુવિધા છે, પરંતુ ટેલીગ્રામ માટે સોનગઢ ૧૦ કિલોમીટર દૂર જવું પડે છે. ગામ પાકા રોડથી જોડાયેલું હોઈ બસની સુવિધા સારી જોવા મળે છે. ગામ સોનગઢ આહવા સાથે જોડતા રસ્તા ઉપર આવેલું છે. ગામમાં વીજળી સપ્લાય ઘર વપરાશ તેમજ ખેતી માટેની મોટરપંપ માટે પણ વીજળી સપ્લાયથી સંકળાયેલું છે. આખા ગામમાં ૨૪.૬૦ હેક્ટર હેઠળનો વિસ્તાર જંગલ હેઠળ જોવા મળે છે. ગામની જમીન કુવાથી ૨૦ હેક્ટર, નદીથી ૧ હેક્ટર અને ૨૯ હેક્ટરનાં ઝરણા તળાવથી સિંચાઈ થાય છે. ગામનો ૪૦૭ હેક્ટરનો વિસ્તાર બિનસિંચિત ખેતીવાળો જોવા મળે છે. ૪૯.૫૨ હેક્ટરનો વિસ્તાર ડુંગરાળ, ખીણ, જંગલને કારણે ખેડી ન શકાય તેવો જોવા મળે છે.

બનાસકાંઠા :

બનાસકાંઠા જિલ્લાનો કુલ ભૌગોલિક વિસ્તાર ૧૨,૭૦૩ ચોરસ કિલોમીટરમાં વિસ્તરેલો છે. જિલ્લામાં વસવાટવાળા રહેણાંકની ઘરોની સંખ્યા ૩,૬૨,૪૯૩ની છે. જે બધા ૧,૩૭૪ વસવાટી અને ૬ બિનવસવાટી ગામોમાં અને તેના ૭ શહેરી વિસ્તારોમાં છે. જિલ્લાની ૧૯૯૧ની વસતિ ૨૧,૬૨,૫૭૮ની છે.

દાંતા તાલુકો અને આવરેલ ગામોનો વિસ્તાર અને વસતિ :

દાંતા :

સમગ્ર દાંતા તાલુકાનો કુલ વિસ્તાર ૮૬૦.૭૪ કિલોમીટરનો છે. જેમાં ૮૪૩.૩૩ કિલોમીટરનો ગ્રામ્ય વિસ્તાર હેઠળ અને ૧૭.૪૧ કિલોમીટરનો શહેરી વિસ્તાર હેઠળ છે. એટલે તાલુકાનો ઘણો મોટો વિસ્તાર ગ્રામ્ય છે. તેનું કારણ તાલુકાની ભૂભૌગોલિક રચના છે. આખો વિસ્તાર ડુંગરાળ, પથ્થરાળ, જંગલ વિસ્તાર હોય પછાત રહી જવા પામ્યો હોય કોઈ મોટા શહેરો

વિકસવા પામ્યા નથી. આખાય વિસ્તારમાંથી ૪૬,૩૬૭.૪૮ હેક્ટર-ગૂંઠાનો વિસ્તાર તો જંગલ હેઠળ છે. તાલુકામાં ૨૩,૨૧૧ રહેણાંકના ઘરો છે. જેમાં ૨૦,૮૮૦ રહેણાંક તો ગ્રામ્ય વિસ્તારના છે. ૨,૩૩૧ રહેણાંકો શહેરી વિસ્તારના છે. તાલુકાની ૧૯૯૧ની વસતિ ગણતરી મુજબ ૧,૩૧,૪૭૬ની વસતિ છે, જેમાં ૧,૨૦,૮૦૩ની ગ્રામ્ય વસતિ અને ૧૦,૬૭૩ની શહેરી વસતિનો સમાવેશ થાય છે. તેમાં અનુસૂચિત જનજાતિની ૬૪,૩૦૨ની મોટી વસ્તી છે. અનુસૂચિતજાતિની ૫,૧૨૨ની વસતિ છે. આ બધી જ વસતિ તાલુકામાં આવેલા ૧૮૨ ગામોમાં વસે છે. સમગ્ર બનાસકાંઠા જિલ્લામાં આદિવાસીઓની વસતિ સંખ્યાની દ્રષ્ટિએ સૌથી વધુ વસતિ ધરાવતો દાંતા ૭૯.૯૯ ટકાની વસતિ સાથે રાજ્યની ઉત્તરે રાજસ્થાનને અડીને આવેલો છે. તાલુકામાં પાવર સપ્લાય (વીજળીકરણ) ૯૫.૫૮ ટકા (૧૯૯૧ની ગણતરી મુજબ) નોંધાયું છે. તાલુકાના વીજળીકરણના આંકડા જોઈએ તો ૬૭ ગામોને ધરવપરાશ માટેની, ૪૩ ગામોને બધા જ હેતુઓ માટે, ૫૪ ગામોને ધરવપરાશ ઉપરાંત ખેતી માટેની વીજળી, ૪ ગામો માત્ર ખેતી માટેની, ૧ ગામની વ્યવસાયિક ધોરણે, તેમજ ૨ ગામો ધરવપરાશ ઉપરાંત ખેતી માટે વીજળીકરણથી જોડાયેલા છે. ૧૧ જેટલા ગામો હજુ વીજળીકરણ વિનાના (૧૯૯૧ પ્રમાણે) છે.

પાનછા :

પાનછા ગામનો કુલ વિસ્તાર ૧,૩૮૫.૦૪ હેક્ટર - ગૂંઠાનો છે અને ૧૯૯૧ની વસતિ ગણતરી પ્રમાણે ૧૦૯૭ની કુલ વસતિ જેમાં ૫૪૭ પુરુષો અને ૫૩૨ સ્ત્રીઓનો સમાવેશ થાય છે. ગામ ૧૮૮ ઘરોમાં વસવાટ કરે છે. ગામમાં પ્રાથમિક શાળા, ઉપરાંત પ્રૌઢ શિક્ષણ કેન્દ્ર ચાલે છે. ઉપરાંત આરોગ્યની સુવિધા પ્રાથમિક આરોગ્ય કેન્દ્રના રૂપે જોવા મળે છે. ગામ તળાવ, કુવા અને હેન્ડપંપની મદદથી પાણીની સુવિધા મેળવે છે. ગામમાં પોષ્ટ અને અન્ય સુવિધા ગામથી ૫ કિલોમીટરને અંતરે અંબાજી મુકામે છે, ગામ પાકા રોકને અડીને આવેલ હોઈ બસની સારી સુવિધા છે. દાંતા અંબાજીરોડથી ગામ નજીક હોઈ ગામને બન્ને સ્થળોનો માર્કેટનો લાભ મળે છે. ધરવપરાશની અને ખેતી માટેની વીજળીની સુવિધા હોઈ સિંચાઈનો લાભ મળે છે. સમગ્ર ગામની જમીનમાંથી ૧,૨૫૯.૧૧ હેક્ટર જમીન જંગલ વિસ્તાર હેઠળ છે. ગામમાં કુવા, તળાવ અને ઝરણાથી સિંચાઈ હેઠળની જમીન અનુક્રમે ૨૩.૪૫ હેક્ટર, ૧૫.૧૩ હેક્ટર અને ૩૮.૫૨ હેક્ટર છે. ૭૫.૧૫ હેક્ટરનો બિનસિંચિત વિસ્તાર છે. ખેડી ન શકાય તેવો ૪.૯૮ હેક્ટરનો અને ઉપયોગમાં લઈ ન શકાય તેવો ૧૨.૨૬ હેક્ટરનો જમીન વિસ્તાર છે. ગામની પૂર્વનો જંગલ વિસ્તાર છે, જ્યારે પશ્ચિમે કંઈક સારી સપાટ જમીન જોવા મળે છે.

ધાબાની વાવ :

ધાબાની વાવ ગામનો કુલ વિસ્તાર ૨૫૩.૨૨ હેક્ટરનો છે. ૧૯૯૧ની વસ્તી ગણતરી મુજબ ૨૫૨ની કુલ વસતિ ૪૪ રહેણાંકના ઘરોમાં વસવાટ કરે છે. જેમાં આદિવાસી સંખ્યા પુરુષો ૧૨૮ અને સ્ત્રીઓ ૧૨૪ મળીને ૨૫૨ની સંખ્યા છે. ગામમાં અક્ષરજ્ઞાન પ્રાપ્તિ ધરાવનારની કુલ સંખ્યા માત્ર ૩૮ની છે. ગામની સુવિધાઓમાં પ્રાથમિક શાળા અને પ્રૌઢશિક્ષણ કેન્દ્ર ચાલે છે. ઉપરાંત પ્રાથમિક આરોગ્ય કેન્દ્રની સુવિધા ગામથી પાંચ કિલોમીટર દૂર અંબાજીમાં છે. ગામની પાણીની સુવિધામાં તળાવ, કૂવા અને હેડપંપ છે. ગામમાં પોષ્ટ કે ટેલીગ્રામની સુવિધા નથી, તે માટે અંબાજી જવું પડે છે. ગામ પાકા રસ્તા સાથે દાંતા, અંબાજીથી જડાયેલું છે. ગામ ઘરવપરાશની વીજળી સુવિધાથી સજ્જ છે. સમગ્ર ગામમાં ૨૧૨.૨૭ હેક્ટર-ગૂંઠાના જંગલ વિસ્તારથી ઘેરાયેલું છે. ગામની જમીન કૂવા, તળાવથી ૪ હેક્ટરની જમીન સિંચીત થાય છે. ૧૮.૪૩ હેક્ટર જેટલી બિનખેડાણ લાયક જમીન અને ૧ ખેડી શકાય એવી ૧૮.૪૨ હેક્ટર જમીન છે. ગામ ડુંગરાળ, પથ્થરાળ, ખીણ વિસ્તાર સાથે વસેલું છે. ગામની પશ્ચિમ વિસ્તારની જમીન સપાટ જોવા મળે છે.

પંચમહાલ :

પંચમહાલ જિલ્લો કુલ ૮,૮૬૬ ચોરસ કિલોમીટરના વિસ્તારમાં વિસ્તરેલો છે. જિલ્લામાં કુલ રહેણાંકના ઘરોની સંખ્યા ૪,૬૨,૯૬૪ની છે. જેમાં ૧૮૮૯ વસવાટી, ૧૭ બિનવસવાટી અને ૯ જેટલા નાના-મોટા શહેરોમાં છે. ૧૯૯૧ની વસતિ ગણતરી પ્રમાણે ૨૯,૫૬,૪૫૬ની કુલ વસતિ છે.

લીમખેડા તાલુકો અને આવરેલ ગામોનો વિસ્તાર અને વસતિ :

લીમખેડા :

સમગ્ર લીમખેડા તાલુકાનો કુલ ૧,૦૬૩.૫૭ કિલોમીટરનો વિસ્તાર છે. જેમાં ૧,૦૬૨.૫૭ કિલોમીટરનો ગ્રામ્ય વિસ્તાર છે. એટલે તાલુકામાં શહેર વિસ્તાર વિકસ્યો નથી. જિલ્લામાં લીમખેડા તાલુકો ઘણો જ પછાત છે. જેનું કારણ તેની ભૂભૌગોલિક પરિસ્થિતિ જોવા મળે છે. ઘણોબધો વિસ્તાર ડુંગરાળ જંગલ, ખીણો અને પથ્થરોથી ભરપુર છે. ૧,૦૬,૩૫૭.૧૯ હેક્ટર-ગૂંઠાના કુલ વિસ્તારમાંથી ૩૫,૫૩૩.૮૦ હેક્ટર ગૂંઠાનો વિસ્તાર તો એકલા જંગલ વિસ્તાર હેઠળ પથરાયેલો છે. આખા વિસ્તારમાં કુલ રહેણાંકવાળા ૩૯,૩૨૪ ઘરોમાં ૧૯૯૧ની વસ્તી ગણતરી પ્રમાણે ૨,૮૭,૨૦૪ની કુલ વસતિ છે. જેમાં અનુસૂચિતજનજાતિની ૧,૭૮,૬૦૧ની વસતિ અને

૪,૫૮૦ની અનુસૂચિત જાતિની વસતિ છે. પંચમહાલ જિલ્લામાં આદિવાસીઓની વસતિ સંખ્યાની દ્રષ્ટિએ સવિશેષ છે. લીમખેડા તાલુકાની કુલ વસતિમાં આદિવાસીઓની વસતિ ૬૨.૧૯ ટકા છે. લીમખેડા તાલુકો રાજ્યની પૂર્વે મધ્યપ્રદેશને અડીને આવેલો છે. તાલુકામાં (વીજળીકરણ) ૯૨.૫૬ ટકા થયેલું ૧૯૯૧ની ગણતરી મુજબ નોંધાયું છે. તાલુકાના ૨૪૨ ગામો પૈકી ૨૨૨ ગામોનું ધરવપરાશની વીજળી ૨ ગામોને બધા હેતુઓ માટે વીજળીથી આવરેલા છે. ૧૮ જેટલા ગામોમાં હજુ વીજળીકરણ થવા પામ્યું નથી.

પાણીયા ગામ :

પાણીયા ગામનો કુલ વિસ્તાર ૬૫૦.૬૨ હેક્ટર-ગૂંઠાનો છે. તેની ૧૯૯૧ની વસતિ ગણતરી પ્રમાણે ૨,૪૪૫ની કુલ વસતિ, જેમાં ૧,૧૯૮ પુરુષો અને ૧,૨૦૯ સ્ત્રીઓ છે. જેમાં ૩૮૩ પુરુષો અને ૪૦૫ સ્ત્રીઓની સંખ્યા આદિવાસીઓની છે. જે આદિવાસી ભીલ જાતિના છે. સમગ્ર ગામની વસતિ ૩૪૨ રહેઠાંકવાળા ઘરોમાં વસે છે. ગામમાં પ્રાથમિક શાળા, ઉપરાંત પ્રૌઢ શિક્ષણ કેન્દ્ર ચાલે છે. ગામ સુવિધાઓમાં પ્રાથમિક આરોગ્ય કેન્દ્ર, કોમ્યુનીટી હેલ્થ સેન્ટર, કૂવા, તળાવ અને હેન્ડપંપ ઉપલબ્ધ છે. પોષ્ટની સુવિધા છે, પરંતુ માર્કેટ માટે તેમણે લીમખેડા જવું પડે છે. પાણીયાગામ લીમખેડાથી જતા રોડ ઉપર હોઈ બસ સુવિધા જોવા મળે છે. ધર વપરાશની વીજળીકરણથી ગામમાં કેટલાક કુટુંબો જોડાયેલા છે. ૫૭૭.૫૧ હેક્ટરનો વિસ્તાર બિનસિંચિત છે. ન ખેડી શકાય તેવી ૫૫.૧૪ હેક્ટરનો વિસ્તાર છે. ગામની જમીન પથરાણ, ડુંગરોવાળી છે.

અંધારીગામ :

અંધારી ગામનો કુલ વિસ્તાર ૫૫૦.૩૨ હેક્ટર ગૂંઠાનો છે. અને તેની ૧૯૯૧ની વસતિ ગણતરી મુજબ ૧,૧૯૯ની કુલ વસતી જેમાં ૬૧૪ પુરુષો અને ૫૮૫ સ્ત્રીઓ છે. જેમાં ૩૫૮ પુરુષો અને ૩૨૩ સ્ત્રીઓ આદિવાસી અને ૫ પુરુષ અને ૬ સ્ત્રીઓ અનુસૂચિતજાતિની છે. ગામની બધી જ વસતિ રહેણાંકના ૧૮૬ ઘરોમાં વસે છે. ગામમાં પ્રાથમિક શાળા અને પ્રૌઢ શિક્ષણ કેન્દ્ર ચાલે છે. એ સિવાય ગામની સુવિધાઓમાં કોમ્યુનીટી હેલ્થ સેન્ટર, કૂવા, તળાવ, નદી વગેરે દ્વારા પાણીની સુવિધા છે. પોષ્ટ અને માર્કેટ ગામમાં નથી એ માટે તેમને દાહોદ કે લીમખેડા ૧૫ કિલોમીટર કે ૫ કિલોમીટર જવું પડે છે. ગામ લીમખેડા દાહોદ હાઈવે પાકા રસ્તાથી જોડાયેલું છે. ગામમાં ધર વપરાશની વીજળી મળેલી છે. સમગ્ર ગામની કુલ જમીનમાંથી ૨૦૫.૩૦ હેક્ટર જંગલ વિસ્તાર હેઠળ છે. કુલ જમીનમાં ૨૩૪.૩૩ હેક્ટર જમીન બિન સિંચીત વિસ્તાર હેઠળ છે. ન ખેડી શકાય તેવી ૧૦૫ હેક્ટર જમીન છે. ગામનો ઘણો મોટોભાગ જંગલ વિસ્તાર હેઠળ છવાયેલો છે. જમીન પથરાણ, ડુંગરાળ છે.

વીજળકરણનો ઇતિહાસ અને ગુજરાતમાં વીજળી અંગેની સ્થિતિ

વીજળીકરણનો ઇતિહાસ :

આઝાદી પહેલાં અને પછી આપણા દેશમાં વિવિધક્ષેત્રે વિકાસનાં અને લોકકલ્યાણનાં તબક્કાવાર કાર્યો થઈ રહ્યાં છે. પંચવર્ષિય યોજનાઓના ભાગરૂપે ગુજરાત પણ નવનિર્માણનાં વિકાસનાં કાર્યો હાથ ધરી પ્રજાકીય સહયોગથી પુરુષાર્થ કરી રહ્યું છે. ગુજરાતમાં ત્વિત્ર ત્વિત્ર ક્ષેત્રે વિકાસની જે પ્રગતિ સધાઈ છે, તેમાં વીજળી ક્ષેત્રની પ્રગતિ છે, તેમાં અત્યારે આપણે વિદ્યુત શક્તિથી ચાલતા અવનવાં સાધનોથી એટલા બધા ટેવાઈ ગયા છીએ કે તેમાં આપણને કશું નવું નથી લાગતું. પરંતુ સર્વ પ્રથમ વીજળીની શોધ થઈ, ત્યારે લોકોની અજાયબી અને આનંદનો પાર રહ્યો નહોતો. લોકો વીજળીની અદ્ભૂત શક્તિથી વાહ વાહ પોકારી ઉઠ્યા હતા. ઝાંખા દિવાને સ્થાને વીજળી ગોળા થયા. પરંતુ તેનો ઉપયોગ દિનપ્રતિદિન એટલો બધો વધ્યો કે માનવ સેવા અને તેના વિકાસ માટે એ ખૂબ જ ઉપકારક આજે છે. તેના વિના માણસને આજે દિવસે કે રાત્રે ચાલી શકે તેમ નથી. વીજળી શક્તિનો આપણા જીવનમાં પ્રત્યક્ષ અને પરોક્ષ એટલો બધો પ્રભાવ જોવા મળે છે કે તેની ગેરહાજરીથી જાણે શું અરાજકતા થશે.

માનવસેવાઓ માટે વીજળી શક્તિનો ઉપયોગ કરવાની કલ્પનાનો ઇતિહાસ ઘણો જૂનો નથી. યંત્રથી-જનરેટરથી વીજળી શક્તિ ઉત્પન્ન કરવાની શોધ આશરે સને ૧૮૩૧માં થઈ. પણ સામાન્ય વ્યવહારમાં વીજળીનો ઉપયોગ કરી શકાય તેટલી વીજળી પેદા કરવા ઉત્પાદન કરવાની શોધ માટે બીજા પચાસ વર્ષ પસાર થઈ ગયાં. ૧૮૮૦ની આસપાસ યુરોપમાં થોમસ એડવા એડીસન નામના વૈજ્ઞાનિકે મોટા પ્રમાણમાં વ્યવહારિક ઉપયોગ માટે વીજળી ઉત્પન્ન કરવામાં સફળતા મેળવી. પરિણામે ઘરની રોશની માટે તથા રસ્તાઓ પરના દીવાબત્તી માટે વીજળીનો ઉપયોગ કરવાની શરૂઆત થઈ.

ભારતમાંનું પહેલું અને નાના કદનું વીજળી ઉત્પાદનનું કેન્દ્ર દાર્જિલીંગની સ્થાનિક નગરપાલિકાએ લગભગ ૧૦૦ વર્ષ પહેલાં સને ૧૮૮૭ શરૂ કર્યું. આ વીજળી ઘર પહાડોમાંથી વહેતા જલ પ્રવાહથી ચાલતું, તેનાથી ૧૩૦ કિ.વો જેટલી વીજળી શક્તિ ઉત્પન્ન થતી. થોડા વખતમાં કલકત્તામાં કલકત્તાની વીજળી પુરવઠાની કંપનીએ ૧,૦૦૦ કિ.વો.નું વરાળથી ચાલતું જનરેટર ગોઠવી વીજળીઘર ચાલુ કર્યું. ભારતમાં મોટા પ્રમાણ વીજળી ઉત્પન્ન કરવાની શરૂઆત કલકત્તામાં થઈ. આ વખતે વીજળી માત્ર મોજશોખનું સાધન હતું. ફક્ત શ્રીમંતો ઉપયોગ કરી શકતા. વીજળીશક્તિ એ જમાનાની છેલ્લી શોધ હોઈ તેમ મોંઘી હતી. ત્યારબાદ વીસમી સદીના

પ્રારંભ પછી આપણા દેશમાં વીજળી ઉત્પાદનને વેગ મળ્યો. પ્રથમ બે દાયકામાં કલકત્તા, મદ્રાસ, કાનપુર, નાગપુર વગેરે શહેરોમાં વરાળચંત્રથી ચાલતાં નાના કદનાં વીજળી ઘરોની સ્થાપના કરવામાં આવી હતી. ૧૯૦૨માં મૈસુર રાજ્યમાં કાવેરી નદી ઉપર 'શિવસમુદ્રમ' બંધ બાંધી જલવિદ્યુત ઘર બાંધવામાં આવ્યું. કમલ: બીજા રાજ્યોમાં વીજળી ઉત્પાદનની દિશામાં પ્રગતિ થવા માંડી. ૧૯૧૪માં ટાટા કંપનીએ પૂના પાસે ખપોલીમાં પહેલું ૫૦,૦૦૦ કિ.વોટનું જલવિદ્યુતઘર સ્થાપ્યું. ૧૯૧૫માં મુંબઈ સરકારે ભાટગર ડેમ પાસે બીજા ૧,૦૦૦ કિ.વો.ના જલ વિદ્યુતઘરની સ્થાપના કરી. વીસમી સદીના બે દાયકાઓમાં ડિઝલ એન્જીનોથી ચાલતા નાના મોટા વીજળી ઘરોમાંથી ઉત્પન્ન થતી વીજળી શક્તિનો જથ્થો કુલ ૧,૩૦,૦૦૦ કિ.વો. થતો હતો.

૧૯૨૦ થી ૧૯૪૦ સુધીના બે દાયકામાં વીજળી શક્તિમાં ભારે ઉત્પાદન થયું. મુંબઈ ઈલાકામાં ટાટા કંપની તરફથી ભીવપુરીમાં ૭૨,૦૦૦ કિ.વો. અને ભીરામાં બીજું ૧૧,૦૦૦ કિ.વો. નું એવા બે જલવિદ્યુત મથકો સ્થાપવામાં આવ્યા. ૧૯૪૦ના અંત સુધી દેશમાં ૧૯૨૦માં જે ૧,૩૦,૦૦૦ કિ.વો. હતી તે વધીને ૧૨,૦૮,૦૦૦ કિ.વો. એટલે દશગણી થઈ હતી. પ્રથમ યોજના પહેલાં ૧૯૫૧માં દેશમાં ૨૦ લાખ કિલોવોટથી થોડીક વધારે વીજળી પેદા થઈ હતી. તે ત્રીજી યોજનાના અંતે પાંચ ગણી વધી હતી. પંદર વર્ષની આ સિદ્ધ નોંધપાત્ર હતી.

ભારતમાં સૌથી વધુ વીજળીકરણ મદ્રાસ અને કેરળમાં થવા પામ્યું હતું. ભાખરા નાંગલની જળ વિદ્યુત મળતાં પંજાબ ત્રીજા નંબરે હતું. જે રાજ્યોને જળવિદ્યુત શક્તિનો લાભ મળ્યો હતો. ત્યાં તે વખતે ગ્રામ વીજળીકરણ આસાનીથી થવા પામ્યું હતું. ગુજરાતને એ લાભ મળ્યો નહોતો. છતાં આપણે આસામ, બિહાર, મધ્યપ્રદેશ, ઓરિસ્સા, રાજસ્થાન અને બંગાલ કરતાં સારા પ્રમાણમાં વીજળીકરણ કરી શક્યા હતા. વીજળીકરણમાં આપણે ઉત્તરપ્રદેશની હરોળમાં ઉભા રહ્યા હતા અને પડોશી રાજ્ય મહારાષ્ટ્રની વીજળીકરણ કોયના યોજના પછી વધ્યા છતાં ટકાવારીમાં તે આપણાથી થોડુંક જ આગળ હતું. આખા દેશની ટકાવારી તે વેળા ૧૦ ટકા સુધી પહોંચી હતી. તેના પ્રમાણમાં ગુજરાત ઝાઝુ પાછળ નહોતું.

આખા દેશનું વીજળીકરણનું ચિત્ર જોઈએ, તો યોજના શરૂ થઈ ત્યારે ૧૯૫૧માં માત્ર ૩,૬૮૭ નાના શહેર અને ગામોમાં વીજળી હતી. ૧૯૫૧માં યોજના શરૂ થઈ ત્યારે ૨૩ લાખ કિ.વો. વીજળી હતી. બીજી યોજનાના અંતે તે આંક ૧૯૬૧માં વધીને ૨૩,૦૦૦ શહેરો-ગામોનો થયો હતો. ટૂંકમાં બીજી યોજનાને અંતે ૧૯૬૧માં વીજળીશક્તિ ૫૭ લાખ કિ.વોટ થઈ હતી. ૧૯૬૬માં પાંચ હજારની વસતિવાળા બધા જ ગામો આવરી લેવાના નક્કી થયેલા. આ પરથી ખ્યાલ આવશે કે દેશમાં પણ કેટલી ઝડપથી વીજળીકરણ થઈ રહ્યું હતું.

ભારતમાં કુલ ગામડામાંથી રાજ્યવાર ૧૯૬૪ અને ૧૯૬૫ દરમ્યાન થયેલ વીજળીકરણના આંકડા અને કુલ ગામોમાંથી થયેલા ગામોના વીજળીકરણની ટકાવારી નીચે મુજબ હતી જે જોવાથી વીજળીકરણની સ્થિતિ સમજાશે. ૧૦,૦૦૦ અને તેથી ઓછી વસતિવાળા ગામડાં.

અ.નં.	રાજ્ય	ગામડાઓની સંખ્યા	૩૧-૩-૬૪ સુધી	૩૧-૩-૬૫ સુધી	વીજળીકરણના ટકા ૧૫૩ x ૧૦૦
૧.	આંધ્રપ્રદેશ	૨૬,૬૦૬	૩,૭૦૬	૪,૨૫૬	૧૬.૦૦
૨.	આસામ	૨૫,૩૪૦	૫૮	૧૮૮	૦.૭૮
૩.	બિહાર	૬૭,૮૮૭	૫,૩૪૮	૩,૩૯૮	૫.૫
૪.	ગુજરાત	૧૮,૩૭૬	૧,૧૮૬	૧,૬૩૧	૮.૮
૫.	જમ્મુ અને કાશ્મીર	૬,૭૨૬	૩૮૮	૫૨૮	૭.૮
૬.	કેરલ	૪,૫૨૦	૨,૬૭૭	૨,૧૭૭	૪૮.૨
૭.	મધ્યપ્રદેશ	૭૦,૧૬૬	૭૫૭	૧,૦૫૭	૧.૫૦
૮.	મદ્રાસ	૧૮,૪૩૦	૮,૦૮૮	૧૧,૮૮૮	૬૪.૫
૯.	મહારાષ્ટ્ર	૩૬,૨૮૧	૨,૨૮૪	૩,૩૮૨	૯.૩
૧૦.	મૈસૂર	૨૬,૦૭૦	૩,૩૨૩	૩,૫૧૩	૧૩.૫
૧૧.	ઓરીસા	૪૮,૪૨૨	૩૮૬	૪૦૮	૦.૮૪
૧૨.	પંજાબ	૨૦,૯૭૦	૪,૯૩૯	૬,૪૩૯	૩૦.૭
૧૩.	રાજસ્થાન	૩૧,૮૬૭	૩૭૬	૧,૦૧૮	૩.૨
૧૪.	ઉત્તરપ્રદેશ	૧,૧૨,૦૫૮	૬,૯૫૦	૯,૯૫૦	૮.૮
૧૫.	પ.બંગાળ	૩૮,૪૮૬	૬૦૪	૧,૮૭૩	૫.૧
૧૬.	કેન્દ્ર પ્રદેશો	૧૫,૨૭૪	૧,૩૭૮	૧,૯૯૪	૧૩.૦૦
	કુલ	૫,૬૭,૫૯૯	૩૯,૪૭૯	૫૪,૧૧૨	૯.૫

આ પછી ૧૯૬૫થી માંડીને ૨૦૦૦ની સાલમ સુધીમાં દેશમાં અનેકવિધ રીતે વીજળી ઉત્પાદન વધવા પામ્યું છે. અનેકગણુ વીજળી ઉત્પાદન થયું છે. છતાં વીજળીની જરૂરિયાતો આજે

એટલી બધી વધી જવા પામી છે કે આટ આટલું વીજ ઉત્પાદન છતાં દેશના અનેક ભાગોમાં વીજળીની માંગને પહોંચી વળાતું નથી. તેમાં અનેક જગ્યાએ વીજળીને કારણે હાલાકી ભોગવવી પડે છે. તેવું દેશના ઘણા વિસ્તારોમાં જોઈ શકાય છે. તેનો એટલો બહોળો ઉપયોગ આજે વધવા પામ્યો છે કે વીજળીની સમસ્યા દિનપ્રતિદિન વધતી જોવા મળે છે. એટલે દેશમાં સમાનભાવે વીજળીની સગવડ પૂરી પાડી શકાતી નથી. તેનો વિકલ્પ કે વીજળી માળખું દેશમાં જોવા મળતું નથી. નજીકના ભવિષ્યમાં એ માટે કેવું ચિત્ર હશે તે કલ્પવું મુશ્કેલ છે.

ગુજરાત રાજ્યમાં વીજળી વિકાસ :

દેશના એક યા બીજા રાજ્યનાં જુદા જુદા એકમોની રાહબરી નીચે હાલના ગુજરાત રાજ્યના વિવિધ પ્રદેશોની વીજળી ઉત્પાદનની બાબતમાં આ સમય દરમિયાન કેટલીક પ્રગતિ થઈ છે, તેજોઈએ. ૧૯૬૦માં ગુજરાત રાજ્યની સ્થાપના થઈ તે પહેલાં રાજ્ય સૌરાષ્ટ્ર, કચ્છ અને ભૂતપૂર્વ મુંબઈ રાજ્યનો ગુજરાતનો વિભાગ એમ ત્રણ ભાગમાં વહેંચાયેલું હતું. આ પ્રત્યેક વિભાગમાં પોતપોતાની વીજળી વિકાસની પ્રવૃત્તિઓ અલગ અલગ હાથ ધરાતી હતી. પરંતુ આ પૂર્વે પારંભના તબક્કે નાના મોટા દેશી રજવાડાઓએ પોતપોતાની રાજધાનીઓના શહેરોમાં સ્થાનિક જરૂરિયાત પૂરી પાડી શકે તેવા કદના તેલચંત્રથી ચાલતા વીજળી ઘરો સ્થાપિત કર્યા હતા. સૌ પ્રથમ વીજળીઘરોમાં વડોદરા રાજ્યને સ્થાન હતું. શ્રીમંત સયાજીરાવે ૧૯૦૫માં વડોદરા ખાતે વીજળી ઘરની સ્થાપના કરી હતી. ઓગણીસમી સદીના અંતથી અમદાવાદ શહેરની ઔદ્યોગિકકરણને લીધે ૧૯૧૫ની આસપાસ તેલચંત્રથી ચાલતું એક સાધારણ વીજઘર સ્થાપ્યું હતું. વીજળીની માંગ વધતાં ડિઝલ કેન્દ્રને સ્થાને ૧૯૩૪માં સાબરમતી કિનારે વરાળચંત્રથી ચાલતું વીજળીઘર સ્થાપિત કરાયું હતું. અન્ય એવા શહેરોમાં ૧૯૨૨માં સુરત અને ખંભાતમાં ત્યાર પછી ૧૯૨૩માં ભરૂચમાં અને ૧૯૨૪માં પાલનપુરમાં વીજળી મળી. ૧૯૩૨માં વલસાડ અને ૧૯૩૩માં મહેસાણાના વીજળી મથકો સ્થાપાયા. છેક ૧૯૩૮માં બીજું વિશ્વયુદ્ધ શરૂ થયું ત્યારબાદ ઔદ્યોગિકરણની અસરને કારણે એક મહત્વના સાધન તરીકે વીજળીનો સામૂહિક અને યોજનાબદ્ધ વિકાસ કેમ થઈ શકે તેનો વિચાર થવા લાગ્યો.

આ પછી ગ્રીડ ડીપાર્ટમેન્ટની સ્થાપના વીજળીકરણની દિશામાં પ્રગતિ થાય, એ હેતુથી ૧૯૪૪માં મુંબઈ સરકારે એ વેળાના જાહેર બાંધકામ ખાતાના અંગ તરીકે સ્વતંત્ર ગ્રીડ ખાતાની સ્થાપના કરી. સમગ્ર પ્રદેશને અનુલક્ષીને વીજળી વિકાસ માટે સર્વદેશી યોજના ઘડવા અને તેનો અમલ કરવાનું કામ ગ્રીડ ખાતાને સોંપાયું. આ ખાતાએ વીજળી વિકાસ માટે પ્રથમ ૧૯૪૮માં 'ઉત્તર ગુજરાત ગ્રીડ યોજના' અને 'દક્ષિણ ગુજરાત ગ્રીડ યોજના' ઘડી કાઢી.

ઉત્તર ગુજરાત ગ્રીડ યોજનામાં સાબરમતી થર્મલ પાવર હાઉસમાં વીજળી ઉત્પન્ન થતી, તે બારેજડી, નડીયાદ, આણંદ અને વડોદરામાં વહેતી કરાતી. આ માટે ૬૬ કિ.વોલ્ટ- કે.વી.નાં ઉંચા દબાણની લાઈનો કરી હતી. દક્ષિણ ગુજરાત ગ્રીડ યોજના હેઠળ સુરત નજીક તાપી નદીના કિનારે ઉત્રાણમાં મધ્યમ કદનું વરાણયંત્રથી ચાલતું નવું થર્મલ સ્ટેશન સ્થાપ્યું હતું. ૭૫૦૦ કિ.વો. વીજળી ઉત્પાદન થતું. તેમાંથી સુરત, નવસારી, બીલીમોરા, વલસાડ વગેરે વીજળી પુરવઠો પૂરો પડાતો. ૨૨ અને ૬૬ કિ.વી. ઉંચા દબાણ લાઈનો તે માટે કરાઈ હતી. આનો અમલ ૧૯૫૧-૫૨માં કરાયો હતો. ક્રમે ક્રમે વધતી વીજ માંગને પહોંચી વળવા ઉત્રાણ વીજળીઘરની ઉત્પાદન શક્તિ ૧૯૫૨ થી ૧૯૬૧ સુધીના દાયકામાં ત્રીજો ૭૫૦૦ કિ.વો. ટર્બોઈન સેટ ગોઠવ્યો હતો. ૧૯૫૯માં ૧૫૦૦૦ કિ.વો. બીજા ત્રણ સેટ ગોઠવ્યા હતા. આમ ઉત્રાણની કુલ વીજળી ઉત્પાદન ક્ષમતા ૬૭,૫૦૦ કિ.વો. કરાઈ હતી. તેમાંથી ભરૂચ, વડોદરાને પણ વીજળી પહોંચાણી હતી. ગ્રીડ યોજના પછી સરકારી વિદ્યુત બોર્ડ રચવાનો અધિકાર પણ રાજ્ય સરકારને આપવામાં આવ્યો. ૧૯૫૪માં ગુજરાત પ્રદેશ માટે મુંબઈ વિદ્યુત બોર્ડની રચના થયા પછી તે બોર્ડ ૧૯૫૯માં ગુજરાતના ઔદ્યોગિક વિકાસ માટે ધુવારણ થર્મલ સ્ટેશનની યોજના ઘડી હતી. પરંતુ ૧૯૬૦માં ગુજરાત રાજ્ય અસ્તિત્વમાં આવતાં, આ કાર્ય ઝડપી બન્યું. નવોદિત રાજ્યના ગુજરાત વિદ્યુત બોર્ડ આ માટે ઝડપી કાર્યવાહી હાથ ધરી દોઢ લાખ કિ.વોટની ઉત્પાદન શક્તિના સ્થાને ધુવારણ યોજનામાં ૬૩,૫૦૦ કિ.વો. ઉત્પાદન શક્તિ ધરાવતા ચાર સેટો ગોઠવી ઉત્પાદન ક્ષમતા ૨,૫૪,૦૦૦ કિ.વો. કરવાની કરી હતી. નિયોજન પંચની મંજૂરી મેળવીને રાજ્યમાં પ્રથવાર ૧૩૨ કિ.વો. ના ઉંચા દબાણના ગુજરાત- સૌરાષ્ટ્રના પ્રદેશોને આવરી લેતા પ્રસારણ ક્ષેત્રની સ્થાપના કરાઈ હતી. ૧૯૬૫માં વડાપ્રધાન લાલબહાદુર શાસ્ત્રીના વરફૂલે ધુવારણ સ્ટેશન ખુલ્લું મુકાયું.

અલબત્ત બીજા રાજ્યોની અને ભારતની સરખામણીમાં આપણી સિદ્ધિ વામણી લાગતી હતી. કારણકે તે વખતે જળવિદ્યુત યોજના અમલી બની નહોતી. જળવિદ્યુત સૌથી સસ્તી પડે છે. ગુજરાતમાં કોલસાથી અને ડિઝલથી વીજળી પેદા કરવી પડતી હતી. પરિણામે બીજા રાજ્યોના પ્રમાણમાં ઉત્પાદન મોંઘુ રહેતું. ગુજરાતમાં કોલસો નથી. દૂરથી લાવવો મોંઘો પડે છે. અલબત્ત કોઈપણ વિદ્યુત ઉત્પાદનની પદ્ધતી જળવિદ્યુત જેટલી સસ્તી બનતી નથી. ઉકાઈ અને વણાંકબોરી ઉપરાંતની કેટલીક યોજનાઓ આજે વિદ્યુત ઉત્પાદન માટે ચાલે છે, છતાં વીજળીની તંગી અનુભવી રહ્યા છે. નર્મદા યોજના કાર્યરત થતાં રાહત થશે એમ લાગે છે. આમ સમગ્ર ગ્રામ વિસ્તારોને કે જરૂરી ક્ષેત્રોમાં વીજળી પૂરી પાડવા માટે જળવિદ્યુત દ્વારા વીજળી ઉત્પાદન કરવું ખૂબ જ આવશ્યક છે. નર્મદા યોજના શરૂ થતાં એ સ્વપ્ન સિદ્ધ થશે.

ભારત આઝાદ થયા બાદ આ વીજળી ઉત્પાદન ક્ષેત્રે ખૂબ મોટી હરણફાળ ભરી છે. એ રીતે ગુજરાત સરકારે પણ પ્રગતિ સાધી છે. પ્રથમ બે યોજના સમયે વીજળી ઉત્પાદન અને વહેંચણી કાર્યો ઝડપી થયા. પરંતુ બીજી યોજનાઓમાં ગ્રામ વીજળીકરણના કાર્યક્રમ માટે ખાસ અલાયદી નાણાંકીય ફાળવણી કરવામાં આવી ન હતી. પરંતુ ત્રીજી પંચવર્ષિય યોજનામાં આ મહત્વના પ્રશ્ન ઉપર ખાસ ધ્યાન આપવામાં આવ્યું હતું. ભવિષ્યમાં શક્ય એટલા વિસ્તારોને અને ગામડાંઓને વીજળીકરણ યોજનામાં આવરી લેવાય તે માટે જરૂરી પાયાની વિદ્યુત લાઈનો અને વીજળી વહેંચણી માટે મથકો સ્થાપ્યા હતા. ૧૯૬૦માં ગુજરાતનું અલગ રાજ્ય થયા પછી કાર્યો ઝડપી બન્યા હતા. તે વખતે ગુજરાતમાં વીજળી શક્તિ ઓછી હતી, એટલે મોટા નગરોને જ અપાતી હતી. પછી ઉદ્યોગોને અપાતી થઈ, તે પછીના ત્રીજા તબક્કામાં ગામડાંને વીજળી અપાતી થઈ હતી. એ દિશામાં પહેલી અને બીજી યોજના કરતાં ત્રીજી યોજનામાં ગણનાપાત્ર પ્રગતિ દેખાઈ હતી.

પ્રથમ બે પંચવર્ષિય યોજના દરમિયાન પાયાની લાઈનોના અને વીજળી વહેંચણીના મથકોના અભાવે દૂર દૂરના વિસ્તારોમાં અને ગામોમાં વીજળી મળી શકી નહોતી. આમ ગ્રામ વીજળીકરણની દિશામાં એક દાયકામાં થયેલા સતત પ્રયત્ન પણ આપણા ગુજરાત રાજ્યમાં મોટાભાગના ગામડાંઓ વીજળી શક્તિના લાભથી વંચિત રહ્યાં, કારણકે આવા રાજ્યવ્યાપી કામ માટે ઘણા મોટા પ્રમાણમાં નાણાંકીય જોગવાઈ ટૂંક સમયમાં શક્ય નહોતી.

ગુજરાત રાજ્યમાં પહેલી યોજના પહેલાં અને પ્રથમ ત્રણ પંચવર્ષિય યોજનાઓ દરમિયાન જિલ્લાવાર વીજળીકરણ થયેલા ગામો.

અ.નં.	જિલ્લાનું નામ	પહેલી યોજના પહેલાં ગ્રામ વીજળીકરણ થયેલ ગામો ૧૯૫૧ પહેલાં	પહેલી યોજનામાં વીજળીકરણ થયેલ ગામો ૧૯૫૧ થી ૧૯૫૬	બીજી યોજનામાં વીજળીકરણ થયેલ ગામો ૧૯૫૬ થી ૧૯૬૧	ત્રીજી પંચ.યો. પહેલાં ચાર વર્ષ ૧૯૬૧ થી ૧૯૬૧ થી ૧૯૬૫	કુલ ગામો
૧.	વલસાડ	૨૨	૮	૫૩	૨૯	૧૧૨
૨.	સુરત	૧૨	-	૪૨	૭૮	૧૩૨
૩.	ડાંગ	-	-	-	-	-
૪.	ભરૂચ	૩	-	૯	૫૧	૬૩
૫.	વડોદરા	૪	૨૦	૫૩	૬૮	૧૪૫
૬.	ખેડા	૯	૫૫	૧૨૮	૮૫	૨૨૭
૭.	પંચમહાલ	૫	૧	૨	૮	૧૬
૮.	અમદાવાદ	૭	૧૦	૪૨	૪૯	૧૦૮
૯.	મહેસાણા	૮	૧	૪૧	૪૮	૯૮
૧૦.	સાબરકાંઠા	૧	-	૨	૭૪	૭૭
૧૧.	બનાસકાંઠા	૪	-	૧	૫	૧૦
૧૨.	કચ્છ	૫	૪	૫૯	૨૮	૯૬
૧૩.	રાજકોટ	૧૪	૭	૪૬	૪૧	૧૦૮
૧૪.	સુરેન્દ્રનગર	૬	૧	૭	૨૫	૩૯
૧૫.	ભાવનગર	૬	૨	૨૭	૨૪	૫૮
૧૬.	અમરેલી	૩	૧	૧૨	૨૮	૪૪
૧૭.	જામનગર	૪	૧	૨૬	૨૪	૫૫
૧૮.	જૂનાગઢ	૪	૮	૩૧	૫૭	૧૦૦
	કુલ	૧૧૭	૧૧૯	૫૮૧	૬૬૧	૧૪૭૮

ગુજરાત રાજ્યમાં વીજળી મેળવતા સમગ્ર વિસ્તારો માટે એક જ દર પદ્ધતિ ૧૯૬૫ના અમલી બનાવવામાં આવી હતી. ગુજરાત રાજ્યની સ્થાપના સમયે એટલે બીજી પંચવર્ષિય યોજનાને અંતે ગુજરાત રાજ્યના તમામ વીજળી ધરોની કુલ ઉત્પાદન શક્તિ ૨ લાખ ૫૩ હજાર કિલો વોટ હતી. આ બધી શક્તિ વપરાશની માંગ પૂરી પાડવા સમર્થ ન હતી. તેથી વધતી માંગને પૂરી પાડવા ત્રીજી યોજના દરમિયાન વધારાની વીજળી શક્તિ માટે આયોજન હતું. જેમાં તે વખતના વિદ્યુત મથકોમાં આયોજન હતું. જે નીચે મુજબ હતું.

૧.	ધુવારણ ધર્મલ સ્ટેશનનો વધારો	૨,૫૪,૦૦૦	કિલો વોટ
૨.	શાહપુર પાવર હાઉસ	૧૦,૦૦૦	કિલો વોટ
૩.	કંડલા પાવર હાઉસ	૧૦,૦૦૦	કિલો વોટ
૪.	અમદાવાદ કંપનીએ સાબરમતી પાવર હાઉસ	૬૦,૦૦૦	કિલો વોટ
૫.	ભાવનગર પાવર હાઉસ	૪,૦૦૦	કિલો વોટ

ચોથી યોજનામાં કુલ ૪,૦૦૦ ગામોને વીજળી આપવાની યોજના રાજ્ય વિદ્યુત બોર્ડ ઘડી હતી. એ અન્વયે ૨૫ કરોડ જેટલું મોટું નાણાંકીય ભંડોળની જોગવાઈ કરાઈ હતી. કારણકે આ યોજનામાં ગ્રામ વીજળીકરણ કાર્યક્રમ હેઠળ ખેતીવાડીનું ઉત્પાદન વધારવાનો હેતુ સિદ્ધ કરવાનો હતો. આ પછીની પંચવર્ષિય યોજનાઓમાં ગુજરાત રાજ્યમાં વીજળી વિકાસની યોજનાઓ અમલમાં આવતાં ઔદ્યોગિક અને ખેતી ઉત્પાદન તેમજ બીજા વિવિધ ક્ષેત્રે ગુજરાત રાજ્યે ખૂબ જ ઝડપથી વિકાસ સાધ્યો છે. હજુ વીજળી તંગી ગુજરાત રાજ્યમાં પ્રવર્તે છે. એ નર્મદા યોજનામાંથી વીજળી મળતાં હળવી બનશે, એમાં શંકા નથી.

ગુજરાતમાં ગ્રામ્ય વીજળીકરણ કાર્યક્રમ હેઠળ તે પછી ઝડપથી પ્રગતિ થવાનું જાણવા મળે છે. ગુજરાતના કુલ ૧૮,૦૨૮ ગામોમાંથી ૮૮ ગામોને બાદ કરતાં ૧૭,૯૪૦ સ્થાયી વસવાટવાળા ગામોનું વીજળીકરણ પૂર્ણ થયેલું છે. આમ વર્ષો વર્ષ ગામો ઉપરાંત ખેતીવાડીના કૂવા, પેટાપરા અને અનુસૂચિત વિસ્તારોનું વીજળીકરણ તેમજ ૧૯૬૧થી થયેલા ગામો અને ખેતીવાડીના કૂવા / ટયુબવેલનાં કરેલ કામો વખવાર જોવા મળ્યા હતા. ૧૯૬૧ના વર્ષથી ૧૯૯૯ના વર્ષના અંત સુધી વીજળીકરણ થયેલ છે. તેની વિગતો.

ગ્રામ્ય વિસ્તારમાં વીજળીકરણ

(અ) ગામડામાં વીજળીકરણ :

૧૯૮૧ વસ્તી ગણતરી પ્રમાણે બોર્ડ દ્વારા સો ટકા સ્થાયી વસવાટવાળા ગામોનું વીજળીકરણ થયું હતું. આમ થતાં ૧૯૮૧ની વસ્તી ગણતરી મુજબ નવા અસ્તિત્વમાં આવેલ ગામોનું વીજળીકરણ પણ પૂર્ણ થયેલ છે.

૧૯૮૧ના સેન્સસ મુજબ રાજ્યના ૧૮,૦૨૮ વસેલાં ગામોમાંથી વિવિધ બંધ વિસ્તારોની અંદર આવતાં, વસ્તીના અભાવને કારણે અથવા ગીચ, સુરક્ષિત જંગલોના પ્રદેશમાં આવતાં હોવાથી તાંત્રિક રીતે અશક્ય એવા ૮૮ ગામોને બાદ કરતાં, ૧૭,૯૪૦ સ્થાયી વસવાટવાળા ગામોનું વીજળીકરણ પૂર્ણ થયેલ છે. આમ ૧૦૦% વીજળીકરણની સ્થિતિ ૧૯૮૧ની સેન્સસ મુજબ પણ જાળવી રાખેલ છે.

(બ) ગુજરાતમાં ગ્રામ્ય વિસ્તારમાં વીજળીકરણનાં કાર્યોની પ્રગતિ :

ક્રમ	વિગતો	વર્ષ અનુસાર આ.ઈ.વર્કસમાં પ્રગતિ				
		૧૯૮૪-૮૫	૧૯૮૫-૮૬	૧૯૮૬-૮૭	૧૯૮૭-૮૮	૧૯૮૮-૮૯
૧.	ખેતીવાડીના કુવાઓના વીજળીકરણ	૨૦,૦૦૫	૧૭,૩૦૭	૨૨,૭૦૬	૨૫,૮૩૧	૨૬,૨૬૨
૨.	પેટાપરાનું વીજળીકરણ	૫૬૭ (૫૦૨)*	૫૮૪ (૪૭૮)	૪૨૬ (૨૪૦)	૪૩૪ (૨૮૮)	૪૬૩ (૩૫૧)
૩.	અનુસૂચિતજાતીનું વીજળીકરણ	૫૧૬ (૪૪૦)**	૫૫૧ (૪૮૭)	૪૬૩ (૪૧૭)	૬૦૭ (૫૦૮)	૬૬૮ (૫૬૬)

નોંધ :

* કૌંસમાં લખેલ આંકડાઓ ટીએસપી યોજના દ્વારા થયેલ સુચવે છે.

** કૌંસમાં લખેલ આંકડાઓ વીજળીકરણ થયેલ અનુસૂચિતજાતીના વિસ્તારોનું ધનિક વીજળીકરણ સુચવે છે.

(ક) ગુજરાત રાજ્યમાં ગ્રામ્ય વિસ્તારમાં વીજળીકરણમાં પ્રગતિ (લાયસન્સ વિસ્તાર સહિત)

ક્રમ	વર્ષ (અંત સુધીમાં)	ગ્રામ સંખ્યા	ખેતીવાડી કુવાઓ/ ટયુબવેલનાં કરેલ કામો
૧.	૩૧-૦૩-૧૯૬૧	૮૨૩	૫,૪૦૧
૨.	૩૧-૦૩-૧૯૬૬	૧,૮૪૪	૧૫,૨૪૦
૩.	૩૧-૦૩-૧૯૭૧	૪,૦૮૭	૬૭,૦૫૨
૪.	૩૧-૦૩-૧૯૭૬	૬,૩૦૭	૧,૨૧,૮૫૪
૫.	૩૧-૦૩-૧૯૮૧	૧૨,૫૧૫	૨,૩૧,૨૨૬
૬.	૩૧-૦૩-૧૯૮૫	૧૬,૧૩૫	૨,૯૨,૩૮૭
૭.	૩૧-૦૩-૧૯૯૦	૧૭,૮૯૭	૪,૩૭,૬૬૦
૮.	૩૧-૦૩-૧૯૯૫	૧૭,૯૮૫	૫,૫૧,૫૫૧
૯.	૩૧-૦૩-૧૯૯૬	૧૭,૯૮૭*	૫,૬૮,૮૫૮
૧૦.	૩૧-૦૩-૧૯૯૭	૧૭,૯૨૭*	૫,૯૧,૫૬૪
૧૧.	૩૧-૦૩-૧૯૯૮	૧૭,૯૩૬*	૬,૧૭,૪૯૫
૧૨.	૩૧-૦૩-૧૯૯૯	૧૭,૯૪૦*	૬,૪૩,૭૫૭

* ૧૯૯૧ના સેન્સસ મુજબ

નોંધ : ૧૯૮૧ સેન્સસ પ્રમાણે વીજળીકરણ થયેલ ગામો કરતા ૧૯૯૧ની સેન્સસ પ્રમાણે વીજળીકરણ થયેલ અમુક ગામોનું સમાવેશ શહેરી વિસ્તારમાં થયેલ હોય જેથી ગામોની સંખ્યામાં ઘટાડો થયેલ છે.

૨. વિતરણ રેષાઓ : આરકેએમએસ ૧,૭૫,૬૧૯ ૧,૮૨,૭૬૯

(ક) ગ્રામ્ય વીજળીકરણ

૧.	વીજળીકરણ થયેલ ગામો તથા શહેર	નંબર	૧૮,૨૦૮	૧૮,૨૧૨
૨.	કુટિર જ્યોતિ યોજના	નંબર	૯૯,૦૯૨	૧,૨૪,૩૫૭
૩.	ઝૂપડપટ્ટી (નેટ)	નંબર	૯,૧૬૦	૩૦,૭૩૭
૪.	વીજળીકરણ-(પેટા પરા)	નંબર	૭,૫૯૨	૮,૦૪૩
૫.	વીજળીકરણ-હરીજન વસ્તી)	નંબર	૨૬,૦૭૬	૨૬,૭૪૪

યોજનાનું નામ

કામતા (મેગાવોટ)

(અ) માન્યતા પ્રાપ્ત તથા અમલમાં મુકાયેલ યોજનાઓ

૧.	લગ્નાઈટ દ્વારા વિદ્યુતમથક (જીઆઈપીસીએલ) દ્વારા માંગરોળ ખાતે (૨૪૧૨ મે.વો.)	૨૫૦
૨.	લગ્નાઈટ દ્વારા વિદ્યુતમથક જીએમડીસી દ્વારા એકિમોટા ખાતે (૨૪૧૨૫ મે.વો.)	૨૫૦
૩.	અમદાવાદ ઈલે. કું.	૧૨૫
૪.	ગેસ દ્વારા સી.સી.પી.પી. ધુવારણ ખાતે (૧૧૦-૫૪ જી.ટી.)	૫૬
૫.	રિયાલન્સ પાવર પ્રોજેક્ટ જામનગર ખાતે	૫૦૦.

(બ) સેન્ટર સેક્ટરમાંથી મળતો ભાગ/રાજ્યો વચ્ચેની યોજનાઓ :

૧.	નર્મદા હાઈડ્રો પ્રોજેક્ટ	૨૩૨
૨.	વિધ્યાચલ એસ.ટી.પી.એસ. એનટીપીસી દ્વારા	૨૩૯
૩.	ગાંધાર યોજનાનું વિસ્તૃતિકરણ એન.ટી.પી.સી. દ્વારા	૨૩૪
૪.	ફ્લાસ યોજનાનું વિસ્તૃતિકરણ એ.ટી.પી.સી. દ્વારા	૧૮૪
૫.	સિપત - એસ.ટી.પી.પી. એન.ટી.પી.સી. દ્વારા	૪૭૫

(ક) જીઈબી તથા જીએસઈસીએલ દ્વારા મુકાયેલ યોજનાઓ

૧.	ઉત્રાણ - સીસીપીપી વિસ્તૃતિકરણ	૩૦૦
૨.	સિક્કા ટીપીએસ તબક્કા-૩નું વિસ્તૃતિકરણ (૨૪૨૫૦ મે.વો.)	૫૦૦
૩.	અમરેલી જલ્લામાં સરખાદી પાસે કોસ્ટલ ટીપીએસ (૨૪૫૦૦ મે.વો.)	૧,૦૦૦
૪.	કચ્છ લિગ્નાઈટ પ્રોજેક્ટ યુનિટ-૪નું વિસ્તૃતિકરણ	૭૫
૫.	ગાંધીનગર ટી.પી.એસ. વિસ્તૃતિકરણ (૨૪૨૫૦ મે.વો.)	૫૦૦
૬.	કંડલા ટી.પી.એસ. (આયાતી કોલસા દ્વારા) (૧૪૨૫૦ મે.વો.)	૨૫૦

(ડ) સરકાર/જીપીસીએલ/આઈ.પી.પી. દ્વારા શોધાયેલ યોજનાઓ

૧.	હજીરા ખાતે ગેસ દ્વારા-સીસીપીપી (જીએસપીસીએલ/જીએસઈજી દ્વારા)	૧૬૦
૨.	ધોધા ખાતે લિગ્નાઈટ દ્વારા (જીપીસીએલ દ્વારા)	૩૭૫
૩.	સાવલી ખાતે રેસિડ્યુલ દ્વારા (આઈઓસીએલ દ્વારા)	૭૫૦
૪.	પીપાવાવ ખાતે નેપ્થા દ્વારા સીસીપીપી (કિલ્કો દ્વારા)	૨૦૦
૫.	આયાતી કોલસા દ્વારા મુંદ્રા ખાતે (કચ્છમાં જીઆઈપીસીએલ દ્વારા)	૫૦૦
૬.	જીટીઈસી પાવર પ્લાન્ટનું વિસ્તૃતિકરણ ગાંધીનગર ખાતે (જીઆઈપીસીએલ દ્વારા)	૬૫૫
૭.	લિગ્નાઈટ દ્વારા ટીપીએસનું વિસ્તૃતિકરણ માંગરોલ ખાતે (જીઆઈપીસીએલ દ્વારા)	૨૫૦
૮.	જીઆઈપીસીએલ પાવર પ્લાન્ટનું વિસ્તૃતિકરણ નંદેસરી ખાતે	૩૩૦
૯.	સી.ઈ.પી.એ. યોજના (હિસ્સો)	૭૦૦
૧૦.	એસ્સાર પાવરનું વિસ્તૃતિકરણ	૫૧૫

ગુજરાત રાજ્યની સ્થાપિત ઉત્પાદના ક્ષમતા

વિદ્યુત મથકનું નામ	૩૧-૩-૧૯૯૮ સુધી સ્થાપિત ક્ષમતા		૩૧-૩-૧૯૯૯ સુધી સ્થાપિત ક્ષમતા	
	સ્થાપિત ક્ષમતા (મેગાવોટ)	ઘટેલી સ્થાપિત ક્ષમતા (મેગાવોટ)	સ્થાપિત ક્ષમતા (મેગાવોટ)	ઘટેલી સ્થાપિત ક્ષમતા (મેગાવોટ)
(ક) જી.ઈ.બી. પુવારણ ટી.પી.એમ. (૪૪૬૩.૫+૨૪૧૪૦+૨૪૨૭=૫૮૮મે.વો.)	૫૮૮	૫૮૮	૫૮૮	૫૮૮
ઉકાઈ ટી.પી.એસ. (૨૪૧૨૦+૨૪૨૦૦+૧૪૨૧૦=૮૫૦મે.વો.)	૮૫૦	૮૫૦	૮૫૦	૮૫૦
વણોકબોરી ટી.પી.એસ. (૩૪૨૧૦+૩૪૨૧૦= ૧૨૬૦મે.વો.)	૧,૨૬૦	૧,૨૬૦	૧,૨૬૦	૧,૨૬૦
ગાંધીનગર ટી.પી.એસ. (૨૪૧૨૦+૨૪૨૧૦= ૬૬૦મે.વો.)	૬૬૦	૬૬૦	૬૬૦	૬૬૦
સિક્કા ટી.પી.એસ. (૨૪૧૨૦= ૨૪૦મે.વો.)	૨૪૦	૨૪૦	૨૪૦	૨૪૦
કે.એલ.ટી.પી.એસ. (૨૪૭૦+૧૪૭૫= ૨૧૫ મે.વો.)	૨૧૫	૨૧૫	૨૧૫	૨૧૫
ઉત્રાણ ટી.પી.એસ. (જૂનું) (૩૪૧૫=૪૫ મે.વો.)	૪૫	૩૯	૪૫	૩૯
કડાણા એચ.ઈ.પી. (૪૪૬૦=૨૪૦ મે.વો.)	૧૮૦	૧૮૦	૨૪૦	૨૪૦
ઉકાઈ એચ.ઈ.પી. (૪૪૭૫= ૩૦૦ મે.વો.)	૩૦૦	૩૦૦	૩૦૦	૩૦૦
ઉકાઈ એલ.બી.સી. હાઈડ્રો (૨૪૨.૫=૫ મે.વો.)	૫	૫	૫	૫
ઉત્રાણ ટી.પી.એસ. (નવું) સીસીપીપી (૩૪૩૦ મે.વો.જી.ટી.+૧૪૪૫ મે.વો.) (એસ.ટી.જી=૧૩૫ મે.વો.)	૧૩૫	૧૩૫	૧૩૫	૧૩૫
પાનમ હાઈડ્રોપ્રોજેક્ટ (૨૪૧.૦ મે.વો.)	૨	૨	૨	૨
કુલ	૪,૪૮૦	૪,૪૭૪	૪,૫૪૦	૪,૫૩૪

વિદ્યુત મથકનું નામ	૩૧-૩-૧૯૯૮ સુધી સ્થાપિત ક્ષમતા		૩૧-૩-૧૯૯૯ સુધી સ્થાપિત ક્ષમતા	
	સ્થાપિત ક્ષમતા (મેગાવોટ)	ઘટેલી સ્થાપિત ક્ષમતા (મેગાવોટ)	સ્થાપિત ક્ષમતા (મેગાવોટ)	ઘટેલી સ્થાપિત ક્ષમતા (મેગાવોટ)
(ખ) આઈ.પી.પી.				
ગાંધીનગર ૫ (૧x૨૧૦=૨૧૦ મે.વો.)	૨૧૦	૨૧૦	૨૧૦	૨૧૦
વાણાકબોરી ૭ (૧x૨૧૦=૨૧૦ મે.વો.)			૨૧૦	૨૧૦
અમદાવાદ ઈલેક્ટ્રિસિટી કું. (૪x૧૫+૨x૩૦+૩x૧૧૦+ ૨x૩૨.૫+૩૫=૫૫૦ મે.વો.)	૫૫૦	૫૧૦	૫૫૦	૫૧૦
જી.આઈ.પી.સી.એલ. (૩x૩૨+૪૯=૧૪૫ મે.વો.)	૩૦૫	૩૦૫	૩૦૫	૩૦૫
એસ્સાર પાવર	૩૦૦	૩૦૦	૩૦૦	૩૦૦
ગુજરાત ટોરન્ટ એનર્જી કું. (૩x૧૩૮=૪૧૪ મે.વો.)	૪૧૪	૪૧૪	૬૫૫	૬૫૫
કુલ	૧,૭૭૯	૧,૭૩૯	૨,૨૩૦	૨,૧૯૦
(ગ) સેન્ટ્રલ સેક્ટર				
એન.પી.સી.તારાપુર એ.પી.એસ.	૧૯૦	૧૬૦	૧૯૦	૧૬૦
એન.પી.સી. કાંકરાપાર એ.પી.એસ.	૧૨૫	૧૨૫	૧૨૫	૧૨૫
એન.ટી.પી.સી. કોર્બા	૩૬૦	૩૬૦	૩૬૦	૩૬૦
એન.ટી.પી.સી. વિધ્યાચળ	૨૩૦	૨૩૦	૨૩૦	૨૩૦
એન.ટી.પી.સી. કાવાસ	૧૮૪	૧૮૪	૧૮૪	૧૮૪
એન.ટી.પી.સી. ઝાનોર	૨૩૪	૨૩૪	૨૩૪	૨૩૪
કુલ	૧,૩૨૩	૧,૨૯૩	૧,૩૨૩	૧,૨૯૩
ગુજરાતની કુલ સ્થાપિત ક્ષમતા (ક+ખ+ગ)	૭,૫૮૨,૫૦૬		૮,૦૯૩	૮,૦૧૭

ગુજરાતની કેટલ ડિમાન્ડ	(૧૯૯૮-૯૯)	૬,૪૮૨
ગુજરાત તંત્રની મહત્તમ અનારિસ્ટ્રીકટેડ ડિમાન્ડ	(૧૯૯૮-૯૯)	૭,૩૪૬
જી.ઈ.બી.નાં એકમોથી થયેલ કુલ વીજ ઉત્પાદન	(૧૯૯૮-૯૯)	૨૩,૧૫૧
જી.ઈ.બી.નાં વિદ્યુત મથકો દ્વારા પ્રાપ્ત થયેલ પી.એલ.એફ.	(૧૯૯૮-૯૯)	૬૩.૫%

ગુજરાત વિદ્યુત બોર્ડ પ્રગતિની રૂપરેખા

ક્રમ વિગત નં.	એકમ	૧૯૯૭-૯૮ વર્ષ અંતે	૧૯૯૮-૯૯ વર્ષ અંતે
(અ) ઉત્પાદન			
૧. સ્થાપિત ક્ષમતા (ગુજરાત)	મેગાવોટ	૭,૫૦૬	૮,૦૧૭
૨. વીજ ઉત્પાદન + ખરીદ (જીઈબી)	એમકેડબલ્યુએચ	૩૬,૫૧૬	૩૮,૩૧૮
૩. વીજ-વેચાણ (જીઈબી)	એમકેડબલ્યુએચ	૨૬,૭૮૩	૨૮,૮૨૮
૪. કોઈન્સીડેન્સીયલ મહત્તમ માંગ (ગુજરાત અરિસ્ટ્રીકટેડ)	મેગાવોટ	૬,૬૬૨	૭,૩૪૬
(બ) પરિવહન			
(અ) પરિવહન રેખાઓ :			
૧. ૪૦૦ કે.વી.	સીકેએમએસ	૧,૩૬૮	૧,૫૦૫
૨. ૨૨૦ સીકેએમએસ	૮,૮૫૮	૯,૩૬૭	
૩. ૧૩૨ કે.વી.	સીકેએમએસ	૪,૩૦૩	૪,૩૩૧
૪. ૬૬ કે.વી.	સીકેએમએસ	૧૨,૬૪૦	૧૨,૯૮૦
(બ) પરિવહન (સબ સ્ટેશન)			
૧. ૪૦૦ કે.વી.	નંબર	૭	૯
૨. ૨૨૦ કે.વી.	નંબર	૫૪	૫૫
૩. ૧૩૨ કે.વી.	નંબર	૪૬	૪૬
૪. ૬૬ કે.વી.	નંબર	૫૧૫	૫૩૪
(ક) ૨૨ અને ૧૧ કે.વી. રેખાઓ	સીકેએમએસ	૧,૨૫,૩૧૨	૧,૨૮,૩૬૦

ક્રમ નં.	વિગત	અક્રમ	૧૯૯૭-૯૮ વર્ષ અંતે	૧૯૯૮-૯૯ વર્ષ અંતે
(ક)	વિતરણ			
	૧. કુલ ગ્રાહકોની સંખ્યા	નંબર	૬૩,૭૮,૮૭૫	૬૬,૧૬,૨૭૪
	અ. ખેતીવાડી	નંબર	૫,૨૬,૮૯૩	૫,૪૩,૦૭૩
	બ. એચ.ટી. ઈન્ડસ્ટ્રીયલ	નંબર	૪,૨૦૮	૪,૩૭૩
	ક. એલ.ટી. ઈન્ડસ્ટ્રીયલ	નંબર	૧,૬૦,૦૧૫	૧,૫૭,૧૩૧
	ડ. ઘર ઘણુ/ધંધાકીય	નંબર	૫૬,૫૧,૧૨૫	૫૮,૭૩,૦૮૮
	ઈ. અન્ય	નંબર	૩૭,૬૩૪	૩૮,૬૦૪

(ડ) સ્પેશિયલ કોમ્પોનન્ટ પ્લાન્ટ સ્કીમ હેઠળ અનુસૂચિત જાતિ વિસ્તારોમાં વીજળીકરણ અંગે પ્રગતિ :

ક્રમ	વર્ષ	અનુસૂચિત જાતિના નવા વિસ્તારોમાં ધનિષ્ઠ વીજળીકરણ	વીજળીકૃત અનુસૂચિત જાતિનાં	કુલ	ખર્ચ (રૂ.લાખમાં)
૧.	૧૯૯૩-૯૪	૧૧૮	૩૧૧	૪૩૦	૪૦.૨૯
૨.	૧૯૯૪-૯૫	૭૬	૪૪૦	૫૧૬	૪૦.૦૩
૩.	૧૯૯૫-૯૬	૬૪	૪૮૭	૫૫૧	૫૧.૦૮
૪.	૧૯૯૬-૯૭	૪૬	૪૧૭	૪૬૩	૫૬.૫૮
૫.	૧૯૯૭-૯૮	૯૯	૫૦૮	૬૦૭	૭૭.૭૮
૬.	૧૯૯૮-૯૯	૧૦૨	૫૬૬	૬૬૮	૧૦૦.૩૦

(ઈ) આદિવાસી વિસ્તારમાં વીજળીકરણ અંગેની પ્રગતિ :

આદિવાસી વિસ્તાર પેટા યોજના હેઠળ હાલ, અંગાઉની માહિતી મુજબ ૩૨ આદિવાસી તાલુકા, ૨૧ આદિવાસી પોકેટ્સ તથા ૪ આદિવાસી જુથોનાં પેટાપરા અને કુવાના વીજળીકરણ કરવાના કાર્યક્રમનો પ્રતિવર્ષના આયોજન મુજબ અમલીકરણ કરવામાં આવે છે.

વધુમાં ૧૯૯૧ની વસ્તી ગણતરી પ્રમાણે કુલ ૫,૬૯૩ આદિવાસી ગામો પૈકી ૫,૬૬૭ ગામોનું વીજળીકરણ થયેલ છે જેમાં ૨૬ ગામો ડુબાણમાં જતા હોવાથી તેમજ આરક્ષિત ગીચ જંગલ વિસ્તારમાં આવતા હોવાથી વીજળીકરણ શક્ય નથી.

આદિવાસી વિસ્તારમાં ટીએએસપીયોજના હેઠળ ગામો/કૂવાઓ/પેટાપરાની પ્રગતિ :

ક્રમ	વર્ષ	પેટાપરા	કૂવાઓ	ખર્ચ (રૂ.લાખમાં)
૧.	૧૯૯૩-૯૪	૭૯૦	૧,૩૪૧	૧,૩૨૯.૧૭
૨.	૧૯૯૪-૯૫	૫૦૨	૨,૦૧૯	૧,૨૪૧.૭૨
૩.	૧૯૯૫-૯૬	૪૭૮	૨,૧૮૬	૧,૩૫૬.૧૬
૪.	૧૯૯૬-૯૭	૨૪૦	૨,૩૨૭	૯૨૬.૫૯
૫.	૧૯૯૭-૯૮	૨૮૮	૨,૧૧૦	૧,૧૬૪.૭૮
૬.	૧૯૯૮-૯૯	૩૫૧	૨,૯૨૬	૧,૮૯૦.૨૮

ગુજરાત વિદ્યુત બોર્ડ

વીજ વેચાણ ૧૯૯૮-૯૯માંથી પ્રાપ્ત સરેરાશ રોકડ રકમ (અંદાજિત)

ક્રમ	ગ્રાહકની કેટેગરી	ગ્રાહકોની સંખ્યા	યુનિટ		સરેરાશ દર	
			યુનિટ લાખમાં	કુલ લાખ વેચાયેલ ટીએસઈ(%)	રોકડ રકમ ઈડીસિવાય ટીએસઈ	રૂ./યુનિટ ઈડીસહિત
૧.	ડોમેસ્ટીક અથવા રેસિડન્સીયલ	૫૧૪૬૧૨૧	૨૬૫૦	૬.૧૯	૧.૮૮	૨.૫૨
૨.	કોર્મશીયલ	૭,૨૭,૨૭૯	૭૫૨	૨.૬૧	૩.૬૦	૫.૧૩
૩.	ઈન્ડ.લો એન્ડ મિડિયમ વોલ્ટેજ	૧૫૭૧૩૧	૨,૭૦૧	૯.૩૭	૩.૨૮	૩.૭૩
૪.	ઈન્ડ.હાઈ વોલ્ટેજ	૪૩૭૩	૬૯૮૯	૨૪.૨૫	૩.૮૩	૪.૪૯
૫.	પબ્લિક લાઈટીંગ	૧૭૧૮૧	૧૧૦	૦.૩૮	૨.૩૧	૨.૪૫
૬.	ટ્રેકશન રેલ્વેજ	૧૦	૩૫૭	૧.૨૪	૪.૩૯	૪.૩૯
૭.	સિંચાઈ ખેતીવાડી	૫,૪૩૦૭૩	૧૨૨૨૧	૪૨.૩૯	૦.૧૭	૦.૧૭
૮.	પબ્લીક વોટર વર્ક્સ તથા ગટર વ્યવસ્થા	૨૧૧૦૧	૩૮૪	૧.૩૩	૧.૦૯	૧.૨૦
૯.	લાયસન્સ ધારકોને જથ્થામાં પુરવઠો	૨	૨૩૯૪	૮.૩૦	૨.૮૩	૨.૮૩
૧૦.	વીજળીનું વેચાણ(ઈન્ટર સ્ટેટ)	૨	૨૭૦	૦.૯૪	૧.૬૦	૧.૬૦
	કુલ	૬૬૧૬૨૭૬	૨૮૮૨૮	૧૦૦.૦૦	૧.૯૦	૨.૨૧

વીજળીની સ્થાપિત શક્તિ, ઉત્પાદન અને વેચાણ

સ. નં.	વર્ષ	પ્લાન્ટની સ્થાપિત ક્ષમતા (મે.વો.)	વર્ષ દરમ્યાન વીજળીનું ઉત્પાદન (લાખ કિ.વો. ક.માં)	ઉપયોગ મુજબ વર્ષ દરમ્યાન વીજળીનું વેચાણ (લાખ કિ.વો.ક.માં)				
				ઘરગથ્થું	વાણિજ્યિક	ઔદ્યોગિક	અન્ય	કુલ
૧	૨	૩	૪	૫	૬	૭	૮	૯
૧.	૧૯૮૦-૮૧	૨૧૯૭	૯૩૬૩૩	૬૭૪૬	૨૮૪૩	૪૮૪૦૦	૧૭૬૬૬	૭૫૬૫૫
૨.	૧૯૮૩-૮૪	૨૮૭૬	૧૧૯૯૮૫	૯૩૪૧	૪૦૧૫	૬૦૭૦૨	૧૮૯૬૯	૯૩૦૨૭
૩.	૧૯૮૫-૮૬	૩૩૧૬	૧૨૯૩૪૨	૧૧૭૬૯	૪૪૯૪	૬૪૭૩૬	૨૨૫૩૨	૧૦૩૫૩૧
૪.	૧૯૮૬-૮૭	૩૫૨૭	૧૪૬૨૫૦	૧૩૩૨૧	૫૧૨૭	૬૯૨૯૭	૨૭૯૫૨	૧૧૫૬૯૭
૫.	૧૯૮૭-૮૮	૩૮૬૩	૧૭૧૫૯૫	૧૪૩૬૬	૫૬૪૦	૬૯૨૩૮	૪૪૭૯૧	૧૩૪૦૩૫
૬.	૧૯૮૮-૮૯	૩૯૭૩	૧૭૭૮૫૭	૧૫૧૯૧	૫૪૮૨	૭૪૮૩૬	૫૦૪૬૦	૧૪૫૯૬૯
૭.	૧૯૮૯-૯૦	૪૨૨૦	૧૯૭૩૨૬	૧૭૨૫૯	૬૧૧૭	૭૮૧૨૦	૫૮૪૩૩	૧૫૯૯૨૯
૮.	૧૯૯૦-૯૧	૪૩૯૫	૧૯૮૭૫૨	૧૯૦૭૨	૬૬૧૬	૮૨૬૬૭	૬૪૧૯૫	૧૭૨૫૫૦
૯.	૧૯૯૧-૯૨	૪૭૩૭	૨૦૮૦૦૮	૨૧૦૯૨	૭૧૮૫	૮૩૫૨૫	૭૭૫૩૬	૧૮૯૩૩૮
૧૦.	૧૯૯૨-૯૩	૪૯૯૯	૨૩૦૪૪૭	૨૨૬૮૨	૭૬૧૫	૮૩૪૨૧	૮૬૨૮૬	૨૦૦૦૦૪
૧૧.	૧૯૯૩-૯૪	૫૦૭૬	૨૫૧૬૬૦	૨૩૧૫૧	૭૪૮૧	૮૮૨૨૧	૧૧૧૦૯૩	૨૨૮૪૪૬
૧૨.	૧૯૯૪-૯૫	૫૦૭૬	૨૬૬૮૪૦	૨૫૨૦૯	૭૯૭૬	૯૫૮૯૯	૧૧૦૨૩૨	૨૩૯૩૧૬

નોંધ :

- (અ) તારાપોર મથકના અણુશક્તિ ઉત્પાદન અને તેની સ્થાપિત ક્ષમતાના કિસ્સાનો સમાવેશ થતો નથી.
- (બ) પ્લાન્ટની સ્થાપિત ક્ષમતા વર્ષ ૧૯૯૨-૯૩, ૧૯૯૩-૯૪ અને ૧૯૯૪-૯૫માં ડિઝલ અને પવનશક્તિ પ્રોજેક્ટનો સમાવેશ કર્યો છે.

પ્રાપ્તિસ્થાન :

- (૧) મધ્યસ્થ વીજળી ઓથોરીટી, ભારત સરકાર, નવી દિલ્હી
- (૨) ગુજરાત વિદ્યુત બોર્ડ, વડોદરા.

ગુજરાત રાજ્યમાં વીજળી પૂરી પડાતી હોય તેવા ગામોની સંખ્યા

અ.નં.	૩૧મી માર્ચના રોજ	ગામોની સંખ્યા		
		ગુ.વિ.બોર્ડ	લાયસન્સ ધરાવનારાઓ	કુલ
૧	૨	૩	૪	૫
૧.	૧૯૮૦	૧૦,૭૨૩	૧૪૪	૧૦,૮૬૭
૨.	૧૯૮૫	૧૬,૦૭૦	૬૫	૧૬,૧૩૫
૩.	૧૯૮૬	૧૬,૮૮૨	૬૫	૧૬,૯૪૭
૪.	૧૯૮૭*	૧૭,૫૮૬	૬૫	૧૭,૬૫૧
૫.	૧૯૮૮	૧૭,૮૦૨	૬૫	૧૭,૮૬૭
૬.	૧૯૮૯	૧૭,૮૫૦	૪૨	૧૭,૮૯૨
૭.	૧૯૯૦	૧૭,૮૫૫	૪૨	૧૭,૮૯૭
૮.	૧૯૯૧	૧૭,૮૭૭	૪૨	૧૭,૯૧૯
૯.	૧૯૯૨	૧૭,૯૪૩	૪૨	૧૮,૯૮૫
૧૦.	૧૯૯૩	૧૭,૯૪૩	૪૨	૧૭,૯૮૫
૧૧.	૧૯૯૪	૧૭,૯૪૩	૪૨	૧૭,૯૮૫
૧૨.	૧૯૯૫	૧૭,૯૪૩	૪૨	૧૭,૯૮૫

* સુધારેલ

નોંધ : ૧૯૮૧ની વસતિ ગણતરી પ્રમાણે રાજ્યમાં કુલ ૧૮,૧૧૪ વસવાટ ધરાવતા ગામો પૈકી ૧૨૯ ગામોમાં વીજળીકરણ શક્ય નથી. બાકી રહેતાં ૧૮,૯૮૫ ગામોમાં વીજળીકરણ કરવામાં આવેલ છે.

પ્રાપ્તિસ્થાન : ગુજરાત વિદ્યુત બોર્ડ, વડોદરા.

ગુજરાત રાજ્યમાં વિજળીની સ્થાપિત ક્ષમતા

અ. નં.	વર્ષના અંતે ૩૧મી માર્ચના રોજ	ગુજરાત વિદ્યુત બોર્ડ						ખાનગી સેવ						કેન્દ્રિય વિસ્તો	કુલ સ્થાપિત ક્ષમતા (૭+૧૪+૧૫૬)
		પાણી આધારિત	વરાળ આધારિત	ગેસ આધારિત	ડીઝલ અને પવન ઉર્જા આધારિત	કુલ	GSECL	અમદાવાદ ઇલેક્ટ્રીક કંપની	GIPCL	એસ્સાર	GTEC	ભાવનગર ઇલેક્ટ્રીક કંપની	કુલ		
૧	૧૯૬૧	-	૧૧૦.૫૦	-	૩૨.૫૦	૧૪૩.૦૦	-	૧૫૭.૫૦	-	-	-	૧૨.૦૦	૧૬૯.૫૦	-	૩૧૨.૫૦
૨	૧૯૬૬	-	૩૭૪.૫૦	-	૧૦.૫૦	૩૮૫.૦૦	-	૨૧૭.૫૦	-	-	-	૧૬.૦૦	૨૩૩.૫૦	-	૬૧૮.૫૦
૩	૧૯૬૯	-	૩૮૪.૫૦	-	૩૨.૭૦	૪૧૭.૨૦	-	૨૧૭.૫૦	-	-	-	૧૬.૦૦	૨૩૩.૫૦	-	૬૫૦.૭૦
૪	૧૯૭૪	-	૬૪૯.૫૦	૫૪.૦૦	૯.૧૦	૭૧૨.૬૦	-	૨૧૭.૫૦	-	-	-	૧૬.૦૦	૨૩૩.૫૦	-	૯૪૬.૧૦
૫	૧૯૭૮	૩૦૦.૦૦	૧૧૨૦.૫૦	૫૪.૦૦	-	૧૪૭૪.૫૦	-	૪૦૦.૦૦	-	-	-	૧૬.૦૦	૨૩૩.૫૦	-	૧૭૦૮.૦૦
૬	૧૯૮૫	૩૦૦.૦૦	૨૩૫૨.૫૦	૫૪.૦૦	-	૨૭૦૬.૫૦	-	૪૦૦.૦૦	-	-	-	-	૪૦૦.૦૦	-	૧૭૦૮.૦૦
૭	૧૯૯૦	૩૬૫.૦૦	૩૩૨૯.૦૦	૫૪.૦૦	-	૩૭૪૮.૦૦	-	૪૯૫.૦૦	-	-	-	-	૪૦૦.૦૦	-	૧૭૦૮.૦૦
૮	૧૯૯૧	૪૨૫.૦૦	૩૩૯૯.૦૦	૫૪.૦૦	-	૩૭૭૮.૦૦	-	૪૯૫.૦૦	-	-	-	-	૪૦૦.૦૦	-	૧૭૦૮.૦૦
૯	૧૯૯૨	૪૨૫.૦૦	૩૬૦૯.૦૦	૫૪.૦૦	-	૪૦૮૮.૦૦	-	૫૫૦.૦૦	૧૪૫.૦૦	-	-	-	૪૦૦.૦૦	-	૧૭૦૮.૦૦
૧૦	૧૯૯૩	૪૨૫.૦૦	૩૭૨૯.૦૦	૧૧૪.૦૦	-	૪૨૬૮.૦૦	-	૫૫૦.૦૦	૧૪૫.૦૦	-	-	-	૪૦૦.૦૦	-	૧૭૦૮.૦૦
૧૧	૧૯૯૪	૪૨૭.૦૦	૩૭૨૯.૦૦	૧૮૯.૦૦	-	૪૩૪૫.૦૦	-	૫૫૦.૦૦	૧૪૫.૦૦	-	-	-	૪૦૦.૦૦	-	૧૭૦૮.૦૦
૧૨	૧૯૯૫	૪૨૭.૦૦	૩૭૨૯.૦૦	૧૮૯.૦૦	-	૪૩૪૫.૦૦	-	૫૫૦.૦૦	૧૪૫.૦૦	-	-	-	૪૦૦.૦૦	-	૧૭૦૮.૦૦
૧૩	૧૯૯૬	૪૨૭.૦૦	૩૭૨૯.૦૦	૧૮૯.૦૦	-	૪૩૪૫.૦૦	-	૫૫૦.૦૦	૧૪૫.૦૦	-	-	-	૪૦૦.૦૦	-	૧૭૦૮.૦૦
૧૪	૧૯૯૭	૪૨૭.૦૦	૩૭૨૯.૦૦	૧૮૯.૦૦	-	૪૩૪૫.૦૦	-	૫૫૦.૦૦	૧૪૫.૦૦	-	-	-	૪૦૦.૦૦	-	૧૭૦૮.૦૦
૧૫	૧૯૯૮	૪૮૭.૦૦	૩૭૫૯.૦૦	૨૩૪.૦૦	-	૪૪૮૦.૦૦	-	૫૫૦.૦૦	૧૪૫.૦૦	૧૯૨.૦૦	-	-	૪૦૦.૦૦	-	૧૭૦૮.૦૦
૧૬	૧૯૯૯	૫૪૭.૦૦	૩૭૫૯.૦૦	૨૩૪.૦૦	-	૪૪૮૦.૦૦	૨૧૦.૦૦	૫૫૦.૦૦	૩૦૫.૦૦	૩૦૦.૦૦	-	-	૪૦૦.૦૦	-	૧૭૦૮.૦૦
૧૭	૨૦૦૦	૫૪૭.૦૦	૩૭૫૯.૦૦	૨૩૪.૦૦	-	૪૪૮૦.૦૦	૪૨૦.૦૦	૫૫૦.૦૦	૩૦૫.૦૦	૩૦૦.૦૦	-	-	૪૦૦.૦૦	-	૧૭૦૮.૦૦
૧૮	૨૦૦૧	૫૪૭.૦૦	૩૭૫૯.૦૦	૨૩૪.૦૦	-	૪૪૮૦.૦૦	૪૨૦.૦૦	૫૫૦.૦૦	૩૦૫.૦૦	૩૦૦.૦૦	-	-	૪૦૦.૦૦	-	૧૭૦૮.૦૦

પ્રાપ્તિસ્થાન : ગુજરાત વિદ્યુતબોર્ડ, વડોદરા.

(મં.વો.મા)

ગુજરાત રાજ્યમાં વિજળીનું ઉત્પાદન

અ. નં.	વર્ષના અંતે ૩૧મી માર્ચના રોજ	ગુજરાત વિદ્યુત બોર્ડ					ખાનગી સેક્ટર							કુલ	કેન્ડિડ રિસર્વો	ફેલ ડીયર ઉત્પાદન	
		પાણી આધારિત	વરાળ આધારિત	ગેસ આધારિત	હાઇડ્રો પવન ઊર્જા આધારિત	કુલ	GSECL	અમદાવાદ ઈલેક્ટ્રીક કંપની	GIPCL	એસસાર	GTEC	GACL	RPOL				
૧	૧૯૬૧	-	૩૫૧	-	૪૨	૩૯૩	-	-	-	-	-	-	-	-	-	૧૫૩	૫૪૬
૨	૧૯૬૬	-	૧૧૧૦	-	૪૦	૧૧૫૦	-	-	-	-	-	-	-	-	-	૬૧	૧૨૧૧
૩	૧૯૬૯	-	૨૧૫૩	-	૨૦	૨૧૭૩	-	-	-	-	-	-	-	-	-	૧૦૪	૨૨૭૭
૪	૧૯૭૪	-	૩૨૨૪	૬૪	૧	૩૩૪૯	-	-	-	-	-	-	-	-	-	૨૫૬	૫૫૬૩
૫	૧૯૭૯	૧૨૨	૪૨૩૪	૧૩૨	-	૫૨૦૮	-	-	-	-	-	-	-	-	-	૧૦૦૪	૨૩૦૭
૬	૧૯૮૫	૬૨૬	૯૯૨૭	-	-	૧૦૫૭૭	-	-	-	-	-	-	-	-	-	૧૬૩૭	૧૩૮૫૧
૭	૧૯૯૦	૯૯૭	૧૬૧૩૪	૬૦	-	૧૭૧૮૧	-	-	-	-	-	-	-	-	-	૨૫૪૦	૨૨૮૩૨
૮	૧૯૯૧	૧૫૨૪	૧૧૮૦૭	૧૦૧	૧	૧૭૪૩૩	-	-	-	-	-	-	-	-	-	૨૪૫૫	૨૪૪૨
૯	૧૯૯૨	૮૩૩	૧૭૦૩૩	૨૫૩	૧	૧૮૧૨૦	-	-	-	-	-	-	-	-	-	૨૬૫૮	૨૪૪૩૦
૧૦	૧૯૯૩	૬૫૯	૧૯૪૦૪	૨૩૮	૨	૨૦૩૦૩	-	-	-	-	-	-	-	-	-	૩૧૨૭	૨૬૯૭૩
૧૧	૧૯૯૪	૧૨૧૩	૧૯૩૪૮	૬૭૬	૧	૨૧૨૩૪	-	-	-	-	-	-	-	-	-	૩૭૦૪	૨૮૯૯૮
૧૨	૧૯૯૫	૧૩૭૫	૧૯૬૫૦	૯૬૨	-	૨૧૯૮૭	-	-	-	-	-	-	-	-	-	૩૯૩૩	૩૧૮૨૨
૧૩	૧૯૯૬	૭૪૧	૨૧૨૧૧	૧૦૯૨	-	૨૩૦૪૪	-	-	-	-	-	-	-	-	-	૪૦૪૧	૩૨૯૦૮
૧૪	૧૯૯૭	૮૪૨	૨૦૮૫૬	૧૧૦૦	-	૨૨૮૨૮	-	-	-	-	-	-	-	-	-	૪૬૪૭	૩૬૭૩૨
૧૫	૧૯૯૮	૧૨૨૫	૨૧૪૭૦	૧૦૫૫	-	૨૩૮૧૦	-	-	-	-	-	-	-	-	-	૪૫૭૩	૩૮૦૧૦
૧૬	૧૯૯૯	૧૩૪૬	૨૦૭૧૫	૧૦૮૧	-	૨૩૧૫૨	-	-	-	-	-	-	-	-	-	૪૫૭૩	૪૧૪૪૪
૧૭	૨૦૦૦	૧૦૪૦	૨૦૯૪૭	૧૧૯૦	-	૨૩૧૭૭	-	-	-	-	-	-	-	-	-	૪૫૭૩	૪૨૩૭૯
૧૮	૨૦૦૧	૪૩૬	૨૨૦૩૭	૪૫૨	-	૨૩૩૨૭	-	-	-	-	-	-	-	-	-	૪૩૬૧	૪૨૩૭૯
																	૫૦૫૦૬

પ્રાપ્તિસ્થાન : ગુજરાત વિદ્યુતબોર્ડ, વડોદરા.

ઉપયોગ અનુસાર વીજ વપરાશ

ક્ર.નં.	વર્ષ	ઘરગથ્થુ ઉર્જા નાની વીજ બત્તી અને પંખા	પ્રાથમિક નાની વીજ બત્તી અને પંખા	ઔદ્યોગિક	જાહેર દિવાબત્તી	ઔદ્યોગિક	જાહેર દિવાબત્તી	ખેતી	જાહેર વોટર વર્કસ	કુલ વેચાણ	માથાદીઠ વપરાશ (યુનીટમાં)
૧	૨	૩	૩	૪	૫	૬	૭	૮	૯	૧૦	૧૧
૧.	૧૯૮૮-૮૯	૧૩૯૩	૪૪૮	૬૯૬૮	૯૧	૪૪૧૩	૧૦૨	-	૪૪૬૦	૧૭૮૭૫	૩૬૩
૨.	૧૯૮૯-૯૦	૧૫૯૫	૫૦૫	૭૨૭૮	૯૫	૫૧૫૩	૧૧૪	-	૫૨૦૬	૧૯૯૪૬	૩૮૨
૩.	૧૯૯૦-૯૧	૧૭૫૬	૫૪૪	૭૬૮૯	૧૦૩	૫૬૭૮	૧૧૬	-	૫૭૩૪	૨૧૬૨૦	૪૨૯
૪.	૧૯૯૧-૯૨	૧૯૪૨	૫૯૨	૭૭૨૯	૧૦૦	૬૯૭૬	૧૧૦	-	૭૦૨૮	૨૪૪૭૭	૫૬૮
૫.	૧૯૯૨-૯૩	૨૦૮૬	૬૩૮	૭૮૮૦	૧૦૭	૭૮૦૩	૧૦૮	-	૭૮૫૪	૨૬૪૭૬	૫૮૧
૬.	૧૯૯૩-૯૪	૨૩૧૫	૭૪૮	૮૮૨૨	૧૦૯	૮૬૬૬	૧૦૬	-	૮૭૨૬	૨૯૪૯૨	૬૨૨
૭.	૧૯૯૪-૯૫	૨૫૨૧	૭૯૮	૯૫૯૦	૧૧૨	૮૪૭૬	૩૬૯	૩૦૧	૧૭૩૬	૨૩૯૦૩	૬૩૩
૮.	૧૯૯૫-૯૬	૨૮૩૮	૮૯૦	૧૦૩૭૬	૧૧૭	૧૦૧૫૧	૪૦૫	૩૩૧	૨૦૩૦	૨૭૧૩૮	૬૯૩
૯.	૧૯૯૬-૯૭	૨૯૬૮	૯૩૧	૧૧૦૪૮	૧૨૦	૧૦૧૦૫	૪૩૧	૩૪૫	૨૧૩૪	૨૮૦૮૨	૭૨૪
૧૦.	૧૯૯૭-૯૮	૩૧૭૧	૧૦૦૩	૧૧૦૬૫	૧૨૯	૧૦૭૭૪	૪૬૦	૩૪૯	૨૩૯૯	૨૯૩૫૦	૭૮૬
૧૧.	૧૯૯૮-૯૯	૩૪૮૬	૧૦૯૭	૧૦૯૪૦	૧૩૪	૧૨૦૬૧	૫૧૦	૩૫૮	૨૪૮૨	૩૧૦૬૮	૮૪૮
૧૨.	૧૯૯૯-૦૦	૩૬૯૯	૧૧૭૮	૧૦૨૮૪	૧૪૯	૧૪૯૩૪	૫૬૬	૩૭૯	૨૬૪૦	૩૩૮૨૯	૯૩૨
૧૩.	૨૦૦૦-૦૧(ક)	૪૦૯૦	૧૩૧૩	૯૯૭૫	૧૬૪	૧૪૬૯૭	૬૧૧	૩૮૫	૨૮૩૩	૩૪૦૬૯	અ

નોંધ : એસ્સા અને જી.આઈ.પી.સી.એલ.ના અંગત વપરાશ અને દિવ દમણને મળેલ કેન્દ્રિય હિસ્સા સિવાય.

પ્રાપ્તિસ્થાન : (૧) ગુજરાત વિદ્યુત બોર્ડ, વડોદરા

(૨) અમદાવાદ ઈલેક્ટ્રીકસીટી કંપની, અમદાવાદ.

ગુજરાત રાજ્યમાં વીજળીકરણ થયેલ ગામો

ખ.નં.	૩૧મી માર્ચના રોજ	વીજકરણ થયેલ ગામોની સંખ્યા		
		ગુજરાત વિદ્યુત બોર્ડ	લાયસન્સ ધરાવનારાઓ	કુલ
૧.	૧૯૮૦	૧૦૭૨૩	૧૪૪	૧૦૮૬૭
૨.	૧૯૮૫	૧૬૦૭૦	૬૫	૧૬૧૩૫
૩.	૧૯૮૬	૧૬૮૮૨	૬૫	૧૬૯૫૭
૪.	૧૯૮૭	૧૭૫૮૬	૬૫	૧૭૬૫૧
૫.	૧૯૮૮	૧૭૮૦૨	૬૫	૧૭૮૬૭
૬.	૧૯૮૯	૧૭૮૫૦	૪૨	૧૭૮૯૨
૭.	૧૯૯૦	૧૭૮૫૫	૪૨	૧૭૮૯૭
૮.	૧૯૯૧	૧૭૮૭૭	૪૨	૧૭૯૧૯
૯.	૧૯૯૨	૧૭૯૪૩	૪૨	૧૭૯૮૫
૧૦.	૧૯૯૩	૧૭૯૪૩	૪૨	૧૭૯૮૫
૧૧.	૧૯૯૪	૧૭૯૪૩	૪૨	૧૭૯૮૫
૧૨.	૧૯૯૫	૧૭૯૪૩	૪૨	૧૭૯૮૫
૧૩.	૧૯૯૬	૧૭૯૪૩	૪૨	૧૭૯૮૫
૧૪.	૧૯૯૭	૧૭૯૪૫	૪૨	૧૭૯૮૭
૧૫.	૧૯૯૮	૧૭૯૮૪	૪૨	૧૭૯૩૬
૧૬.	૧૯૯૯	૧૭૯૯૮	૪૨	૧૭૯૪૦
૧૭.	૨૦૦૦	૧૭૯૯૮	૪૨	૧૭૯૪૦
૧૮.	૨૦૦૧	૧૭૯૯૮	૪૨	૧૭૯૪૦

નોંધ : વર્ષ ૧૯૯૮થી વસતિ ગણતરી, ૧૯૯૧ પ્રમાણે ગામની સંખ્યા સુધારેલ છે.
સ્થાપિતસ્થાન : ગુજરાત વિદ્યુત બોર્ડ, વડોદરા.

વીજળી	ગુજરાત	ભારત	રાજ્યનો હિસ્સો ટકામાં
સ્થાપિત ક્ષમતા ૧૯૯૮-૯૯ મે.વો.	૮,૦૯૩	૯૩,૨૫૫	૮.૮૮
વીજ ઉત્પાદન ૧૯૯૮-૯૯ (કા)	૪૫,૧૦૩	૪,૪૮,૫૬૩	૧૦.૦૫
વીજળીકરણ થયેલ ગામો માર્ચ ૧૯૯૮ના રોજ સંખ્યા	૧૭,૯૪૦	૫,૦૨,૦૪૩	૩.૫૭
માધ્યમીક વીજળી વપરાશ ૧૯૯૬-૯૭ કિ.વો.ક.	૭૨૪	૩૩૯	-

ગ્રામ્ય વીજળીકરણ હેઠળ થયેલ ગામો તથા શહેર, કુટિર જ્યોત યોજના, ઝૂંપડપટ્ટી વીજળીકરણ (પેટાપરા), વીજળીકરણ હરિજન વસતિ વગેરેની વિગતો આગળના પાને છે. સાથે સાથે માન્યતા પ્રાપ્ત અને અમલમાં મુકાયેલ યોજનાઓ ક્ષમતા (મેગાવોટ)માં આપી છે.

વીજળીના ઉત્પાદન સ્થાનો, વીજળીકરણનો આખો ઇતિહાસ જોયો, ક્યાં કેવી રીતે બન્યું અને આજે આપણે અનુભવીએ છીએ તે મુજબ વીજળીના ઉપયોગથી વૈજ્ઞાનિક અને ઔદ્યોગિક ક્ષેત્રોથી માંડીને છેક છેવાડાના માનવી સુધી વીજળીને કારણે અસરો પહોંચી છે. વીજળીને કારણે પ્રયંડ પ્રગતિ થઈ છે, તેનાથી ક્રાંતિ આવી છે. તેનાથી માનવીના જીવનમાં ક્રાંતિકારી પરિવર્તન આવ્યું છે. ગામડાંઓમાં વીજળીકરણ થતાં ગામડામાં પણ નવી ઝલક, નવી રોશની, નવી સવલતો આવી છે. ગામોમાં બત્તી, પંખા, રેડિયો, ટેપ અને વીજળથી ચાલતા પંખા, સિંચાઈ મોટરો ઉપર ધણા એવા સાધનોએ નવી રોશની આણી છે.

ગુજરાતના ગામડાંઓમાં વીજળીકરણ એ રીતે ખૂબ જ ઝડપથી શક્ય બન્યું નહોતું. આજે વીજળી શક્તિની ક્ષમતા વધતાં શક્ય બન્યું છે. એ રીતે આદિવાસી વિસ્તારોના ગામડાંઓ જ્યાં કોઈ વિકાસની સુવિધાઓની જેમ વીજળીકરણ પણ મોડું થવા પામ્યું હતું. આદિવાસી વિસ્તારના ૫,૬૯૩ ગામો પૈકી ૧૯૯૧ની ગણતરી પ્રમાણે ૫,૬૬૭ જેટલા ગામોમાં વીજળીકરણ થવા પામ્યું હતું. માત્ર ૨૬ જેટલા ગામો ડૂબાણમાં જતા હોય આરક્ષિત ગીચ જંગલ હોઈ શક્ય થઈ શક્યું નથી. એ સિવાય પણ આદિવાસી વિસ્તારના કેટલાય તાલુકાઓમાં કેટલાય ગામોમાં તેના પરાઓમાં વીજળીકરણ થયું નથી. તે પરા વીજળથી વંચિત રહેવા પામ્યા છે. ૧૯૯૮-૯૯ની માહિતી મુજબ આપણી ૯ પ્રાયોજના હેઠળના કુલ ૫૨ તાલુકાઓમાં પેટાપરાની વીજળીકરણ માફક રહેતા ૨,૦૩૪ જેટલા ગામો અને તેના ૪,૧૩૬ જેટલા પેટાપરા જાણવા મળે છે. જેની વિગતો નીચે મુજબ છે.

પ્રાયોજના વિસ્તારમાં વીજળીથી વંચિત પેટાપરાની માહિતી

૧૯૯૮-૯૯

અ.નં.	પ્રાયોજના કચેરી નું નામ	તાલુકાની સંખ્યા	પેટાપરા વીજળી-કરણથી બાકી રહેતા ગામોની સંખ્યા	વીજળીકરણથી વંચિત પેટાપરાની સંખ્યા
૧.	પાલનપુર*	૨	૪૪	૭૩
૨.	ખેડબ્રહ્મા	૫	૧૫૩	૩૧૪
૩.	દાહોદ*	૯	૭૬૫	૨૦૧૪
૪.	છોટાઉદેપુર*	૫	૩૬૫	૪૭૦
૫.	રાજપીપળા	૯	૨૮૧	૩૬૯
૬.	માંડવી	૮	૧૧૫	૧૭૫
૭.	સોનગઢ*	૫	૪૯	૮૩
૮.	વાંસદા/કપરાડા	૮	૨૪૫	૫૬૨
૯.	ડાંગ	૧	૬૭	૭૬
	કુલ	૫૨	૨૦૩૪	૪૧૩૬

* આ નિશાની બતાવેલ જિલ્લા/પ્રાયોજના અભ્યાસમાં પસંદ કરેલ છે.

છોટાઉદેપુર

પ્રાયોજના વિસ્તાર છોટાઉદેપુરના વીજળીકરણથી વંચિત પેટાપરાની માહિતી.

અ.નં.	તાલુકાનું નામ	ગામોની સંખ્યા	વીજળીથી વંચિત પેટાપરાની સંખ્યા	પાના નંબર
૧.	છોટાઉદેપુર*	૧૫૮	૨૭૮	૭૮
૨.	નસવાડી	૬૧	૭૬	૮૭
૩.	સંખેડા	૩૪	૪૨	૯૦
૪.	જેતપુર	૪૧	૪૮	૯૨
૫.	તીલકવાડા	૨૧	૨૬	૯૪
	કુલ	૩૧૫	૪૭૦	-

* આ નિશાની બતાવેલ જિલ્લા/પ્રાયોજના અભ્યાસમાં પસંદ કરેલ છે.

વીજળીકરણથી વંચિત પેટાપરાની માહિતી (તાલુકો : છોટાઉદેપુર)

અ.નં.	ગામનું નામ	અનુ.	પેટાપરાનું નામ	ઘરોની સંખ્યા
૧	૨	૩	૪	૫
૧.	બેડીયા	૧	મહુડી ફળિયું	૨૨
૨	ખડખડ	૨	લાખાવડ	૭૫
૩.	મોગરા	૩	ખાલ	૭૦
૪.	કોટલી	૪	વીહટીયા	૨૭
૫.	મોટા ઘોડા	૫	વચલા	૫૫
૬.	મોટી સાંકડ	૬	નાયક વાસ	૧૮
		૭	હેઢવાસ	૧૬
૭.	અલાવાંટ	૮	તડવી ફળિયું	૧૭
૮.	નળવાટ	૯	લીમડી	૩૮
૯.	થાંભલા	૧૦	નિશાળ	૪૦
		૧૧	આવાસ	૧૫
૧૦.	ઉચેલા	૧૨	મના વેચલા	૨૦
૧૧	વજેપુર	૧૩	રમાન	૬૦
		૧૪	નિશાળ	૩૦
		૧૫	કેળાવા	૫૫
		૧૬	મોલની વાવ	૨૦
૧૨	ગોક્ષરીયા	૧૭	ભક્તિ ફળિયું	૨૫
૧૩	સીહાદા	૧૮	નિશાળ	૬૫
		૧૯	સામીવેઠ	૫૫
		૨૦	બળવી	૬૦
		૨૧	નાની સીહાદા	૨૦
		૨૨	ચિખલી	૬૦
૧૪.	વાનર	૨૩	નિશાળ	૫૩
		૨૪	નાયક	૪૦
		૨૫	પટેલ	૭૦
૧૫.	કાછેલ (સું)	૨૬	નવી વસાહત	૩૪
૧૬.	જામલા	૨૭.	કોટવાળ	૪૨
૧૭.	સેડી વાસણા	૨૮	ઘોડીઘાટ	૩૦

અ.નં.	ગામનું નામ	અનુ.	પંટાપરાનું નામ	ધરાની સંખ્યા
૧૮	વસેડી	૨૯	દોરા	૧૦૦
		૩૦	કુંભાર	૪૦
		૩૧	કુંભાર (પાછળ)	૨૦
		૩૨	નવી વસાહત	૧૫૦
૧૯.	રુનવાડ	૩૩	નાયક ફળિયું	
		૩૪	હોળી	૨૫
		૩૫	ગાઈડી કોનર	૨૦
		૩૬	ગોયદી	૨૦
		૩૭	પટેલ	૫૦
		૩૮	સરપંચ	૩૦
		૩૯	કાગડી મહોલ્લા	૪૦
૨૦.	ખુટાલીયા	૪૦	તડવી મહોલ્લા	૪૦
		૪૧	નાયક ફળીયા	૨૦
		૪૨	પુંજર	૨૦
૨૧.	હાફેશ્વર	૪૩	પાદરા ફળિયું	૪૪
		૪૪	કોલયારી બારી	૧૫
		૪૫	તલધરા	૪૩
		૪૬	જુરવી	૩૧
		૪૭	મહડાબારી	૫૨
		૪૮	આંબા રબારી	૨૩
		૪૯	સીંગલબારી	૨૦
		૫૦	ઝરણા	૨૪
		૫૧	માથા મહુડી	૧૬
		૫૨	બુડની	૫૬
		૫૩	ખેડી	૩૪
		૫૪	સાધરા	૫૨
		૫૫	હોડલાબારી	૨૨
		૫૬	આંબા	૨૧
૫૭	બાસ્કરીયા	૨૨		
૫૮	માણકલા	૨૦		
	તુરખેડા			

અ.નં.	ગામનું નામ	અનુ.	પેટાપરાનું નામ	ધરોની સંખ્યા
૨૩.	ઘાલી સામેલ	૫૯	ભગત	૨૭
		૬૦	ગુંદરા	૨૫
૨૪.	લીંબાણી	૬૧	નાની લીંબાણી	૨૦
૨૫.	કેવડી	૬૨	ધોળા સાદડા	૩૫
		૬૩	ઈટવાડા	૩૨
		૬૪	વજીર	૪૫
૨૬.	ડુંગરભીત	૬૫	સુરેઈ	૪૫
૨૭.	પાલસાંડા	૬૬	નિશાળ પાછળ	૧૫
૨૮.	માણકા	૬૭	મુંડામાલ	૪૨
		૬૮	ગમાણ	૩૮
		૬૯	ગોંદરીયું	૩૯
		૭૦	પયાલું	૨૦
૨૯.	તાડકાછલા	૭૧		૨૨
૩૦.	આરતીયા	૭૨	ભરાઈ	૩૦
		૭૩	રાજબા	૨૦
		૭૪	તરાબોર	૨૨
૩૧.	મોટી સઢલી	૭૫	જોતડી	૩૨
		૭૬	ચેચર	૧૫
		૭૭	નાયકવાસ	૨૩
૩૨.	રંગપુર (સ)	૭૮	મોટા	૬૫
		૭૯	ગમાણ	૨૫
		૮૦	માળી	૪૦
		૮૧	નાયકવાસ	૪૦
૩૩.	નાની સઢલી	૮૨	સુથાર	૨૦
		૮૩	નાયકવાસ	૪૦
૩૪.	ગીજરવામી	૮૪	બોરવાળા ફળિયું	૧૫
૩૫.	વચલી ભીંત	૮૫	સામીધેડ	૨૩
		૮૬	નિશાળ	૪૬
૩૬.	બોડીભીત	૮૭	પાઘર ફળીયા	૪૪
૩૭.	અલસીપુર	૮૮	જુનુગામ	૨૫
		૮૯	રોડફળિયું	૩૫

અ.નં.	ગામનું નામ	અનુ.	પેટાપરાનું નામ	ઘરોની સંખ્યા
૩૮.	ફેરકુવા	૯૦	વડવલા	૨૫
		૯૧	હોળી	૨૫
		૯૨	ચાંગળીયા ફળિયું	૩૦
૩૯	ખડકવાડા	૯૩	ખોસ	૨૫
		૯૪	સુથાર	૪૦
૪૦.	જોડાવાટ	૯૫	પટેલ	૪૫
૪૧.	ચીચોડ	૯૬	નવી વસાહત	૩૪
૪૨.	ગેલેસર	૯૭	નાયક વાસ	૫૦
૪૩.	બુજર	૯૮	પેટોળા	૨૦
૪૪.	મોટી ચીખલી	૯૯	પોટળા	૨૦
૪૫.	હરવાંટ	૧૦૦	રાઠવા ફળિયું	૨૦
૪૬.	બોપા	૧૦૧	પટેલ	૪૮
૪૭.	કરજવાંટ	૧૦૨	વાલજી	૨૫
૪૮.	રમડીયા	૧૦૩	કનાસીયા	૧૫
૪૯.	આંત્રોલી	૧૦૪	બુંધીપીપળા	૨૫
		૧૦૫	કાળીયા કોર	૪૦
૫૦.	કાછેલ (ક)	૧૦૬	છેલ્લું ફળિયું	૩૧
૫૧.	ચંદુવાંટ	૧૦૭	ડામરી	૩૦
		૧૦૮	ટેકરી	૩૦
૫૨.	ઘોઘાદેવ	૧૦૯	કીડી	૧૫
૫૩.	અંબાલા	૧૧૦	અંબાલી	૨૭
		૧૧૧	બંગલા	૫૦
		૧૧૨	અમાવાસ	૪૦
૫૪.	લેહવાટ	૧૧૩	જામુખી	૩૨
		૧૧૪	રામણી	૨૮
૫૫.	પાડલીયા	૧૧૫	પટેલ	૩૦
		૧૧૬	ઘાણક	૨૦
		૧૧૭	જુવારી	૬૦
૫૬.	ભેરૈયા	૧૧૮	જુનાપટેલ	૨૬

અ.નં.	ગામનું નામ	અનુ.	પેટાપરાનું નામ	ઘરોની સંખ્યા
૫૭.	સનાડા	૧૧૯	ડુંગર	૩૫
		૧૨૦	બામાઝીયા	૨૦
		૧૨૧	સીમીઘેડા	૨૦
		૧૨૨	ડામરી	૧૫
૫૮.	ચીલીયાવાંટ	૧૨૩	ભેખડા	૩૫
		૧૨૪	કદલીયા	૩૦
		૧૨૫	ચોકલીયા	૧૫
		૧૨૬	ડુંગર	૨૫
૫૯.	જડીબાણા	૧૨૭	કદલીયા	૪૦
૬૦.	ધડાગામ	૧૨૮	મેંદરપાણી	૨૦
૬૧.	અસાર	૧૨૯	પટેલ ફળિયું	૨૫
		૧૩૦	તડવી ફળિયું	૨૦
૬૨.	માણાવાટ	૧૩૧	જાડોવ	૩૦
૬૩.	વિરપુર	૧૩૨	ડામથ્યા	૧૫
		૧૩૩	રાવતીયા	૨૫
		૧૩૪	લીંબચીયા	૫૨
૬૪.	ગુડા	૧૩૫	બોબાડીયા	૨૧
		૧૩૬	ખોખર	૨૫
૬૫.	બોડવાણીયા	૧૩૭	તડવલા	૩૫
		૧૩૮	બારીયા	૧૫
૬૬.	ગુગાવાડા	૧૩૯	બોકડા	૮૦
૬૭.	જલોદા	૧૪૦	નાયક	૨૦
૬૮.	ગોદરીયા	૧૪૧	પટેલ	૧૫
૬૯.	પીપલેજ	૧૪૨	નાની પીપલેજ	૨૦
૭૦.	મોટાવાટ	૧૪૩	કોટવાલ	૩૦
૭૧.	ઝરોઈ	૧૪૪	આવાસ	૩૦
૭૨.	જામ્બા	૧૪૫	પટેલ ફળિયું	૩૦
		૧૪૬	ટેકરા	૩૫
૭૩.	મિથાણા	૧૪૭	રોડા	૨૫
		૧૪૮	ઉચલું	૨૦

અ.નં.	ગામનું નામ	અનુ.	પેટાપરાનું નામ	ઘરોની સંખ્યા
૭૪.	ગેર	૧૪૯	નાનીગેર	૬૦
		૧૫૦	નવી ફળિયું	૩૧
		૧૫૧	મોતિયા	૨૦
		૧૫૨	મોડીયાવોડ	૨૦
૭૫.	ગુગલીયા	૧૫૩	ગુડી ફળિયું	૨૦
૭૬.	ચીખલી	૧૫૪	ગભાણ	૨૦
૭૭.	ગુણાટા	૧૫૫	ધાણક	૨૦
		૧૫૬	બોરા	૧૬
		૧૫૭	સરપંચ	૩૨
		૧૫૮	ટેકરા	૨૫
		૧૫૯	વડીશું	૩૫
૭૮.	કોલ	૧૬૦	રાતસેવાળીયા	૧૬
		૧૬૧	ઉજાડીયું	૧૫
		૧૬૨	ભેડીયા	૨૫
૭૯.	બોકડીયા	૧૬૩	વાવ	૩૫
		૧૬૪	ગભાણ	૩૦
૮૦.	ભીલપુર	૧૬૫	મેર	૩૫
૮૧.	મીઠીબોર	૧૬૬	ભુતળાઈ	૨૫
		૧૬૭	માલધારી	૩૫
૮૨.	ઢોરકુવા	૧૬૮.	ડુંગરી	૩૦
૮૩.	ડોલરીયા	૧૬૯.	અજુન	૪૦
૮૪.	બરોજ	૧૭૦	જામરણ	૭૩
૮૫.	ઓડ	૧૭૧	વાકી	૨૩
૮૬.	ઓગડી	૧૭૨	ડુંગરીવાળું	૨૦
૮૭.	પોટીયા	૧૭૩	વાકી	૨૦
૮૮.	ભોરદલી	૧૭૪	ભીલ ફળિયું	૨૪
૮૯.	ઓઢ	૧૭૫	ખેડાફળિયું	૧૫
૯૦.	સીંગલા	૧૭૬	જુના પટેલ	૮૦

અ.નં.	ગામનું નામ	અનુ.	પેટાપરાનું નામ	ધરાની સંખ્યા
૯૧.	લુણી	૧૭૭	ધમોડી	૨૫
		૧૭૮	ઉચવાટ	૨૫
		૧૭૯	ડુંગર	૧૫
૯૨.	ચિસાડીયા	૧૮૦	કહારી ફળિયું	૫૩
૯૩.	ટીમલા	૧૮૧	ધાણ	૨૫
		૧૮૨	મજીયા	૪૦
		૧૮૩	કાછલા	૫૦
૯૪.	હાસડા	૧૮૪	ખાયલજા	૨૭
		૧૮૫	હોળી	૪૫
		૧૮૬	જમોરીયું	૪૫
		૧૮૭	ઉજાળીયું	૪૫
૯૫.	વાગલવાડા	૧૮૮	મોચી ફળિયું	૫૫
		૧૮૯	વચલું	૩૦
૯૬.	આંબાડુંગર	૧૯૦	માણકલા	૪૦
		૧૯૧	કોલોની	૧૫
		૧૯૨	અકટાબારી	૩૦
		૧૯૩	માથામહુડી	૨૦
૯૭.	કડીપાણી	૧૯૪	ટાકી	૩૦
૯૮.	રેણદી	૧૯૫	નિશાળ ફળિયું	૨૦
૯૯.	ઉમકી	૧૯૬	રાયણી ફળિયું	૫૦
		૧૯૭	કેળપાણી	૩૫
		૧૯૮	હિરહયુ ફળિયું	૩૦
		૧૯૯	કણડવાણી ફળિયું	૧૦
૧૦૦.	કેલધારા	૨૦૦	આમસોટા	૬
૧૦૧.	ખડખડ	૨૦૧	વાગીડગડ	૧૦
૧૦૨.	સેરકા	૨૦૨	વસાહત	૮
૧૦૩.	રંગપુર	૨૦૩	ડુંગરી	૪
૧૦૪.	વીજળી	૨૦૪	હેલ્લું	૪
૧૦૫.	ડેરી	૨૦૫	પટેલ	૧
૧૦૬.	સુલવાણીયા	૨૦૬	ટેકરા	૧૦

અ.નં.	ગામનું નામ	અનુ.	પેટાપરાનું નામ	ઘરાની સંખ્યા
૧૦૭.	મોગરા	૨૦૭	ખેડા	૧૪
૧૦૮.	નાખલ	૨૦૮	કવલકી	૮
૧૦૯.	ખાંડીબાર	૨૦૯	નાયક	૧૦
૧૧૦.	નલવાંટ	૨૧૦	ઈશ્વર કેદરા	૫
૧૧૧.	ગજવાંટ	૨૧૧	ટેકરા	૧૦
૧૧૨.	અમલવાટ	૨૧૨	વણકરવાસ	૭
૧૧૩.	કનલવા	૨૧૩	ખોખરા	૧૪
૧૧૪.	જામલા	૨૧૪	ખોસ	૯
૧૧૫.	હાફેશ્વર	૨૧૫	વાંકળી	૧૪
		૨૧૬	દરાબારી	૧૦
		૨૧૭	આલપાણી	૧૦
		૨૧૮	ચીડાબારી	૧૦
૧૧૬.	રાણીખેડા	૨૧૯	છોલાડ	૫
૧૧૭.	પાલસંડા	૨૨૦	માલ	૧૦
		૨૨૧	નવી કેનલવાડી વસાહત	૧૦
		૨૨૨	ચિયાખેડા	૧૨
		૨૨૩	ખતીજ	૧૦
૧૧૮.	માણકા	૨૨૪	ગોકળાગાલ	૧૨
		૨૨૫	ખટ આમલી	૧૩
૧૧૯.	તાડકાછલા	૨૨૬	દાંતીયા	૮
૧૨૦.	બીલધા	૨૨૭	મોરસા	૧૦
૧૨૧.	બગલીયા	૨૨૮	ચંદાવટી	૧૦
૧૨૨.	સોરવડ	૨૨૯	બારીયા	૭
૧૨૩.	મંદવાડા	૨૩૦	શંકર રેશમાતા	૮
૧૨૪.	બુંજર	૨૩૧	અબ્દુલ આલ્માના ફળિયું	૧૦
૧૨૫.	ખસરા	૨૩૨	મુગલી	૧૩
		૨૩૩	જવાલ	૭
૧૨૬.	બોર ચાપડા	૨૩૪	નિશાળ	૭
		૨૩૫	કેવડા	૯
૧૨૭.	પલાસ કુવા	૨૩૬	વાઘબારી	૯

અ.નં.	ગામનું નામ	અનુ.	પેટાપરાનું નામ	ધરાની સંખ્યા
૧૨૮.	રમુડીયા	૨૩૭	રોથી	૧૦
૧૨૯.	દડીગામ	૨૩૮	નાયકવાસ	૧૦
		૨૩૯	પટેલ ફળિયું	૯
૧૩૦.	કોલી	૨૪૦	ભગત	૧૦
૧૩૧.	આથા ડુંગરી	૨૪૧	તાડ	૧૦
૧૩૨.	દેવધ	૨૪૨	આંત્રીલી	૧૦
૧૩૩.	અંબાલા	૨૪૩	પટેલ	૧૦
		૨૪૪	ભાભરીયા	૧૧
૧૩૪.	ચઢાવાડા	૨૪૫	કુંખરા ફળિયા	૧૦
૧૩૫.	નકામલી	૨૪૬	ડુંગર	૧૦
	સીંગલદા	૨૪૭	વતરણીયા	૫
	રેણદા	૨૪૮	બેડી	૫
		૨૪૯	રાપલા	૧૦
		૨૫૦	દરજી	૫
૧૩૬.	ભેરેયા	૨૫૧	અમરાલા	૧૨
		૨૫૨	નાવડી	૧૩
૧૩૭.	નાના વાટા	૨૫૩	વખતગઢ	૧૨
		૨૫૪	વચલા	
૧૩૮.	નાના કોષ્ટા	૨૫૫	શકરીયા રુપસીંગ	૭
		૨૫૬	ઉપલા ફળિયું	૫
૧૩૯.	સનાડા	૨૫૭	સરખંચ ફળિયું	૧૧
૧૪૦.	ધડાગામ	૨૫૮	રાજાપડવો	૧૦
૧૪૧.	જેડાવાંટ	૨૫૯	તડવી	૪
૧૪૨.	લગામી	૨૬૦	ધાણકવાસ	૧૦
		૨૬૧	નાયક વાસ	૧૦
૧૪૩.	મોરાજણા	૨૬૨	અખુરા	૭
૧૪૪.	ધનપુરા	૨૬૩	નિશાળ	૧૦
૧૪૫.	જલોદા	૨૬૪	ખોવલ્લી નવી વસાહત	૧૨
૧૪૬.	નાલેજ	૨૬૫	મારવા ફળિયું	૮

अ.नं.	ग्रामनुं नाम	अनु.	पेटापरांनुं नाम	घरोनी संख्या
१४७.	वगुदन	२६६	भारी इणियुं	१२
१४८.	गुगलीया	२६७	नवी वसाहत	१०
१४९.	पलासदा	२६८	नवागाम	८
१५०.	राधछा	२६९	कनासीयुं	८
१५१.	गुंशाटा	२७०	त्रश इणीया	७
१५२.	बोंकडीया	२७१	भावरीया	१२
१५३.	काकडधा	२७२	डोलरीया	१०
१५४.	सींगला	२७३	वयलुं	१०
१५५.	लुशी	२७४	धारवुं	१०
१५६.	जुना उदेपुर	२७५	नंदि इणीया	६
१५७.	आंभा जुंगर	२७६	सरपंच	६
१५८.	कडीपाशी	२७७	नीयलुं	१२

પ્રાયોજના વિસ્તાર સોનગઢના વીજળીકરણથી વંચિત પેટાપરાની માહિતી.

અ.નં.	તાલુકાનું નામ	ગામોની સંખ્યા	વીજળીથી વંચિત પેટાપરાની સંખ્યા	ધાના નંબર
૧.	સોનગઢ*	૨૦	૩૭	૧૧૯
૨.	નીઝર	૫	૫	૧૨૦
૩.	વ્યારા	૬	૧૫	૧૨૦
૪.	વાલોડ	૧	૨	૧૨૧
૫.	ઉચ્છલ	૧૭	૨૪	૧૨૧
	કુલ	૪૯	૮૩	-

* આ નિશાની બતાવેલ જિલ્લા/પ્રાયોજના અભ્યાસમાં પસંદ કરેલ છે.

વીજળીકરણથી વંચિત પેટાપરાની માહિતી (તાલુકો : સોનગઢ)

અ.નં.	ગામનું નામ	અનુ.	પેટાપરાનું નામ	ધરોની સંખ્યા
૧	૨	૩	૪	૫
૧.	શિસોર	૧	માછીયા ફળિયું	૪૦
		૨	રીઝીયા ફળિયું	૨૨
		૩	નિશાળ ફળિયું	૨૬
		૪	જુના પટેલ ફળિયું	૩૬
		૫	ઘાપડી ફળિયું	૩૦
૨.	અમલીયાપાડા	૬	ડોગરી ફળિયું	૪૦
૩.	ગુનખડી	૭	નીચલી ફળિયું	૪૦
૪.	ટોકરવા	૮	કારામારી ફળિયું	૪૨
૫.	ખાંજુર	૯	અંધારવાડી ફળિયું	૬૮
		૧૦	બગતવડી ફળિયું	૬૮
		૧૧	દાદરી ફળિયું	૮૨
		૧૨	બધારી ફળિયું	૩૧
૫.	પોખરણ	૧૩	પીપળા ફળિયું	૫૮
૬.	રૂપવાડા	૧૪	નિશાળ ફળિયું	૬૦
		૧૫	પટેલ ફળિયું	૬૨

અ.નં.	ગામનું નામ	અનુ.	પેટાપરાનું નામ	ઘરોની સંખ્યા
૭.	નાના ટાકડ કુવા	૧૬	નિશાળ ફળિયું	૩૦
		૧૭	પટેલ ફળિયું	૨૨
૯.	વાડી જોસરોટ	૧૮	કોટવાળીયા ફળિયું	૨૦
૧૦.	સાદડ કુવા	૧૯	મોગરા ફળિયું	૪૨
૧૧.	બેડવાણ ખડકા	૨૦	કોટવાળીયા ફળિયું	૩૯
૧૨.	ખટકા ચીખલી	૨૧	જવાહર ફળિયું	૨૫
		૨૨	પટેલ ફળિયું	૩૦
		૨૩	આશ્રમ ફળિયું	૩૬
		૨૪	દાદરી ફળિયું	૪૦
		૨૫	ટાકલી ફળિયું	૨૯
૧૩.	ઘાસીયા ચામેઢા	૨૬	મેઢા ફળિયું	૪૫
		૨૭	ઘાસિયા ફળિયું	૨૦
		૨૮	ડુંગરી ફળિયું	૨૫
૧૪.	કનાળા	૨૯	પીપળા ફળિયું	૨૪
૧૫.	પીપળ કુવા	૩૦	પોલિસ ફળિયું	૫૦
૧૬.	ટીચકીયા	૩૧	પશ્ચિમ ફળિયું	૩૦
૧૭.	મહુડી	૩૨	કોટવાલિયા ફળિયું	૨૪
૧૮.	ઘોડચીન	૩૩	પ્રા.શાળા ફળિયું	૩૫
		૩૪	ડુંગરી ફળિયું	૨૫
		૩૫	પટેલ ફળિયું	૩૦
	મોટા તારપાડા	૩૬	ચિકારી ફળિયું	૨૦
	ધૂટવેલ	૩૭	ધારા ફળિયું	૩૦

પ્રાયોજના વિસ્તાર દાહોદના વીજળીકરણથી વંચિત પેટાપરાની માહિતી.

અ.નં.	તાલુકાનું નામ	ગામોની સંખ્યા	વીજળીથી વંચિત પેટાપરાની સંખ્યા	પાના નંબર
૧.	દાહોદ	૯૧	૨૯૩	
૨.	ઝાલોદ	૧૨૦	૩૭૯	
૩.	સંતરામપુર	૨૩૧	૬૧૬	
૪.	દેવગઢબારીયા	૯૧	૨૪૪	
૫.	લીમખેડા*	૧૬૯	૩૪	
૬.	ગોધરા	૩૨	૯૨	
૭.	હાલોલ	૨૪	૩૦	
૮.	જંબુધોડા	૬	૧૧	
૯.	કાલોલ	૧	૫	
	કુલ	૭૬૫	૨૦૧૪	

આ નિશાની બતાવેલ જિલ્લા/પ્રાયોજના અભ્યાસમાં પસંદ કરેલ છે.

વીજળીકરણથી વંચિત પેટાપરાની માહિતી (તાલુકો : લીમખેડા)

અ.નં.	ગામનું નામ	અનુ.	પેટાપરાનું નામ
	૨	૩	૪
૧.	દુધીયા	૧	ગીલારા ફળિયું
		૨	નાયક ફળિયું
	મુનાવાવ	૩	પટેલ ફળિયું
		૪	ડામોર ફળિયું
	સીંગાપુર	૫	નિશાળ ફળિયું
		૬	કોમા ફળિયું
		૭	પટેલ ફળિયું
૨.	ભીલપાનીયા	૮	હઠીલા ફળિયું
		૯	મણીયા ફળિયું
	પહાડ	૧૦	હઠીલા ફળિયું
	મોટી વાવ	૧૧	તડવી ફળિયું
		૧૨	નિશાળ ફળિયું
		૧૩	કાળીયા ફળિયું
		૧૪	પટેલ ફળિયું

અ.નં.	ગામનું નામ	અનુ.	પેટાપરાનું નામ
૭.	પાડવીયા	૧૫	ભરકીયા ફળિયું
		૧૬	ડામોર ફળિયું
		૧૭	આમલી પર ફળિયું
		૧૮	ભુરીયા ફળિયું
૮.	નાની વાવ	૧૯	નાની મુવાડા
		૨૦	મોટી ફળિયું
		૨૧	પાડલીયા સીમાડા
૯.	જાલમાયાડા	૨૨	ભુરીયા ફળિયું
		૨૩	ઉચવાસ ફળિયું
		૨૪	વચલું ફળિયું
		૨૫	નિશાળ ફળિયું
૧૦.	રાદેવ	૨૬	કોમા ફળિયું
૧૧.	મેરજીતનગર	૨૭	જીતગરા ફળિયું
૧૨.	હાથીયાવન	૨૮	હાથીયાવન મુખ્ય ફળિયું
૧૩.	નીનામાની વાવ	૨૯	નીનામાની વાવ
૧૪.	જેતપુર (૩)	૩૦	કાયલા ફળિયું
		૩૧	સુથાર ફળિયું
		૩૨	વાંકડી ફળિયું
		૩૩	નિશાળ ફળિયું
		૩૪	પટેલ ફળિયું
૧૫.	દાંતીયા	૩૫	બારી ફળિયું
		૩૬	બારીયા ફળિયું
		૩૭	પટેલ ફળિયું
૧૬.	કરમારી	૩૮	હઠીલા ફળિયું
		૩૯	દલસીજીવા ફળિયું
		૪૦	કમારીસના ફળિયું
		૪૧	આગાવાડા
૧૭.	અનોપપુરા	૪૨	હઠીલા ફળિયું
		૪૩	પટેલ ફળિયું
		૪૪	ભરવાડ ફળિયું
		૪૫	ડામોર ફળિયું
૧૮.	મોરામાળ	૪૬	હઠીલા ફળિયું
		૪૭	પટેલ ફળિયું
		૪૮	ભરવાડ ફળિયું

અ.નં.	ગામનું નામ	અનુ.	પેટાપરાનું નામ
૧૯.	કાકરીયા ડુંગરી	૪૬	પટેલ ફળિયું
		૪૭	બીલવાળ ફળિયું
૨૦.	ચોપારપાલ્લી	૪૮	બીલવાળ
		૪૯	નિશાળ ફળિયું
૨૧.	ઝારોલા (કુ)	૫૦	પટેલ ફળિયું
		૫૧	ડાંગી ફળિયું
		૫૨	ભુરીયા ફળિયું
		૫૩	ડામોર ફળિયું
		૫૪	બીલવાળ
		૫૫	નાનીઝારોલા ફળિયું
૨૨.	નાનામાળ	૫૬	ભુરીયા ફળિયું
		૫૭	પટેલ ફળિયું
		૫૮	હઠીલા ફળિયું
		૫૯	ભરવાડ ફળિયું
૨૩.	ડુંગરા	૬૦	નીનામા ફળિયું
		૬૧	મુલીયા ફળિયું
		૬૨	ડામોર ફળિયું
		૬૩	બારીયા ફળિયું
૨૪.	ધાનપુર	૬૪	સડક ફળિયું
૨૫.	ધુમલી (કુ)	૬૫	નિશાળ ફળિયું
૨૬.	આંતરસુબા	૬૬	પટેલ ફળિયું
૨૭.	ભીમપુરા	૬૭	સંગાડા ફળિયું
૨૮.	પાડા	૬૮	સરપંચ
		૬૯	અભેસીંગ ફળિયું
		૭૦	ઉપરવાસ ફળિયું
		૭૧	નમસુખ ફળિયું
		૭૨	જરૂગા ડુંગરા ફળિયું
૨૯.	ગારીયા	૭૩	સરપંચ ફળિયું
		૭૪	ભુત ફળિયું
		૭૫	બીલવાળું

અ.નં.	ગામનું નામ	અ.નુ.	પેટાપરાનું નામ
૩૦.	નાની વાસવાણી	૭૬	પટેલ ફળિયું
		૭૭	મોઢીય ફળિયું
૩૧.	અધારી	૭૮	હોળી ફળિયું
		૭૯	વેલાળી ફળિયું
૩૨.	વટેડા	૮૦	રેલ્વે લાઈન ફળિયું
		૮૧	ડુંગરી ફળિયું
		૮૨	તળાવ ફળિયું
૩૩.	મુન્હી	૮૩	ભે ફળિયું
૩૪.	ફૂલીયા	૮૪	કામીયા ફળિયું
૩૫.	મીરપાઈ	૮૫	દેવધા ફળિયું
		૮૬	પટેલ ફળિયું
		૮૭	રેલ ફળિયું
		૮૮	ડાંગી ફળિયું
		૮૯	નિશાળ ફળિયું
		૯૦	ડુંગરી ફળિયું
૩૬.	પરમારના મામરીયા	૯૧	ભંડાળ ફળિયું
		૯૨	કોમા ફળિયું
૩૭.	પરમારના મામરીયા	૯૩	નદી ફળિયું
		૯૪	કેમા ફળિયું
૩૮.	નીનામાન	૯૫	પટેલ ફળિયું
		૯૬	બારીયા ફળિયું
૩૯.	દેવસી	૯૭	કોળી ફળિયું
		૯૮	પટેલ ફળિયું
		૯૯	કાચલા ફળિયું
૪૦.	દેઢલા	૧૦૦	નિશાળ ફળિયું
		૧૦૧	પટેલ ફળિયું
૪૧.	કમ્બોઈ	૧૦૨	પટેલ ફળિયું
		૧૦૩	તળાવ ફળિયું
		૧૦૪	માવી ફળિયું
૪૨.	નીદા	૧૦૫	પરમાર ફળિયું
		૧૦૬	ભાભોર ફળિયું
		૧૦૭	પરમાર ફળિયું

અ.નં.	ગામનું નામ	અનુ.	પેટાપરાનું નામ
૪૪.	મેરીયા	૧૦૮	બામણીયા ફળિયું
		૧૦૯	મકવાણા
૪૫.	પોલીસીમલ	૧૧૦	વાઘઘડા ફળિયું
		૧૧૧	નાકાશ ફળિયું
૪૭.	ખડદા	૧૧૨	ડુંગર ફળિયું
૪૭.	ચીલાકોટ	૧૧૩	મેડી ચુના પાણ ફળિયું
		૧૧૪	વેડ ફળિયું
		૧૧૫	પરમાર ફળિયું
૪૮.	ઉડાર	૧૧૬	સરખંચ ફળિયું
		૧૧૭	પટેલ ફળિયું
		૧૧૮	દહમા ફળિયું
		૧૧૯	હોળી ફળિયું
		૧૨૦	બારીયા ફળિયું
૪૯.	મોટી બાંડીબાર	૧૨૧	ગંધા ફળિયું
		૧૨૨	સીમાડા ફળિયું
		૧૨૩	પસાયતા ડા.ફળિયું
૫૦.	રુમડપુર	૧૨૪	નિશાળ ફળિયું
૫૧.	જામદરા	૧૨૫	કરયાલી ફળિયું
		૧૨૬	છેલું ફળિયું
		૧૨૭	નદી ફળિયું
		૧૨૮	ભીલ ફળિયું
૫૨.	વડેલા	૧૨૯	ધારી ફળિયું
		૧૩૦	માળી ફળિયું
૫૩.	પુદરા	૧૩૧	વચલું ફળિયું
૫૪.	પચલ્લા	૧૩૨	ડુંગરાભીત ફળિયું
		૧૩૩	વચલું ફળિયું
૫૫.	બારેલા	૧૩૪	વચલું ફળિયું
		૧૩૫	સીમાડા ફળિયું
૫૬.	લીંબોદર	૧૩૬	વચલું ફળિયું
		૧૩૭	સરખંચ ફળિયું
		૧૩૮	નાયક ફળિયું

નં.	ગામનું નામ	અનુ.	પેટાપરાનું નામ
	છાપરવડ	૧૩૯	બારીયા ફળિયું
	સીમળીયા	૧૪૦	નિશાળ ફળિયું
		૧૪૧	બારીયા ફળિયું
		૧૪૨	ટેકરી ફળિયું
		૧૪૩	વણકર ફળિયું
		૧૪૪	સડક ફળિયું
	ભુરા	૧૪૫	રાણા ફળિયું
		૧૪૬	ભેદી ફળિયું
		૧૪૭	બારીયા ફળિયું
	જેતપુર	૧૪૮	જેતપુર ફળિયું
	અનરોડા	૧૪૯	અનરોડા ફળિયું
	મલેકપુર	૧૫૦	બારીયા ફળિયું
	માતાના પાલ્લા	૧૫૧	સીમાડા ફળિયું
	બરોડા	૧૫૨	નદી ફળિયું
		૧૫૩	ભીંત ફળિયું
	વડાપીપળ	૧૫૪	નદી ફળિયું
		૧૫૫	ભીંત ફળિયું
	કઠારાની પલ્લી	૧૫૬	ભગોરા ફળિયું
		૧૫૭	ભીંત ફળિયું
	મેથાણ	૧૫૮	ડુંગરભીંત ફળિયું
		૧૫૯	ભૂત ફળિયું
		૧૬૦	કઠારા ફળિયું
		૧૬૧	નિશાળ ફળિયું
		૧૬૨	ડુંગરાભીંત ફળિયું
	સાકરીયા	૧૬૩	ડામોર ફળિયું
		૧૬૪	કોથી ફળિયું
	મોટા સીમળીયા	૧૬૫	મોટા સીમળીયા
		૧૬૬	ડુંગર ભીંત
		૧૬૭	પટેલ ફળિયું
		૧૬૮	નીચલા ફળિયું
		૧૬૯	બારીયા ફળિયું
	લુબડીયા	૧૭૦	નિશાળ ફળિયું

ક્ર. નં.	ગામનું નામ	અનુ.	પેટાપરાનું નામ
૧.	રાછવા	૧૭૧	નદી ફળિયું
		૧૭૨	માળ ફળિયું
૭૨.	પીપેરો	૧૭૩	નદી ફળિયું
		૧૭૪	લવારીયા ફળિયું
		૧૭૫	ગણાવા ફળિયું
		૧૭૬	મેડા ફળિયું
		૧૭૭	બામણીયા ફળિયું
૭૩.	સીંગવલી	૧૭૮	ઉચવાસ ફળિયું
૭૪.	રંઈયાયણ	૧૭૯	પલારા ફળિયું
૭૫.	કારેલી	૧૮૦	કોઠાર ફળિયું
૭૬.	ડુસકા	૧૮૧	વચલું ફળિયું
		૧૮૨	નીચવાસ ફળિયું
		૧૮૩	ડામોર ફળિયું
૭૭.	નાકટી	૧૮૪	કાટલા ફળિયું
		૧૮૫	સુથાર ફળિયું
		૧૮૬	વાવ ફળિયું
૭૮.	બેડાત	૧૮૭	કાળીયા ફળિયું
૭૯.	ચોરવરીયા	૧૮૮	ડુંગર ફળિયું
		૧૮૯	વોહનીયા ફળિયું
૮૦.	ભીડોલ	૧૯૦	ખેડા ફળિયું
		૧૯૧	મછારણ ફળિયું
૮૧.	અલીન્દ્રા	૧૯૨	ખેડા ફળિયું
		૧૯૩	અલીન્દ્રા
૮૨.	ભુવેરો	૧૯૪	પટેલ ફળિયું
		૧૯૫	નિશાળ ફળિયું
૮૩.	પીપરગોટા	૧૯૬	પીપરગોટા
		૧૯૭	કાળીયા ફળિયું
૮૪.	ડતીવા	૧૯૮	ખરખરડી ફળિયું
૮૫.	કજેટા	૧૯૯	ધીરજપુરા ફળિયું
૮૬.	પાનસ	૨૦૦	પાડલીયા સરખંચ ફળિયું

ગ્રામનું નામ	અનુ.	પેટાપરાનું નામ
ખલતાગરબડી	૨૦૧	પટેલ ફળિયું
	૨૦૨	ખલતા ફળિયું
	૨૦૩	ઉચવાસ ફળિયું
ડુંગરપુર	૨૦૪	સરપંચ ફળિયું
નાનસલાઈ	૨૦૫	નદી ફળિયું
જોટવા	૨૦૬	ધારી ફળિયું
	૨૦૭	આબડ ફળિયું
ખોલબેડ	૨૦૮	ખોલબેડ ફળિયું
ભાણપુર (કા)	૨૦૯	ખેડા ફળિયું
	૨૧૦	ગવાડીયા ફળિયું
	૨૧૧	સરપંચ ફળિયું
	૨૧૨	પુજારા ફળિયું
કાંસેટા	૨૧૩	કાંસેટા ફળિયું
કાળાખુંટ	૨૧૪	ખોખરા ફળિયું
આંબાકાંચ	૨૧૫	પટેલ ફળિયું
	૨૧૬	મેડા ફળિયું
વાંકોટા	૨૧૭	ડામોર ફળિયું
	૨૧૮	વાઘ ફળિયું
વાંસીયા ડુંગરી	૨૧૯	ભુરીયા ફળિયું
લલીયાઆંબા	૨૨૦	ડામો ફળિયું
ધનાર પાટીયા	૨૨૧	પાટીયા ફળિયું
હરખપુર	૨૨૨	મેડા ફળિયું
ગોહીલરાધા	૨૨૩	પટેલ ફળિયું
નાની મુલ	૨૨૪	સરપંચ ફળિયું
મોટી મુલ	૨૨૫	મેડા ફળિયું
	૨૨૬	ખોબેરા ફળિયું
ખજૂરી	૨૨૭	ઉચવાસ ફળિયું
	૨૨૮	નીચવાસ ફળિયું
	૨૨૯	સડક ફળિયું
ઝાબુ	૨૩૦	સગડ ફળિયું
પુનાકીટ	૨૩૧	પટેલ ફળિયું
	૨૩૨	નદી ફળિયું

ક્ર.નં.	ગામનું નામ	અનુ.	પેટાપરાનું નામ
૧૦૭.	સુડીયા	૨૩૩	ચારેલ ફળિયું
		૨૩૪	આમલી ફળિયું
		૨૩૫	બારીયા ફળિયું
૧૦૮.	પતંગડી	૨૩૬	નિશાળ ફળિયું
		૨૩૭	શાળા ફળિયું
૧૦૯.	નવા ગામ	૨૩૮	શાળા ફળિયું
૧૧૦.	સુખપુર	૨૩૯	દેવી ફળિયું
૧૧૧.	કેસરપુર	૨૪૦	તાલાવડા ફળિયું
		૨૪૧	ધારી બહાર ફળિયું
૧૧૨.	ઝરોલા	૨૪૨	ઝરોલા ફળિયું
૧૧૩.	નાની સંજેલી	૨૪૩	ડેમ ફળિયું
		૨૪૪	માવી ફળિયું
		૨૪૫	પટેલ ફળિયું
૧૧૪.	રા.ડુંગરપુર	૨૪૬	ભીંત ફળિયું
		૨૪૭	રાઠોડ ફળિયું
૧૧૫.	પરમારના ડુંગરપુર	૨૪૮	ડુંગરપુર ભીંત ફળિયું
૧૧૬.	પરમારના ડુંગરપુર	૨૪૯	સંગાડા ફળિયું
૧૧૭.	ભુતખેડા	૨૫૦	માલ ફળિયું
		૨૫૧	ચરપોટ ફળિયું
૧૧૮.	પાંતા	૨૫૨	માવી ફળિયું
		૨૫૩	ભાભોર ફળિયું
૧૧૯.	ચાચકપુર	૨૫૪	ડામોર ફળિયું
૧૨૦.	રણધીરપુર	૨૫૫	ડામોર ફળિયું
		૨૫૬	બારીયા ફળિયું
		૨૫૭	કિશોરી ફળિયું
૧૨૧.	બોરગોટ	૨૫૮	ભગત ફળિયું
		૨૫૯	પટેલ ફળિયું
		૨૬૦	હોળી ફળિયું
		૨૬૧	સરપંચ ફળિયું

अ.नं.	ग्रामनुं नाम	अनु.	पेटापरानुं नाम
१२२.	पीसोई	२६२	पटेल इणियुं
		२६३	संगाडा इणियुं
		२६४	परमार इणियुं
		२६५	नायक इणियुं
		२६६	वसैया इणियुं
१२३.	पीसलंधा	२६७	घांस इणियुं
१२४.	धुरीया	२६८	धुरीया इणियुं
१२५.	अगारा (७)	२६९	निशाण इणियुं
		२७०	वेड
१२६.	रीछरा	२७१	रीछवा इणियुं
१२७.	पटवाण	२७२	नदी इणियुं
		२७३	धार इणियुं
१२८.	उमरीया	२७४	उमरीया इणियुं
१२९.	भोर	२७५	भोर
१३०.	महुवा	२७६	निशाण इणियुं
१३१.	सुरपुर	२७७	सुरपुर इणियुं
१३२.	कखजेर	२७८	कखजेर
१३३.	भुधुपर	२७९	भुधुपर
१३४.	आंभा	२८०	निशाण इणियुं
१३५.	वेड	२८१	तडवी इणियुं
१३६.	वेड	२८२	परमार इणियुं
		२८३	सीमाडा इणियुं
१३७.	भोधकवा	२८४	नरवत इणियुं
		२८५	डुंगरी इणियुं
		२८६	भीत इणियुं
१३८.	कोठारीया	२८७	भेवासी इणियुं
१३९.	नवानगर	२८८	नारणपुरा इणियुं
		२८९	डोमण इणियुं
		२९०	पानीवडीया इणियुं
१४०.	कदवाल	२९१	कदवाल

અ.નં.	ગામનું નામ	અનુ.	પેટાપરાનું નામ
૧૪૧.	ખડદા	૨૯૨	ખડદા
૧૪૨.	ગાંગરડી ફળિયું	૨૯૩	નિશાળ ફળિયું
		૨૯૪	ડુંગરા ફળિયું
		૨૯૫	સીમળકુવા ફળિયું
૧૪૩.	સજોઈ	૨૯૬	ઉચીયા ફળિયું
૧૪૪.	સજોઈ	૨૯૭	કલમી ફળિયું
		૨૯૮	ભાભરીયા ફળિયું
૧૪૫.	પાવ	૨૯૯	ઉચવાસ ફળિયું
		૩૦૦	છાપરી ફળિયું
		૩૦૧	નીચવાસ ફળિયું
૧૪૬.	ભોટવા	૩૦૨	ભોટવા ફળિયું
૧૪૭.	અદલવાડા	૩૦૩	અદલવાડા
		૩૦૪	નીચવાસ ફળિયું
૧૪૮.	મોટી વાસવાની	૩૦૫	નીયા ફળિયું
		૩૦૬	કટારા ફળિયું
		૩૦૭	પટેલ ફળિયું
		૩૦૮	ભુહા ફળિયું
		૩૦૯	ધાનકા ફળિયું
૧૪૯.	કથોલીયા	૩૧૦	ધાવડી ફળિયું
		૩૧૧	હોળી ફળિયું
		૩૧૨	પટેલ ફળિયું
		૩૧૩	નિશાળ ફળિયું
૧૫૦.	કાંટુ	૩૧૪	નિશાળ ફળિયું
		૩૧૫	સરપંચ ફળિયું
		૩૧૬	ઉડાર ફળિયું
૧૫૧.	બીલીયા	૩૧૭	બિલીયા ફળિયું
૧૫૨.	સંગાસર	૩૧૮	કાણાકુવા
૧૫૩.	ઉલ્કાદર	૩૧૯	ઉલ્કાદર
૧૫૪.	આમલીમનેપુર	૩૨૦	આમલી ફળિયું

અ.નં.	ગામનું નામ	અનુ.	પેટાપરાનું નામ
૧૫૫.	કાલીયાવાડ	૩૨૧	ખોબરા ફળિયું
		૩૨૨	ગઢવાલીયા ફળિયું
		૩૨૩	વેડ ફળિયું
૧૫૬.	કોલરીયા	૩૨૪	ઉધવાસ ફળિયું
૧૫૭.	વાલાગોટા	૩૨૫	તલાવ ફળિયું
		૩૨૬	નદી ફળિયું
૧૫૮.	વાલાગોટા	૩૨૭	ભગત ફળિયું
૧૫૯.	અગાસવાણી	૩૨૮	બહોરીયા ફળિયું
		૩૨૯	ડામોર ફળિયું
૧૬૦.	સીપોદરા	૩૩૦	ધારી ફળિયું
		૩૩૧	હજારીયા ફળિયું
૧૬૧.	ઝુરીયા	૩૩૨	ઝુરીયા ફળિયું
૧૬૨.	દુધામલી	૩૩૩	મંડોળ ફળિયું
		૩૩૪	કાટલા ફળિયું
૧૬૩.	નળું	૩૩૫	સીમાડા ફળિયું
		૩૩૬	હરીજન ફળિયું
૧૬૪.	સુરપુર	૩૩૭	મુનીયા ફળિયું
૧૬૫.	હાંડી	૩૩૮	અમલીયાર ફળિયું
૧૬૬.	તારમી	૩૩૯	ભાભોર ફળિયું
૧૬૭.	રઈ	૩૪૦	ભુવાલીયા ફળિયું
		૩૪૧	હરીજનવાસ ફળિયું
		૩૪૨	સુથાર ફળિયું
૧૬૮.	બાર	૩૪૩	રાવત ફળિયું
		૩૪૪	નવી વસાહત ફળિયું

પ્રાયોજના વિસ્તાર પાલનપુરના વીજળીકરણથી વંચિત પેટાપરાની માહિતી.

અ.નં.	તાલુકાનું નામ	ગામોની સંખ્યા	વીજળીથી વંચિત પેટાપરાની સંખ્યા	પાના નંબર
૧.	દાંતા*	૩૬	૫૭	
૨.	પાલનપુર	૮	૧૬	
	કુલ	૪૪	૭૩	

* આ નિશાની બતાવેલ જિલ્લા/પ્રાયોજના અભ્યાસમાં પસંદ કરેલ છે.

વીજળીકરણથી વંચિત પેટાપરાની માહિતી (તાલુકો : દાંતા)

અ.નં.	તાલુકો	ગામનું નામ	વીજળીકરણથી વંચિત પેટાપરાનું નામ	પેટાપરામાં ઘરોની સંખ્યા
૧	૨	૩	૪	૫
૧.	દાંતા	કણ્ણીયાવાસ	૧ મકવાણાફળી	૨૫
			૨ ધોરણાફળી	૩૦
			૩ અંગા રાફળી	૧૨
૨.	દાંતા	વડવેરા	૪ કોદરાની ફળી	૨૫
			૫ અંગારી ફળી	૩૦
૩.	દાંતા	ચોરી	૬ ખાંટની ફળી	૨૦
			૭ હાંસીયાફળી	૨૫
૪.	દાંતા	કુંભારીયા	૮ જોડનું પુરું	૨૦
૫.	દાંતા	કોટેશ્વર	૯ મહુડાની ફળી	૨૦
૬.	દાંતા	નવાવાસ (હડાદ)	૧૦ ઓડવાસ	૨૮
૭.	દાંતા	મોટા પીપોદરા	૧૧ ફાળીયાફળી	૬૫
૮.	દાંતા	વેકરી	૧૨. કોદરવી ફળી	૩૨
૯.	દાંતા	સેબલ	૧૩. ગમારની ફળી	૭૦
૧૦.	દાંતા	દલપુરા	૧૪. ધોળી કાંકરી	૩૫
			૧૫. ધુધરમાળ	૩૫
			૧૬. સાંજશફળી	૧૮

અ.નં.	તાલુકો	ગામનું નામ	વીજળીકરણથી વંચિત પેટાપરાનું નામ	પેટાપરામાં ઘરોની સંખ્યા
૧૧.	દાંતા	લોટોલ	૧૭. દબાણી ૧૮. રબારી ડેપો ૧૯. ઉગમણો વાસ	૪૦ ૧૫ ૩૫
૧૨.	દાંતા	સેંકડા	૨૦.	
૧૩.	દાંતા	માંકડી	૨૧ રબારીવાસ	૧૪
૧૪.	દાંતા	ટુંડીયા	૨૨ નાની ટુંડીયા ૨૩. ઉભલી ટુંડીયા	૧૦ ૨૦
૧૫.	દાંતા	સુલતાનપુરા	૨૪. ડામોરવાસ	૨૨
૧૬.	દાંતા	ખંઢોર ઉબરી	૨૫. કુરાની ફળી	૧૮
૧૭.	દાંતા	કોદરવી રાણપુર	૨૬. બાજરવાડા ૨૭. ખોખરીયાવાસ	૪૦ ૩૫
૧૮.	દાંતા	માંકડચંપા	૨૮. સરવાવાસ	૧૮
૧૯.	દાંતા	બેડા	૨૯. પરમાફળી	૨૮
૨૦.	દાંતા	સનાલી	૩૦. બોડાની ફળી ૩૧. કરણાફળી	૩૦ ૧૨
૨૧.	દાંતા	ઝાંગડુ	૩૨. કરણાફળી	૨૯
૨૨.	દાંતા	પાન્છા	૩૩. ચીખવાની ફળી	૨૨
૨૩.	દાંતા	ધાબાવાળીવાવ	૩૪. બોરલીફળી	૨૦
૨૪.	દાંતા	તોરણીયા	૩૫. ભુબડીયાફળી	૨૭
૨૫.	દાંતા	હરિવાવ બાણોઠા	૩૬. જાંબુફળી ૩૭. દાવડાફળી ૩૮. ખરાડીફળી ૩૯. ગામાર ફળી ૪૦. કોદરવી ફળી	૩૨ ૧૫ ૪૦ ૪૦ ૨૦
૨૬.	દાંતા	નવાવાસકાંઠા	૪૧. ગમાર ફળી ૪૨. ખરાડી કોદરવીફળી ૪૩. ધ્રાગી ફળી	૪૦ ૨૦ ૪૦

અ.નં.	તાલુકો	ગામનું નામ	વીજળીકરણથી વંચિત પેટાપરાનું નામ	પેટાપરામાં ઘરોની સંખ્યા
૨૭.	દાંતા	ધ્રાગીવાસ	૪૪. ખોખરીયાકળી	૪૦
૨૮.	દાંતા	રાનીવી	૪૫. તરાલકળી	૪૦
			૪૬. ખાંપાકળી	૪૨
૨૯.	દાંતા	કોટાપીપોદરા	૪૭. દેવડાકળી	૪૦
			૪૮. લેબોલાકળી	૪૦
			૪૯. પટેલોની કળી	૪૨
૩૦.	દાંતા	છોટાબ્રામોદ્રા	૫૦. ગમાર કળી	૫૦
			૫૧. બુબડીયાકળી	૪૨
૩૧.	દાંતા	હાથીપરાલા	૫૨. તરાલકળી	૩૦
			૫૩. બુબડીયાકળી	૫૦
			૫૪. ડાભીકળી	૪૦

પાલનપુર તાલુકો

૧.	પાલનપુર	કપાસીયા	૧. સકરાવેરી	૫૬
			૨. પાલડીખેડા	૪૦
૨.	પાલનપુર	જુની ચરોડી	૩. ગોળીયું	૨૦
૩.	પાલનપુર	રબારીયા	૪. ધ્રાગીવાસ	૨૫
૪.	પાલનપુર	જેધી	૫. રાણપુરીયા	૨૫
૫.	પાલનપુર	વિરમપુર	૬. મહાદેવીયા	૨૬
			૭. ગોદડપુરા	૨૮
			૮. ગોળીયું	૩૦
			૯. હડમાના	૪૦
૬.	પાલનપુર	ધનપુરા(વ)	૧૦. ભેકળા	૨૫
			૧૧. ઉપલોઘોડી	૨૮
			૧૨. ચીખલા ઘોડા	૨૭
			૧૩. પાદણી	૨૨
			૧૪. ગાંર	૨૦
			૧૫. સરવા	૨૨

કુટિર જ્યોત યોજના હેઠળ એક પોઈન્ટ વીજળીકરણ યોજના હેઠળ ૧૯૯૦-૯૧થી વર્ષ ૨૦૦૦ સુધીમાં કેટલા લક્ષ્યાંક અને નાણાંકીય જોગવાઈ પ્રાયોજના વિસ્તારમાં હતા તેની વિગત નીચે મુજબ છે.

વર્ષ	ભૌતિક		નાણાકીય જોગવાઈ (લાખમાં)	
	લક્ષ્યાંક	લાભાર્થી	લક્ષ્યાંક	થયેલ ખર્ચ
૧૯૯૦-૯૧	૧૭,૦૨૭	૧૭,૦૨૭	૩૭.૪૬	૩૭.૪૬
૧૯૯૧-૯૨	૧૦,૦૦૦	૧૦,૦૦૦	૪૩.૦૦	૪૩.૦૦
૧૯૯૨-૯૩	૧૦,૦૦૦	૧૦,૦૦૦	૪૩.૦૦	૪૩.૦૦
૧૯૯૩-૯૪	૧૦,૦૦૦	૧૦,૦૦૦	૭૨.૦૦	૭૨.૦૦
૧૯૯૪-૯૫	૧૦,૦૦૦	૧૦,૦૦૦	૭૨.૦૦	૭૨.૦૦
૧૯૯૫-૯૬	૧૦,૦૦૦	૧૦,૦૦૦	૭૭.૦૦	૭૭.૦૦
૧૯૯૬-૯૭	૧૦,૦૦૦	૧૦,૦૦૦	૯૬.૦૦	૯૬.૦૦
૧૯૯૭-૯૮	૨૦,૦૦૦	૧૫,૬૧૭	૨૧૯.૦૦	૧૭૧.૦૦

આમ કુટિર જ્યોત યોજના હેઠળ વર્ષો વર્ષ લક્ષ્યાંક અને તેના ખર્ચની જોગવાઈ સામે સત વધારો થતાં માલુમ પડ્યો હતો.

સાથે સાથે આ કુટિર જ્યોત યોજના હેઠળ ૧૯૯૪-૯૫ની સાલમાં પ્રાયોજના વિસ્તાર સાથે ગુજરાતની નવ જેટલી પ્રાયોજના વહીવટી કચેરીઓની સાથે મળી ગુજરાત વિદ્યુત બોર્ડની ક્ષેત્રીય કચેરીઓ દ્વારા જે લક્ષ્યાંકો અને ખર્ચાઓ કરાયા અને પાર પડ્યા તેની માહિતી આપી છે. આ પરથી ખ્યાલ આવશે કે યોજનાના લક્ષ્યાંકો અને ખર્ચાઓનું માળખું અને અમલીકરણ યોગ્ય થાય છે. જેની વિગતો માત્ર ૧૯૯૪-૯૫ની સાલ પરથી આવશે.

પ્રાયોજના વિસ્તારવાર આદિજાતિ વિસ્તાર પેટા-યોજના ૧૯૯૪-૯૫ હેઠળ આઠમી વર્ષીય યોજનાના ગાળા દરમ્યાન વાર્ષિક વિકાસ કાર્યક્રમોની યોજનાઓની નાણાકીય જોગવાઈઓ અને તેના નક્કી કરેલા ભૌતિક લક્ષ્યાંકો જોઈએ તો ઉર્જા વિકાસના સદર અને સદર ગ્રામ્ય વીજળીકરણ અને ગૌણ સદર પેટાપરાં અને કુવાઓના વીજળીકરણ કાર્યક્રમ ગુજરાત વિદ્યુત બોર્ડની ક્ષેત્રીય કચેરીઓ દ્વારા અને ગુજરાત વિદ્યુત બોર્ડ વડોદરા દ્વારા જ્યોત યોજના આમ બન્નેની નાણાકીય જોગવાઈ અને ભૌતિક લક્ષ્યાંકો પ્રાયોજનાવાર મુજબ મુકાયા હતા.

ગ્રામ્ય વીજળીકરણ યોજના

ક્રમ	પ્રાયોજના	૧૯૯૪-૯૫ના વર્ષ માટે નાણાંકીય રાજ્ય પ્રવાહની જોગવાઈ (લાખમાં)	ભૌતિક લક્ષ્યાંક પેટાપરાં/કળિયા	કુવા
૧.	આહવા	૧૧.૮૫	૧૦	૫
૨.	વાંસદા	૩૦૬.૯૧	૧૮૦	૩૪૩
૩.	સોનગઢ	૧૩૩.૬૯	૪૬	૨૩૭
૪.	માંડવી	૧૨૬.૫૧	૭	૩૨૩
૫.	રાજપીપળા	૬૧.૪૦	૧૭	૧૨૦
૬.	છોટાઉદેપુર	૬૫.૭૦	૨૫	૧૧૦
૭.	દાહોદ	૩૦૮.૪૦	૧૯૦	૩૨૦
૮.	ખેડબ્રહ્મા	૨૨૨.૫૪	૨૨	૫૪૨
૯.	પાલનપુર	૩.૦૦	૩	-
	કુલ	૧,૨૪૦.૦૦	૫૦૦	૨,૦૦૦

કુટિર જ્યોત યોજના

ક્રમ	પ્રાયોજના	૧૯૯૪-૯૫ના વર્ષ માટે નાણાંકીય જોગવાઈ (લાખમાં)	ભૌતિક લક્ષ્યાંક	
			ભૌતિક લક્ષ્યાંક વીજ જોડાણ	લાભાર્થી
૧.	આહવા	૪.૩૫	૬૦૦	૬૦૦
૨.	વાંસદા	૧૫.૯૫	૨,૨૦૦	૨,૨૦૦
૩.	સોનગઢ	૭.૯૮	૧,૧૦૦	૧,૧૦૦
૪.	માંડવી	૬.૫૩	૯૦૦	૯૦૦
૫.	રાજપીપળા	૭.૯૮	૧,૧૦૦	૧,૧૦૦
૬.	છોટાઉદેપુર	૭.૯૮	૧,૧૦૦	૧,૧૦૦
૭.	દાહોદ	૧૫.૨૨	૨,૧૦૦	૨,૧૦૦
૮.	ખેડબ્રહ્મા	૩.૯૮	૫૫૦	૫૫૦
૯.	પાલનપુર	૨.૫૩	૩૫૦	૩૫૦
	કુલ	૭૨.૫૦	૧૦,૦૦૦	૧૦,૦૦૦

કુટિર જ્યોત યોજના હેઠળ ગુજરાત વિદ્યુત બોર્ડ અને પ્રાયોજના વહીવટદાર કચેરી દ્વારા દિવાસી લાભાર્થીઓને ૧ પોઈન્ટનું મફત વીજળીકરણ ઈસમોના ઘરોમાં દર વર્ષ ૧૦,૦૦૦ની આમાં કરવામાં આવે છે.

બીજી યોજનામાં પછાત વર્ગોના ઈસમોને ગ્રૂપડાંમાં વીજ જોડાણ આપવા જેમાં જે ઈસમોમાં વિસ્તારોમાં રહે છે તેમની પાસેથી ૫૦ રૂપિયા અને શહેરી વિસ્તારમાં રહેતા હોય તેમની પાસેથી ૧૦૦ રૂપિયા લઈને ૧ પોઈન્ટનું વીજ જોડાણ મફત કરી આપવામાં આવે છે. જે માટે આ સમાજકલ્યાણ અધિકારી અને ગુજરાત વિદ્યુત બોર્ડ કામગીરી હાથ ધરે છે.

વીજળીકરણ અભ્યાસના કુટુંબોનોપરિચય, તેમની વીજળીકરણની પરિસ્થિતિ અને અસરો

વિકાસની પ્રક્રિયા સતત ચાલુ રહે તો જ અણવિકસીત વિસ્તારોનાં વિકાસ થાય અને સામાજિક, આર્થિક પ્રગતિ થાય. આ હકીકત લક્ષમાં રાખી આદિવાસી વિસ્તારના અણવિકસીત ડુંગરાણ, જંગલ વિસ્તારના આવા ગામો પસંદ કરવામાં આવેલ છે. આ ગામોના લોકો ઘણા પછાત અને ન્યુનતમ સગવડો વિનાના હતા, તેમજ ગરીબીરેખા નીચે જીવન ગુજારતા હતા. તેઓમાંના મોટાભાગના જૂની ઢબની ખેતી કરી, ખેતમજૂરી, જંગલમજૂરી, સ્થળાંતરી મજૂરી, શિકાર અને મત્સ્યોદ્યોગ કરીને જીવન ગુજારે છે. આ વીજળીકરણ અભ્યાસ માટે પસંદ કરવામાં આવેલા મોટાભાગના કુટુંબોના લોકો ગરીબીરેખા નીચે જીવતા હોઈ તેમને માટે કુટુંબલક્ષી કાર્યક્રમ હેઠળના કુટીર જ્યોત યોજના હેઠળ લાભ મળે તેવી સ્થિતિના હતા.

ગ્રામ્ય વીજળીકરણ યોજના હેઠળ અને તેમાંય આદિવાસી વિસ્તારોના ગ્રામ્ય વીજળીકરણ યોજના હેઠળ જે કાર્યક્રમો અમલમાં હતા તેમાં,

- (૧) કુટીર જ્યોત યોજના હેઠળ ગુજરાતના વિદ્યુત બોર્ડ અને પ્રાયોજના વહીવટદાર કચેરી દ્વારા આદિવાસી લાભાર્થીઓને એક (૧) પોઈન્ટનું મફત વીજળીકરણ ઈસમોના ઘરોમાં દર વર્ષે ૧૦,૦૦૦ની સંખ્યામાં ૧૯૯૦-૯૧થી કરવામાં આવ્યું હતું.
- (૨) બીજી યોજનામાં પછાત વર્ગોના ઈસમોને ઝૂંપડામાં વીજજોડાણ આપવા જેમાં જે ઈસમો ગ્રામ્ય વિસ્તારોમાં રહે છે. તેમની પાસેથી ૫૦ રૂપિયા અને શહેરી વિસ્તારોમાં રહેતા હોય, તેમની પાસેથી ૧૦૦ રૂપિયા લઈને એક (૧) પોઈન્ટનું વીજ જોડાણ મફત કરી આપવામાં આવે છે.
- (૩) આ માટે જિલ્લા સમાજકલ્યાણ અધિકારી અને ગુજરાત વિદ્યુત બોર્ડના ક્ષેત્રિય અધિકારીઓ કામગીરી બજાવે છે.

રાજ્યમાં વીજળીકરણની વિસ્તૃતતા સાથે ગ્રામ વીજળીકરણ અને તેમાંય રાજ્યના ખૂબ ઊંડાણના જંગલ વિસ્તારના આદિવાસી ગ્રામ્ય વિસ્તારોને છેલ્લી કેટલીક પંચવર્ષિય યોજના દરમ્યાન બીજી વિકાસની પ્રવૃત્તિઓ, યોજનાઓની સાથે સાંકળી લઈને માળખાગત સુવિધા તરીકે લઈને સામૂહિક અને વ્યક્તિહિતની (કુટીર જ્યોત) યોજનાનો અમલ કર્યો છે. લગભગ એવા વિસ્તારોને સમાવીને તેમાં વીજળીકરણની યોજના અમલી બનાવી છે. છતાં જ્યાં ડુંબાણ હેઠળ કે ખૂબ

જંગલના ગાઢ વિસ્તારને લઈને તે શક્ય બન્યું નથી. પરંતુ એવા વિસ્તારને બાદ કરતાં જ્યાં આ યોજના વીજળીકરણની અમલી બનાવી છે, એવા વિસ્તારોમાંથી સુરતના, સોનગઢ વિસ્તારના બે ગામો આંબા, ગોપાલપુરા. વડોદરાના છોટાઉદેપુરના રાયપુર, ઘંધોડા. પંચમહાલના, ધીમખેડાના પાણીયા, અંધારી. બનાસકાંઠાના, દાંતાના પાન્છા, ધાબાવાળીવાવ વગેરે ગામોને પસંદ કરીને, તે ગામના કેટલાક પસંદ કરેલા આદિવાસી કુટુંબોની વિગતો જેમાં શૈક્ષણિક, વ્યવસાયિક, જમીન અને આવક વિશે માહિતી મેળવી હતી. સાથે સાથે વીજળીકરણ અંગે અને તેમાંથી જાણવા મળતી કેટલીક પ્રશ્નોત્તરી કરી કેટલાક જવાબો પ્રાપ્ત કર્યા હતા. તેમાંથી જાણવા મળ્યા મુજબ વીજળીકરણની સારી અસરો અને તેની વિપરીત, ખરાબ અસરો કેવી, કેટલી, કેમ થવા પામી છે. તેની કેટલીક વિગતો એકઠી કરી હતી અને તેનાથી કેવા નવીન પરિવર્તન વર્તાઈ રહ્યા છે, તે પણ તપાસ્યું હતું.

આદિવાસી વિસ્તારમાં ચાલતી સામૂહિક અને વ્યક્તિગત (કુટિર જ્યોત) યોજનાઓ વીજળીકરણની ધ્યાનમાં રાખીને જે ગામો અને તેમાં વસતા કુટુંબોને ધ્યાનમાં રાખીને અભ્યાસ કરવામાં આવ્યો હોવાથી માત્ર આદિવાસી કુટુંબોનો જ સમાવેશ કર્યો છે. ઉપરાંત જંગલ વિસ્તારની ભારે અસરોવાળા અને નજીકના વિકસીત અર્ધશહેરી વિસ્તાર નજીકના ગામોના કુટુંબો પણ તેમાં સાંકળી લીધા છે. ઉપરાંત વીજળીકરણનો લાભ મળ્યો છે, તેવા અને તેનાથી વંચિત રહી જવા પામ્યા છે, તેવા કુટુંબોને લઈને આ અભ્યાસ હાથ ધરાયો હતો. જેથી જેને લાભ મળ્યો છે અને વંચિત રહી જવા પામ્યા છે, તેવા બન્ને પ્રકારના કુટુંબોની પરિસ્થિતિનો તેમજ તેમના વીજળીકરણ અંગેના પોતાના પ્રતિભાવો, અસરો અંગેના તેમના મત જણાવી શકે.

અભ્યાસ હેઠળ પસંદ કરાયેલા કુટુંબોની કેટલીક સામાન્ય માહિતી (જાતિવાર કુટુંબ સંખ્યા, શિક્ષણ, કુટુંબના સભ્યોની સંખ્યા, તેમનું શિક્ષણ, જમીન, વ્યવસાયો અને વાર્ષિક આવક) જાણવા મળી હતી, તે નીચે પ્રમાણે છે. આગળ ઉપર ગામમાં વીજળી આવ્યા વર્ષ, વીજળીકરણથી મળેલા બીઈન્ટ, વીજળીના તેઓ જે સાધનો વાપરે છે, તેની વિગતો, વીજળીકરણ અંગેની તેઓ પાસેથી મેળવેલી વિગતો તેની સારી, ખરાબ અસરોની જે વિગતો મેળવી હતી, તે આપી છે.

વીજળીકરણ હેઠળના તપાસના કુલ કુટુંબોમાંથી રાઠવા જાતિના-૨૫, કુંકણા જાતિના-૧૦, ચૌધરી જાતિના-૫, ભીલ જાતિના-૨૫ અને ડુંગરી ગરાસિયા જાતિના ૨૫ કુટુંબો મળીને ૮૦ કુટુંબો હતા. જેની વિસ્તારવાર ગામ પ્રમાણે જાતિવાર કુટુંબોની માહિતી કોઠા નં.૬.૧માં આપ્યા મુજબ જોવાથી વિગતે ખ્યાલ આવશે.

કોઠા નં. ૬.૧

જાતિ, કુટુંબના વડાની શૈક્ષણિક સ્થિતિ અને કુટુંબોની સભ્યસંખ્યા દર્શાવતો કોઠો

ક્રમ	જિલ્લો, તાલુકો, ગામ	જાતિ	કુટુંબની સંખ્યા	શિક્ષણ		કુટુંબના સભ્યોની સંખ્યા						કુલ
				અભણ	શિક્ષિત	પુખ્ત		બાળકો-મુદ્દો		કુલ		
						પુરુષ	સ્ત્રી	પુરુષ	સ્ત્રી	પુરુષ	સ્ત્રી	
૧.	રામપુર-ધંધોડા (છોટાઉદિપુર, વડોદરા)	રાઠવા	૨૫	૧૬	૯	૩૭	૩૭	૩૧	૧૨	૬૮	૪૯	૧૧૭
૨.	આંબા-ગોપાલપુરા (સોનગઢ, સુરત)	કુંકણા ચૌધરી	૨૦ ૫	૯	૧૬	૩૧	૩૪	૩૬	૧૬	૬૭	૫૦	૧૧૭
૩.	પાણીયા-અંધારા (લીમખેડા, દાહોદ)	ભીલ	૨૫	૬	૧૯	૩૧	૨૮	૪૫	૩૬	૭૬	૬૪	૧૪૦
૪.	પાંચા-ધાનાવાળીવાવ (દાંતા, બનાસકાંઠા)	કુંગરા ગરાસિયા	૨૫	૧૮	૭	૨૬	૨૬	૪૨	૨૯	૬૮	૫૫	૧૨૩
૫.	કુલ		૧૦૦	૪૯	૫૧	૧૨૫	૧૨૫	૧૫૪	૯૩	૨૭૯	૨૧૮	૪૯૭
૬.	કુલ ટકા		૧૦૦	-	-	૪૪.૮૦	૫૭.૩૪	૫૫.૨૦	૪૨.૬૬	૧૦૦.૦૦	૧૦૦.૦૦	૫.૦

તપાસના ઉપરોક્ત કુટુંબોમાંથી વિસ્તાર, ગામ પ્રમાણે આવરેલા કુટુંબોના વડાઓની શૈક્ષણિક સ્થિતિ તપાસી હતી. જેમાં ૫૧ ટકા વડાઓ શિક્ષિત જણાયા હતા. બાકીના ૪૯ ટકા કુટુંબના વડાઓ અભણ જણવા મળ્યા હતા. જેની ગામવાર જાતિ પ્રમાણે જણવા મળેલી કુટુંબના વડાઓની સભ્ય સંખ્યા કોઠામાં વિગતથી દર્શાવી છે. જેમાં સુરત, પંચમહાલ વિસ્તારના આવરેલા તપાસના ગામોમાંથી આ શિક્ષિત વડાઓની સભ્ય સંખ્યા વિશેષ જણાઈ હતી. જેમાં કુકણા-ચૌધરી અને ભીલ જાતિનો સમાવેશ થતો હતો. વડોદરા, બનાસકાંઠા વિસ્તારના આવરેલા તપાસના ગામોના કુટુંબના વડાઓ જેમાં રાઠવા અને ડુંગરી ગરાસિયા જાતિનો સમાવેશ થાય છે. તેમની શિક્ષિત વડાઓની સભ્ય સંખ્યા ઓછી જણવા મળી હતી.

તપાસ હેઠળના કુટુંબોમાંથી કુટુંબના સભ્યોની કુલ ૪૯૭ની સભ્ય સંખ્યા જણવા મળી હતી. એટલે કે કુટુંબદીઠ સરેરાશ ૫ વ્યક્તિઓનું કુટુંબ જણાવ્યું હતું. ઊંડાણના પંચમહાલ અનેદાંતાના વિસ્તારોની કુટુંબની સભ્ય સંખ્યા સવિશેષ જણવા મળી હતી. એ સિવાય કુટુંબના સભ્યોની પુખ્ત વયની સભ્ય સંખ્યા જેમણે માથે કુટુંબનો બોજો ઉઠાવવાનો છે. અને બાકીના બાળકો અને ઉંમરલાયક વૃદ્ધોની સંખ્યા તેમના કરતાં સવિશેષ જણવા મળી હતી. વિસ્તારવાર જાતિ પ્રમાણે કુટુંબના સભ્યોની સંખ્યા પુખ્ત અને બાળકો-વૃદ્ધોની કોઠા નં.૬.૧માં વિગતે બતાવી છે.

જમીન-વ્યવસાય અને આવક :

વીજળીકરણની અસરો હેઠળના અભ્યાસના તપાસ હેઠળના કુટુંબોમાંથી ૯૮.૦૦ ટકા કુટુંબો ખેતીના વ્યવસાય કરતા જણવા મળ્યા હતા. સાથે સાથે પૂરક વ્યવસાય તરીકે ખેતીની જમીન ધરાવતા અને કેટલાક ખૂબ ઓછી જમીન ધારણ કરતા કુટુંબો પોતાના જીવનનિર્વાહ માટે જુદા જુદા વ્યવસાયો કરતા માલૂમ પડ્યા હતા. જેમાં ખેતીસાથે ઓછી જમીન ધરાવતા કે બીજાની ખેતી કરતા કુટુંબો ખેતમજૂરી કરીને આવક પ્રાપ્તિ કરતા હતા, એવા ૧૭ જેટલા કુટુંબો જણવા મળ્યા હતા. ખેતી સાથે જે વધુ સુસંગત છે, એવો પશુપાલનનો (ભેંસ, ગાય, બકરા) વ્યવસાય ૮૫.૦૦ ટકા કુટુંબો કરતા જણવા મળ્યા હતા. એટલે ખેતી સાથે પશુપાલનનો વ્યવસાય તેમણે માટે પૂરક રોજ પૂરી પાડતો ખૂબ જ મહત્વનો જણવા મળ્યો હતો. પશુઓ તેમણે ખેતી ઉપરાંત દૂધ ઉત્પાદન રીતે પણ રોજ પૂરી પાડતા હતા. અન્ય વ્યવસાયો પણ આ તપાસ હેઠળના કુટુંબોથી ઘણા કુટુંબો કે કુટુંબના સભ્યો કરતા જણાવ્યા હતા. એવા ૨૩ જેટલા કુટુંબોમાંથી પથ્થર ઉદ્યોગમાં કે છૂટક મજૂરીના મળતા કામો દ્વારા રોજ મેળવતા જણવા મળ્યા હતા. જેમાં સૌથી વધુ બનાસકાંઠા વિસ્તારના ગામોના કુટુંબો ખાસ કરીને સવિશેષ પથ્થરકામની અંદર કામ કરી રોજ મેળવતા હતા.

અભ્યાસના તપાસ હેઠળના આવરેલા ૧૦૦ કુટુંબોની કુલ ૪૩૦ એકર જેટલી જાણવા મળી હતી. જેમાં સૌથી વધુ સુરત વિસ્તારના સોનગઢના ગામોના કુટુંબોમાંથી સૌથી વધુ ૧૫૪ એકર જેટલી જમીન જાણવા મળી હતી અને સૌથી ઓછી પંચમહાલ વિસ્તારના લીમખેડાના ગામોના કુટુંબોમાંથી ૬૮ એકર માત્ર જમીન હતી, જે સૌથી ઓછી હોવાનું જણાયું હતું. બાકીના બે વિસ્તારો વડોદરાના છોટાઉદેપુરના ગામો અને બનાસકાંઠાના દાંતા વિસ્તારના ગામોમાંથી કુટુંબદીઠ સરેરાશ ૪ એકરની આસપાસની જમીન જાણવા મળી હતી.

સમગ્ર ચારેય તપાસ હેઠળના ગામોના કુટુંબોમાંથી જાણવા મળેલી જમીન પિયત અને બિનપિયત પ્રકારની જાણવા મળી હતી. જેમાં ૧૦૩ એકર જમીન એટલે કે (૨૩.૮૫ ટકા) જમીન પિયત હેઠળની અને ૩૨૭ એકર જમીન એટલે કે (૭૬.૦૫ ટકા) જમીન બિનપિયત હતી. આખાં વિસ્તારોમાં ઘણી જગ્યાએ ડુંગરાળ, પથ્થરવાળી જમીન અને સિંચાઈની સુવિધા ઉપલબ્ધ ન હોઈ મહદઅંશે બિનસિંચાઈ હોવાનું જાણવા મળ્યું હતું. વિસ્તારના ગામો પ્રમાણે કુલ જમીન, પિયત-બિનપિયત જમીન વિસ્તારો, ઉપરાંત ખેતી સાથેના બીજા જુદા જુદા વ્યવસાયો કરતા કુટુંબોની સંખ્યા કોઠા નં. ૬.૨ જોતાં વિસ્તારથી જોઈ શકાશે.

અભ્યાસ હેઠળના કુટુંબોની કુટુંબદીઠ સરેરાશ વાર્ષિક આવક રૂ. ૫,૬૪૧ જાણવા મળી હતી સૌથી વધુ સુરત-સોનગઢના ગામોના કુટુંબોની કુટુંબદીઠ સરેરાશ આવક રૂ. ૬,૭૪૦ અને સૌથી ઓછી બનાસકાંઠા, દાંતાના ગામોના કુટુંબોની કુટુંબદીઠ સરેરાશ આવક રૂ. ૩,૦૪૪ની જાણવા મળી હતી.

ચારેય વિસ્તારના ગામોના કુટુંબો આગળ દર્શાવ્યું તેમ ખેતી સાથે બીજા વ્યવસાયો પૂરક આવક માટે કરતા હતા. પરંતુ આ કુટુંબોની સૌથી વધુ આવક ખેતીવાડીના એમના મુખ્ય વ્યવસાયમાંથી થતી જાણવા મળી હતી. બધા જ વિસ્તારોમાંથી ખેતીની જમીન નહીં ધરાવતા અને ઓછી વતી જમીન ધરાવતા કુટુંબોની વિગતો કોઠા નં. ૬.૩ જોતાં ખ્યાલ આવશે. જેમાં જમીન વિહોણા માત્ર ૪ કુટુંબો જાણવા મળ્યા હતા. એસિવાય એકથી ત્રણ એકર જમીન ધરાવતા ૬૮ કુટુંબો એટલે અર્ધા જેટલા કુટુંબો જાણવા મળ્યા હતા. બાકીના ૪૮ કુટુંબો ચારથી પાંચ એકર તેથી વધારે એકર જમીન ધરાવતા જણાયા હતા.

જમીન વિહોણા અને ઓછી જમીન ધારણ કરતા કુટુંબો બીજા પૂરક વ્યવસાયો દ્વારા મેળવતા હતા. ગામવાર જમીન ધારણ કરતા કુટુંબોની વિગતો કોઠા નં. ૬.૩માં વિસ્તારથી જાણવામાં આવી છે.

કોઠા નં. દ.૨

જમીન, વ્યવસાય, વાર્ષિક આવક દર્શાવતો કોઠો

ક્રમ	જિલ્લો, તાલુકો, ગામ	કુટુંબની સંખ્યા	જમીન				વ્યવસાય				કુટુંબની વાર્ષિક આવક	કુલ સંખ્યા
			કુલ એકર	ચિયત	બિનચિયત	ખેતી	ખેતમજૂરી	પશુ	અન્ય			
૧.	રાયપુર-ધંધોડા	૨૫	૧૦૬	૮	૯૮	૨૪	૩	૨૦	૧	૧૫૪૫૦૦	૬૧૮૦	
૨.	આંબા-ગોપાલપુરા	૨૫	૧૫૪	૧૫	૧૩૯	૨૪	૩	૨૧	૨	૧૬૮૫૦૦	૬૭૪૦	
૩.	પાણીયા-અંધારા	૨૫	૬૮	૧૮	૫૦	૨૫	૧	૨૦	૫	૧૬૫૦૦૦	૬૬૦૦	
૪.	પાન્છા-ધાબાવાળીવાવ	૨૫	૧૦૨	૬૨	૪૦	૨૫	૧૦	૨૪	૧૫	૭૬૧૦૦	૩૦૪૪	
૫.	કુલ	૧૦૦	૪૩૦	૧૦૩	૩૨૭	૯૮	૧૭	૮૫	૨૩	૫૬૪૧૦૦	-	
૬.	કુલ ટકા	-	૧૦૦.૦૦	૨૩.૯૫	૭૬.૦૫	-	-	-	-	૫૬૪૧	-	

કોઠા નં.૬.૩

જમીન અંગેની પરિસ્થિતિ દર્શાવતો કોઠો

ક્રમ	ગામો	જમીન વિહોણા	એક એકર	બે એકર	ત્રણ એકર	ચાર એકર	પાંચ એકર	પાંચથી વધુ	કુલ
૧.	રાયપુર, ધંધોટા	૧	૪	૫	૪	૨	૫	૪	૨૫
૨.	આંબા, ગોપાલપુરા	૩	૧	૧	૨	૩	૮	૬	૨૫
૩	પાણીયા, અંધારી	-	૩	૮	૮	૪	-	૧	૨૫
૪.	પાન્છા, ધાબાવાળીવાવ	-	૨	૪	૫	૮	૩	૩	૨૫
	કુલ	૪	૧૦	૧૮	૨૦	૧૭	૧૭	૧૪	૧૦૦

વીજળીકરણની અસરો હેઠળના અભ્યાસના કુટુંબોના આવકના ખેતી અને બીજા જુદા જુદા વ્યવસાયોના સ્ત્રોતો અને તેમાંથી થતી વાર્ષિક આવક જોવા બાદ આ કુટુંબના સમગ્ર સભ્યોની શૈક્ષણિક સ્થિતિ જાણવા પ્રયત્ન કર્યો હતો. જે નીચે મુજબની વિગતો પ્રાપ્ત થઈ હતી.

તપાસહેઠળના આઠેય ગામોના સો કુટુંબોના કુલ ૪૮૭ સભ્યોમાંથી ૧૨૮ (૪૬.૨૩ ટકા) પુરુષો અને ૧૬૦ (૭૩.૩૮ ટકા) સ્ત્રીઓ મળીને કુલ ૨૮૮ની સભ્ય સંખ્યા અશિક્ષિત જાણવા મળી હતી. અશિક્ષિતોની સંખ્યામાં સ્ત્રીઓની વિશેષ સંખ્યા જોવા મળી હતી. જે આદિવાસી વિસ્તારોમાં સ્ત્રીઓની અક્ષરજ્ઞાનની સ્થિતિ હજુ સારી નથી, તેની પુષ્ટિ કરે છે. પ્રાથમિક શિક્ષણની ટકાવારી જોઈએ તો ૧૩૩ (૪૬.૬૭ ટકા) પુરુષો અને ૫૪ (૨૪.૭૭ ટકા) સ્ત્રીઓ પ્રાથમિક શિક્ષણ મેળવેલા, માધ્યમિકમાં ૧૭ (૬.૦૮ ટકા) પુરુષો અને ૪ (૧.૮૪ ટકા) સ્ત્રીઓ માત્ર જાણવા મળ્યા હતા. ઉચ્ચતર અને અન્ય શિક્ષણ રીતે જોઈએ, તો તપાસના કુટુંબોમાંથી કોઈ સભ્યે આગળ શિક્ષણ મેળવ્યું નહોતું.

વિસ્તાર, ગામ પ્રમાણે પુરુષ-સ્ત્રીની અશિક્ષિત, પ્રાથમિક, માધ્યમિક અને અન્ય શિક્ષણની વિગતો કોઠા નં.૬.૪માં વિગતથી દર્શાવી છે.

વીજળીકરણની આદિવાસીઓ ઉપર અસરો હેઠળના તપાસના ગામો કુટુંબોમાંથી વીજળીની સુવિધાઓ, વીજકરણ વર્ષની માહિતી મેળવી હતી. જેમાં તપાસના ગામોમાંથી ૧૯૮૦-૧૯૮૫માં છોટાઉદેપુર વિસ્તારના રાયપુર-ધંધોડામાં ૧૯૮૭ના વર્ષમાં સોનગઢ વિસ્તારના આંબા-ગોપાલપુરામાં ૧૯૭૯ના વર્ષમાં લીમખેડા વિસ્તારના પાણીયા-અંધારામાં અને દાંતા વિસ્તારના પાન્છા-ધાબાવાળી વાવમાં ૧૯૮૦ના વર્ષમાં સામૂહિક રીતે ગામડાઓને વીજ જોડાણ મળેલું.

કોઠા નં. દ. ૪

કુટુંબના સભ્યોની શૈક્ષણિક સ્થિતિ દર્શાવતો કોઠો

ક્રમ	જિલ્લો, તાલુકો, ગામ	જાતિ	કુટુંબની સંખ્યા	અશિક્ષિત		પ્રાથમિક		માધ્યમિક		ઉચ્ચતર, અન્ય		કુલ	
				પુરુષ	સ્ત્રી	પુરુષ	સ્ત્રી	પુરુષ	સ્ત્રી	પુરુષ	સ્ત્રી	પુરુષ	સ્ત્રી
૧.	રાયપુર-ધંધોડા	સાઠવા	૨૫	૪૧	૪૦	૨૦	૮	૭	૧	-	-	૬૮	૪૯
૨.	આંબા-ગોપાલપુરા	કુક્કા ચૌધરી	૨૫	૨૪	૩૧	૪૩	૧૯	-	-	-	-	૬૭	૫૦
૩.	પાણીયા-અંધારા	ભીલ	૨૫	૨૩	૪૩	૪૩	૧૮	૧૦	૩	-	-	૭૬	૬૪
૪.	પાનછા-ધાબાવાળીવાવ	ડુંગરા ગરાસિયા	૨૫	૪૧	૪૬	૨૭	૯	-	-	-	-	૬૮	૫૫
૫.	કુલ		૧૦૦	૧૨૯	૧૬૦	૧૩૩	૫૪	૧૭	૪	-	-	૨૭૯	૨૧૮
૬.	કુલ ટકા			૪૬.૨૩	૭૩.૩૯	૪૭.૬૭	૨૪.૭૭	૬.૦૮	૧.૮૪	-	-	૧૦૦.૦૦	૧૦૦.૦૦

સામૂહિક સાર્વજનિક ગામમાં વીજળીના થાંભલા ઉપર માત્ર ૨૦ કુટુંબોએ લાઈટ ચાલુ હોઈનું જણાવ્યું હતું. બાકીના ૮૦ કુટુંબોએ ગામમાં વીજળીના થાંભલા કે લાઈટથી જોડાયેલું નહોતું એમ જણાવ્યું હતું. એટલેઆ ગામોની વસવાટની પ્રથા છૂટાછવાયા ઘરો અને ઘરોની ઝૂમખાવાળી હોઈ ઘણે સ્થળે વીજળીના થાંભલા ગામના બીજા ઘરો કે ફળિયા-પરાઓથી પસાર થતા હોઈ છે. જેથી આ વીજળીના થાંભલાનો લાભ તેઓને મળ્યો હોતો નથી.

વીજળીકરણથી ગામોના ૭૦ જેટલા કુટુંબોએ ઘરમાં જોડાણ મેળવ્યું હોવાનું જણાવ્યું હતું. બાકીના ૩૦ કુટુંબો વીજ જોડાણથી વંચિત હતાં, આનું કારણ વીજળી થાંભલાથી ઘર દૂર હોવાથી, આર્થિક પરિસ્થિતિ સારી ન હોવાથી, પોતે જોડાણ લીધું ન હતું. જેમણે ઘરમાં વીજળી લીધી છે, તેવા કુટુંબોમાંથી એક પોઈન્ટવાળા ૪૫ કુટુંબો જાણવા મળ્યા હતા. પોઈન્ટ માટે જે રકમ ભરેલી એવા જવાબમાં રકમ ઓછી વતી તેઓએ બતાવી હતી. કેટલાએ જવાબ આપવાનું ટાળ્યું હતું.

વીજ જોડાણ ઘરમાં મળ્યું, તેમાં જોડાણ મળ્યું હતું તેવા પ્રશ્નના જવાબમાં ૪૬ કુટુંબોમાંથી પોતાને જોડાણ મળ્યું હોવાના અને ૩૦ કુટુંબોએ જોડાણ મળ્યું નહોતું એમ જણાવ્યું હતું. બાકીના ૬ કુટુંબોમાંથી એ બાબત અંગે કોઈ જાણતા નથી, એમ જણાવ્યું હતું. ૧૮ કુટુંબો બાકીના કુટુંબો.

વીજળીથી ચાલતા ક્યા ક્યા સાધનો વાપરો છો. તેના પ્રત્યુત્તરમાં ૭૦ કુટુંબો બલ્બ વાપરતા, ટ્યુબથી ચલાવવા વાળા ૩૦ કુટુંબો, પંખાનો એક જ કુટુંબ ઉપયોગ કરતું હતું. ટેપ ૭ કુટુંબો પાસે હતા. ટી.વી. સેટ માત્ર એક કુટુંબ પાસે જાણવા મળ્યો હતો.

વીજળીકરણની વીજ જોડાણ અને સાધનોની વપરાશની વિગતો વિસ્તારવાર ગામો પ્રમાણે કોઠા નં. ૬.૫માં આપવામાં આવી છે.

વીજળીકરણ થયા પછી વીજળી સમયસર મળે છે. તેવા પૂછેલા પ્રશ્નના જવાબમાં ૧૧ કુટુંબોએ પોતાને વીજળી સમયસર મળે છે કે કેમ એવા પૂછેલા પ્રશ્ન માટે કોઈ જવાબ આપ્યો નહોતો. તેમણે તે અંગે મૌન સેવ્યું હતું. ૮૮ કુટુંબોએ વીજળી સમયસર મળતી નથી, તેઓ કહે કે જરૂર હોય ત્યારે જ વીજળી હોતી નથી.

વીજળી જોડાણ ધરાવતા ૭૦ કુટુંબોમાંથી ૩૬ કુટુંબો પોતે વીજળીના બિલ સમયસર ભરે છે, જ્યારે ૩૪ કુટુંબોએ બિલો સમયસર ન ભરતા હોઈ એ વિશે કોઈ જવાબ આપ્યા નહોતા. અપાયેલ જોડાણમાંથી માત્ર એક કુટુંબનું જોડાણ કપાયું હોવાનું જાણવા મળ્યું હતું.

વીજળીથી ચાલતા ખેતીના યંત્રો તપાસ હેઠળના કુટુંબોમાંથી જાણવા મળ્યા નહોતા. માત્ર શોખના સંગીતના ટેપ ૧૭, રેડિયો ૧૦ જેટલા સાધનો આ કુટુંબો પાસેથી જાણવા મળ્યા હતા. એટલે ખેતીવાળીમાં સિંચાઈ માટે હજુ વીજળી વપરાશ થતો હોય એવું આ કુટુંબોમાં તો જોવા મળ્યું નહોતું. જેની વિગતો કોઠા નં. ૬.૬માં દર્શાવી છે.

કોઠા નં. દ. દ

વીજળીકરણ સુવિધાઓ દર્શાવતો કોઠો

ક્રમ	જિલ્લો, તાલુકો, ગામ	જાતિ	કુટુંબની સંખ્યા	વીજળી સમયસર મળે છે		બિલ સમય ભરો છો		કનેક્શન કપાયું છે		વીજળી યંત્રો અંગે				
				હા જવાબ નથી	ના	હા	ના જવાબ નથી	હા	ના	૧૧ ૨૫	૨૦	૨૧	૨૦	
૧.	રાયપુર-લંધોડા	રાઠવા	૨૫	૪	૨૧	૧૭	૪	૧	૨૦					
૨.	આંબા-ગોપાલપુરા	કુક્કરા ચૌધરી	૨૫	૩	૨૨	૧૮	૨	-	૨૧					૧૦
૩.	પાણીયા-અંધારા	ભીલ	૨૫	-	૨૫	-	૨૩	-	૨૩					
૪.	પાન્છા-ધાનાવાળીવાવ	ડુંગરા ગરસિયા	૨૫	૪	૨૧	-	૫	-	૫					
૫.	કુલ		૧૦૦	૧૧	૮૯	૩૬	૩૪	૧	૬૯	૧૭				૧૦
૬.	કુલ ટકા													

૩૦/૧૧/૨૦૨૦
૧૬

વીજળીકરણની અસરો હેઠળના તપાસના કુટુંબોમાંથી વીજળીના ફાયદા અંગે પૂછતાં ૫૩ કુટુંબોએ માત્ર લાઈટથી અજવાળું મળે છે. ૨૨ કુટુંબોએ પોતાને ખેતીમાં ઉપયોગી છે, જ્યારે ૪૧ કુટુંબોએ ખાસ કંઈ ઉપયોગી વીજળી નથી એમ જણાવ્યું હતું. તપાસના દાંતા વિસ્તારના ગામોના કુટુંબોએ વીજળી ખાસ ઉપયોગી સાબિત થઈ નથી, તેનાથી કંઈ ફાયદો થયો નથી એવા જવાબો આપ્યા હતા. એ સિવાયના અભ્યાસના વિસ્તારોના કુટુંબોએ પોતાને લાઈટથી કે ખેતીમાં ફાયદો થયો છે તે દર્શાવ્યું છે. તે કુટુંબોની વિગત કોઠા નં. ૬.૭ જોતાં ખ્યાલ આવશે.

એ રીતે વીજળીના ગેરફાયદાઓ અંગે પૂછેલા પ્રશ્નોના જવાબમાં વીજળી નિયમિત રીતે અને જ્યારે જરૂર હોય છે, ત્યારે મળતી જ નથી. તેવી ફરિયાદો ૧૨ કુટુંબોમાંથી હતી, ગેરફાયદાઓ નથી તેવું ૫૧ કુટુંબોએ જણાવ્યું હતું. વધુ બિલ આવે છે તેવું ૬ કુટુંબોએ જણાવી તે રીતે પોતાને નુકસાન વેઠવું પડે છે, તેમ જણાવ્યું હતું. આર્થિક રીતે વધુ બોજો વધ્યો છે, તેવું ૨૯ જેટલા કુટુંબોએ જણાવ્યું હતું. આમ વિસ્તારોના ગામ પ્રમાણે જે કુટુંબોએ વીજળી નિયમિત મળતી નથી અને ગેરફાયદો દર્શાવ્યો હતો, બિલ વધુ આવે છે, આર્થિક રીતે કુટુંબ ઉપર બોજો તેનાથી વધ્યો છે.

વીજળી અંગેની ફરિયાદો સમયે વીજળી મળતી નથી તેવી ૬૮ કુટુંબોની ફરિયાદો હતી, અમારે એ અંગે કંઈ કહેવું નથી, તેવું ૨૪ કુટુંબોએ જણાવ્યું હતું. પૈસાનું વળતર મળતું નથી. વીજળી ન મળે તેથી બિનઉપયોગી છતાં પૈસા ભરવા પડે છે, તેવું ૨ કુટુંબોએ જણાવ્યું હતું. તેમાં ગામવાર કુટુંબોએ જવાબ આપ્યા વિશેની બધી વિગતો કોઠા નં. ૬.૭માં દર્શાવી છે.

વીજળી અંગેની ફરિયાદો હોય તો વીજળી બોર્ડ શું કરવું જોઈએ, એ સંદર્ભમાં અન્ય જોડાણ આપવું જોઈએ, એવું ૨૧ જેટલા કુટુંબોએ જણાવ્યું હતું. નિયમિત વીજળી આપવી જોઈએ, એવું ૪૭ કુટુંબોમાંથી જાણવા મળ્યું હતું અને ૨૭ એ અંગે જવાબો આપ્યા નહોતા. ગામવાર કુટુંબોની માહિતી કોઠા નં. ૬.૭માં સવિસ્તાર દર્શાવી છે.

આ ઉપરાંત સરકારે શું કરવું જોઈએ એવા પૂછેલા પ્રશ્નના જવાબમાં ૫૧ કુટુંબોએ રાહત આપવી જોઈએ, ૪ કુટુંબોએ વીજળી નિયમિત આપવા વ્યવસ્થા ગોઠવવી જોઈએ. તેમાંના ૪૪ કુટુંબોએ વીજળી મફત મળે તેવી વ્યવસ્થા ગોઠવવી જોઈએ, તેમ જણાવ્યું હતું.

પ્રજાએ વીજળી અંગેની ચોરી વગેરેની બાબતમાં શું કરવું જોઈએ, એવા પૂછેલા પ્રશ્નના જવાબમાં કંઈ કરવું જોઈએ નહીં એવું ૬૦ કુટુંબોએ જણાવ્યું હતું. ૨૪ કુટુંબોએ એ અંગે જવાબ આપ્યા નહોતા. જ્યાં સુધી વીજળી અંગેની ચોરી વગેરેની બાબતમાં શું કરવું જોઈએ તે અંગેની માહિતી કોઠા નં. ૬.૭માં દર્શાવી છે.

કોઠા નં. દ. ૭

વીજળીકરણ ફાયદા, ગેરફાયદા, ફરિયાદો દર્શાવતો કોઠો

ક્રમ	જિલ્લો, તાલુકો, ગામ	જાતિ	કુટુંબની સંખ્યા	ઘરમાં વીજળીના ફાયદા કે અન્ય			વીજળીના ગેર ફાયદાઓ					વીજળી અંગેની ફરિયાદો			વીજ બોર્ડ શું કરવું જોઈએ		
				માત્ર લાઈટ	ખેતી કામ	ખાસ કંઈ નહી	વીજળી નિયમિત મળતી નથી	ખાસ કંઈ નહી	બિલ બહુ	આર્થિક બોજો	અન્ય કામ નથી	કે/નથી સમજાયે	વૈસાનું ન્યાયી	કનેકશન આપવું	વીજળી નિયમિત આપવી	કનેકશન આપવું	વીજળી નિયમિત આપવી
૧.	રાયપુર-ધંધોડા	રાઠવા	૨૫	૧૮	૫	૬	૪	૧૨	૬	-	૨૦	-	૧	૫	૧૬	૩	
૨.	આંબા-ગોપાલપુરા	કુક્ષા ચૌધરી	૨૫	૨૫	૮	૨	૩	૧૮	-	૫	૨૧	૪	૧	૮	૧૩	૩	
૩.	પાણીયા-અંધારા	ભીલ	૨૫	૯	૯	૮	-	-	-	૨૪	૨૨	-	-	-	૮	૧૪	
૪.	પાંચા-ધાબાવાળીવાવ	ડુંગરા ગરાસિયા	૨૫	-	-	૨૫	૫	૨૦	-	-	૫	૨૦	-	૮	૧૦	૭	
૫.	કુલ		૧૦૦	૫૩	૨૨	૪૧	૧૨	૫૧	૬	૨૮	૬૮	૨૪	૨	૨૧	૪૭	૨૭	

+ અધિક કોટામાં દર્શાવેલ વ્યાજ

વીજચોરી અંગે કુટુંબોનો અભિપ્રાય પૂછયો હતો, જેમાં જે કુટુંબો વીજળી ચોરી કરે છે. તેમણે ચોરી ન કરવી જોઈએ, એવું ૧૫ કુટુંબોએ જણાવ્યું હતું. ૪૦ કુટુંબોએ એ અંગે જવાબ આપ્યા નહોતા. ચોરી ન કરવા દેવી જોઈએ, એવું ૩૪ કુટુંબોએ જણાવ્યું હતું.

વધુ વીજળીની તંગી હોય તો શું કરવું જોઈએ, તેવા પૂછેલા પ્રશ્નના જવાબમાં વધુ વીજ પુરવઠો મેળવવો જોઈએ, તેવું ૬૭ કુટુંબોએ, સાંજના સમયે વીજળી મળે તેવું ૧૨ જેટલા કુટુંબોએ પોતાના અભિપ્રાયમાં જણાવ્યું હતું. ૨૨ કુટુંબોએ એ અંગે જવાબ આપ્યા ન હોતા. ૫ કુટુંબોએ કંઈ નહીં એમ જણાવેલું.

વીજળીકરણ પછી પરિવર્તન જોવા મળે છે, તેવા પૂછેલા પ્રશ્નના જવાબમાં ૩૯ કુટુંબોએ વીજળી આપવાથી પરિવર્તન થયેલું જણાવ્યું હતું. ૫૦ કુટુંબોએ તેની અસરથી પરિવર્તન દેખાતું નથી, એમ જણાવ્યું હતું. ૧૧ જેટલા કુટુંબોએ કોઈ અભિપ્રાય પરિવર્તનની બાબતમાં આપ્યો નહોતો.

વીજળી આપવાથી સામાજિક બાબતોમાં જરૂર અસરો થઈ છે, તેવું ૩૭ જેટલા કુટુંબોમાંથી જણાવા મળ્યું હતું. આર્થિક પરિવર્તન માત્ર ૯ જેટલા કુટુંબોને જ્યાં ખેતીવાડી ક્ષેત્રે સિંચાઈ શક્ય બની છે, ત્યાં થવા પામ્યું છે, એમ જણાવ્યું હતું. શૈક્ષણિક પરિવર્તન ૩ કુટુંબોએ જણાવ્યું હતું. જેમાંથી રાત્રે લખી વાંચી શકે એમ દર્શાવ્યું હતું. જ્યાં જ્યાં પ્રશ્ન ૫૨ કુટુંબોએ આપ્યો હતો.

વીજળી કરણના અભિપ્રાયો બાબતને સરકાર અંગેના, પ્રજા અંગેના, વીજ ચોરી અંગેના કે પરિવર્તન અંગેના જે કુટુંબોએ અભિપ્રાયો આપ્યા છે, તેની ગામવાર કુટુંબ સંખ્યા પ્રમાણે જે કુટુંબોએ અભિપ્રાયો દર્શાવ્યા છે. તેની વિગતો કોઠા નં. ૬.૮માં વિસ્તારથી દર્શાવી છે.

કોઠા નં. ૬.૮

વીજળી અંગે સરકારે, પ્રજાએ શું કરવું તેવા અભિપ્રાયો દર્શાવતો કોઠો

ક્રમ	જિલ્લો, તાલુકો, ગામ	જાતિ	કુટુંબની સંખ્યા	સરકારે શું કરવું			પ્રજાએ શું કરવું			વીજ ચોરી અંગે અભિપ્રાય			વધુ વીજળી મેળવવા શું કરવું					વીજળી કરણ				
				રાહત આપવી	વીજળી નિયમિત મળે	મફત આપવી	કંઈ નથી	જવાબ નથી	જવાબ છે	ચોરી કરે	ચોરી ન કરે	જવાબ નથી	ન કરવી	વધુ વીજ વુરવો	સાંજે વીજ આપવી	જવાબ નથી	કંઈ નથી	હા	ના	કામી	શી.	અન્ય
૧.	રાયપુર-ધંધોડા	રાહવા	૨૫	-	૪	-	૨૦	૧૪	૪	૫	૪	૫૫	૫	૪	૫	૧૧	૧૪	૧૦	૫	૩	૭	
૨.	આંબા-ગોપાલપુરા	કુકણા ચૌધરી	૨૫	-	૫	-	૨૦	૪	૨	૧૫	૮	૨૦	૨	૧૫	૩	૧૨	૩	૧૧	૪	-	૧૦	
૩.	પાણીયા-અંધારા	ભીલ	૨૫	-	૨	૧૬	૨૦	૪	૧૩	૬	૧૦	૨૦	૫	૧૩	૨	૧૬	૮	૧૬	-	-	૮	
૪.	પાંચા-ધાબાવાળીવાવ	ડુંગરા ગરાસિયા	૨૫	-	-	૨૫	૧૦	૧૪	૬	૧૮	-	૨૦	૫	૧૮	-	-	૨૫	-	-	-	૨૪	
૫.	કુલ		૧૦૦	૫૧	૪	૪૪	૫૫	૩૪	૧૬	૪૦	૩૦	૬૩	૧૨	૬૩	૫	૩૮	૫૦	૩૭	૮	૩	૪૨	
			૧૦૦	૫૨	૫	૪૪	૫૦	૪૦	૨૬	૪૦	૩૪	૬૩	૧૨	૬૩	૫	૩૮	૫૦	૩૭	૮	૩	૪૨	

વીજળીકરણના લાભલાભ

સારી અસરો : લાભ :

આદિવાસી વિસ્તારોમાં વીજળીકરણની પ્રક્રિયા આઝાદીકાળથી ચાલે છે. તેમાં પંચવર્ષિય યોજનાઓના માળખામાં રહીને વખતો વખત ફેરફારો સાથે વીજળીકરણની યોજનાઓ અમલી બનતી રહી છે. યોજનાઓમાં રખાયેલ ભૌતિક લક્ષ્યાંકો, નાણાંકીય અને લાભાર્થીઓના ચોક્કસ ધ્યેયો દરેક પંચવર્ષિય યોજનાઓ દરમ્યાન રાખવામાં આવ્યા હતા. અને એ રીતે વીજળીકરણ કાર્યક્રમ પાછળ ઘણા નાણાંનો ખર્ચ કરાયો અને કેટલાય સામૂહિક અને વ્યક્તિગત લાભો લાભાર્થીઓને પહોંચાડવામાં આવ્યા છે. તેનાથી આદિવાસી વિસ્તારોમાં જ્યાં લાભોનો ઉપયોગ થયો છે. ત્યાં સારી અસરો થયેલી જોવા મળે છે.

- (૧) જ્યાં વીજળીથી ખેતીવાડીમાં કૂવાઓ ઉપર ઈલેક્ટ્રીક મોટરપંપ બેસાડી સિંચાઈ શક્ય બની છે, ત્યાં ખેતીવાડીમાં ઘણા સારા પાકોના ઉત્પાદો ખેડૂતોને મળ્યા છે.
- (૨) આદિવાસી વિસ્તારોમાં કેટલેક સ્થળે વીજળીકરણથી આધુનિક સંગીતના કે બીજા સાધનો આવ્યા છે. સાથે સાથે વીજળીના લીધે જે આર્થિક પાસુ સદ્ગત થવા પામ્યું છે, તેથી સામાજિક મોભામાં અસરો વર્તાય છે.
- (૩) વીજળીકરણથી તેઓમાં પ્રસંગોપાત લગ્ન અને તેમનામાં મનાવતા ઉત્સવ તહેવારોમાં સગવડો વધવા પામી છે. શિક્ષણ મેળવતા વર્ગ માટે રાત્રે આ સુવિધાથી હવે પહેલાંની જેમ મુશ્કેલી વેઠવી પડતી નથી.
- (૪) ટી.વી., રેડિયો, ટેપરેકોર્ડર, પંખા જેવા આધુનિક સાધનો વધવાથી તેઓ બાહ્ય દુનિયાથી જે પહેલાં અજાણ રહેતા હતા, તેને બદલે સભાન જાગ્રત થયેલા જોવા મળે છે.
- (૫) વીજળીકરણને કારણે જ્યાં જ્યાં સિંચાઈની સુવિધા વધવા પામી છે. ત્યાં નવા પાકો તરબુચ, શંકર કપાસ અને નવા રોકડીયા પાકો દિવેલા, રાયડો, વળિયારી, મગફળી જેવા કરતા થયા છે, અને તેથી માત્ર ચોમાસા ઉપર આધારિત ખેતી થતી હતી, તેને બદલે શિયાળુ અને ઉનાળું પાકો થતા જોવા મળે છે.
- (૬) કેટલેક ઠેકાણે વીજળીકરણથી સિંચાઈને કારણે સારો પાક ઉતારો થવાથી આર્થિક સ્થિતિમાં સુધારો નોંધાયો છે. જેને કારણે ચોમાસા સિવાયની ઋતુમાં તેમને કામ મળી રહે છે. રોજગારીની તકોની ઉજળી સ્થિતિ જોવા મળે છે.

- (૭) વીજળીકરણથી કેટલાય કુટુંબોને જ્યાં કેરોસીનથી દીવાબત્તી કરતા હતા, તેમને પડતી મુશ્કેલી હળવી બની છે. તેમને કેરોસીન માટે જે દૂર સુધી ધક્કા ખાવા પડતા હતા, તેમાં રાહત થઈ છે.
- (૮) વીજળીકરણથી કેટલીક જગ્યાએ સરકારશ્રી દ્વારા નવીન યોજનાઓ અમલી બની છે. જેમાં (પ્લાસ્ટીક ઉદ્યોગ) તેનાથી નાના ઉદ્યોગથી રોજગારીની તક ઉભી થઈ છે.
- (૯) વીજળીકરણ પહેલાં ઘરઘંટીથી હાથ વડે ચલાવતા હતા. તેણે ઠેકાણે વીજળીથી ચાલતી ઘંટી થવાથી તેમને ઘરેથી દૂર સુધી કેટલાક દળાવવા જવું પડતું હતું અને સમય બગડતો હતો, તેમાં ફાયદો થયો છે.
- (૧૦) ઘંટી ઉપરાંત હલાર જેવા અનાજ કાઢવાના સાધનો વીજળીથી ચાલતા કેટલેક ઠેકાણે થતાં તેમણે ફાયદો થયો છે.

ખરાબ અસરો :

- (૧) ગામમાં જે લોકો આર્થિક રીતે સદ્દર નથી અને ઘરોમાં વીજળીકરણ કરાયું છે, તેવા વીજળીબિલ ભરી શકતા નથી. તેઓમાંના વીજચોરી કરે છે. તેમને પકડાતાં મીટર કાઢી જવાની બીકે પણ તેઓ ડરતા નથી, અચકાતા નથી. કારણકે તેઓને મીટર કાઢી લીધા પછી પણ લાઈટ ડાઈરેક્ટ કરી મળવાની છે. તેઓ મુખ્ય ડી.પી.એથી ગામના ફળિયાઓમાં અને ઘરોમાં વીજળી જે થાંભલાઓ ઉપરથી મળે છે તેના ઉપરથી તારના લંગર નાખી મેળવી લે છે.
- (૨) જેઓની સ્થિતિ આર્થિક રીતે સારી છે, તેઓ પણ લાઈટબિલ ભરતા નથી. તેઓ કહે છે બીજા ડાઈરેક્ટ લાઈટ લઈ લે છે. તેઓને દંડ કે કંઈ કરતું હોય તેમ લાગતું નથી, તો અમે પણ કેમ લાઈટ બિલ ભરીએ. એટલે એવા લોકોમાંના પણ વીજળી ચોરી કરીને અમે એકલા કેમ લાઈટબિલ ભરીને આવી સજા ભોગવીએ.
- (૩) જે લોકો વીજળીથી ઈલેક્ટ્રીક મોટર ચલાવીને સિંચાઈ કરે છે, તેઓ પણ વીજળીના થાંભલા વચ્ચે લાઈન જતી હોય ત્યાંથી ડાઈરેક્ટ કરીને વીજચોરી કરતા હોય છે.
- (૪) આ વિસ્તારોમાં ઘણી જગ્યાએ વીજળી સપ્લાય માટેનું સબસ્ટેશન સીંગલ ફેશનું હોય છે. તેમાં ટ્રીફેશનું હોતું નથી. આવી જગ્યાએથી જ્યારે ઈલેક્ટ્રીક મોટર જેવા વધારે લોઢવાળા સાધનો (ઘંટી) વગેરે ડાઈરેક્ટ કરીને ચલાવાય ત્યારે ફોલ્ટ થઈ વાઈરિંગ બળી જતાં હોય છે, અને વીજળી પુરવઠો ખોરવાઈ જાય છે, આવું વારંવાર બને છે.

- (૫) વીજળી ચોરીને કારણે અને ઘણીવાર વધુ વરસાદ વાવાઝોડું હોય તેવા પ્રસંગોએ ઘણા સબસ્ટેશનોએ લોડ વધવાથી કે અન્ય કારણે બળી જવાથી વીજળી પુરવઠો બંધ રહે છે ત્યારે જી.ઈ.બી.ની કચેરીથી ઘણી ફરિયાદો બાદપણ રીપેરીંગ થતું નથી અને સિંચાઈ કે બીજી રીતે વીજળી માટે હેરાન થવું પડે છે.
- (૬) ઘણા વિસ્તારોમાં આગળ દર્શાવ્યું તેમ લોકો ડાઈરેક્ટ કરીને વીજળી ચોરી કરતા હોય છે. તેને કારણે ઘણીવાર શોર્ટસર્કીટ થવાની ઘટનાઓથી ઘરના બલ્બ, ટ્યુબ કે બીજા સાધનો ઉડી જાય છે, અને નુકશાન થાય છે.
- (૭) જેઓ વીજળીની ચોરી નથી કરતા, તેઓને માથે પણ ફ્યુઅલચાર્જની વધારાની રકમ ભરવી પડે છે. વગર ગૂનાની સજા તેવા કુટુંબોને ભોગવવી પડે છે. જેઓ વીજળીની ચોરી કરે છે અને લાઈટબિલ પણ નિયમિત ભરતા નથી, તેવા કુટુંબો કેટલેક ઠેકાણે વિશેષ જોવા મળે છે.
- (૮) કેટલાય આદિવાસી વિસ્તારના ગામોમાં દા.ત. બધા જ ફળિયાઓમાં વીજળીકરણ થવા પામ્યું નથી, કેટલાય પેટા પરાઓ વીજળીકરણથી હજુ વંચિત રહી જવા પામ્યા છે, જેમને તેથી તેવા ફળિયાઓમાં, પેટા પરાઓના કુટુંબોને અસંતોષ જોવા મળે છે.
- (૯) કેટલીક જગ્યાએ દા.ત. વીજળીકરણને કારણે સિંચાઈનો લાભ થવા પામ્યો છે. તેની સામે જે કુટુંબોને આ રીતે સિંચાઈનો લાભ મળ્યો નથી, તેવો કુટુંબો અફસોસ કરતા નજરે ચડે છે.
- (૧૦) વીજળીકરણથી ભરપુર જંગલ વિસ્તારમાં કેટલેક ઠેકાણે શોર્ટસર્કીટને કારણે માણસની જાનહાની કે કરંટ લાગવાના બનાવ બને છે. કેટલીક વાર તેમના પશુઓને આવી લીલી ઝાડીને કારણે કરંટ લાગવા, જાનહાની જેવા પ્રસંગો બને છે.
- (૧૧) વીજળીકરણથી લાઈટનો ઉપયોગ વધ્યો છે, પણ ખરા સમયે તેમને વીજળી મળતી નથી. ત્યારે તેમાંના ઘણા કુટુંબોના કહેવા પ્રમાણે માત્ર લાઈટબિલ ભરીને પણ ખરા સમયે વીજળી ઉપયોગી બનતી નથી, તેથી વધારાનો આર્થિક બોજો હોય તેમ લાગે છે, તેમ તેમનું કહેવું હતું.
- (૧૨) કુટિર જ્યોત યોજના હેઠળ માત્ર એક પોઈન્ટનું કનેક્શન મફત જોડી આપ્યું છે, તેવા કુટુંબોના ઘણાએ વધારાના પોઈન્ટ ઉભા કર્યા છે. તેઓના કહેવા પ્રમાણે લાઈટબિલથી બિન જરૂરી આર્થિક બોજો વધારો વધવા પામ્યો છે. જેમને કુટિર જ્યોત યોજનાનો લાભ મળ્યો નથી, તેવા કુટુંબોને અસંતોષ છે.

- (૧૩) લાઈટબિલ વધારે આવે છે, તેવું ઘણા કુટુંબોમાંથી કહેવાયુ હતું. તેમાં રાહત આપવી જોઈએ કે વીજળી મફત આપવી જોઈએ, તેમ તેમનું કહેવું હતું.
- (૧૪) વીજળીની ચોરી કરતાં પકડાય તો તેનું મીટર કાઢી લેવામાં આવે છે અને દંડ કરાય છે. પરંતુ કેટલીક જગ્યાએ ગુજરાત વિદ્યુત બોર્ડની કચેરીના અધીકારીઓના કહેવા પ્રમાણે મીટર તેઓ સામેથી પણ અમારા હાથમાં પકડાવી દે છે. દંડની તો વાત જ શી ? તેમના કહેવા પ્રમાણે મીટર કાઢી લીધા પછી પણ વીજળી ચોરીથી તેઓ વાપરવાના જ છે. આમ વીજળી ચોરી વધવા પામી છે.

મુદ્દાઓ :

- (૧) ખેતીની સિંચાઈ માટે વિશેષ સુવિધાઓ આપવી જોઈએ. જેથી વીજળીની ચોરી ડાઈરેક્ટ થાય છે, તેમાં સુધારો થશે, અને તેમાં રાહત પણ આપવી જોઈએ.
- (૨) સમયસર વીજળી જરૂરિયાતમંદને મળે તેમ ગોઠવાય તો વીજળી વિશેનો જે અસંતોષ પ્રવર્તે છે, તેમાં જરૂર સફળતા મળશે.
- (૩) જે કુટુંબો વીજળી ચોરી કરે છે. તે કુટુંબોની જો આર્થિક સ્થિતિ માટે પૂરક રોજગારીના પગલાં લેવામાં આવે તો પરિસ્થિતિમાં ફેરફાર થવાની શક્યતા છે.
- (૪) વીજળીકરણમાં બાકી રહેલા કુટુંબોને પણ આવરી લઈને શક્ય હોય ત્યાં એકાદ પોઈન્ટ આપીને તેમને સંતોષ પૂરો પાડવો જોઈએ.
- (૫) વીજળી માગી હોય તો સરળતાથી પુરી પાડવી જોઈએ. તેમને ધક્કા ખડવાવ્યા સિવાય કાર્યવાહી કરાય તેમ ગોઠવવું જોઈએ.
- (૬) વીજળી ચોરી કરનારને સમજાવવા જોઈએ કે આપણને જ તેનાથી બિલ ભરતી વખતે સમગ્રને નુકશાન થાય છે. તેથી તેમ ન કરવા જણાવવું જોઈએ.
- (૭) કેટલેક ઠેકાણે વીજળીકરણ માત્ર લાઈટ પૂરતું કરાયું છે. તેમાં ઈલેક્ટ્રીક મોટરથી સિંચાઈ થઈ શકે, તેટલા થી ફેઈશનું વીજળીકરણ જ્યાં જ્યાં શક્ય હોય ત્યાં કરી આપીને જેટલો સમય વીજળી આપી શકાય તેટલો સમય આપીને સગવડ કરી આપવી જોઈએ. જેથી વારંવાર ફોલ્ટ થઈને વીજળી બંધ થઈ જવાના બનાવ અટકશે.
- (૮) કૂવાઓ ઉપર ઈલેક્ટ્રીક મોટર દ્વારા સિંચાઈના સાધનો ચલાવે છે. તેઓ વીજચોરી ડાઈરેક્ટ વીજળીના થાંભલા વચ્ચેના વાયરો ઉપર લંગર નાખીને કરે, આવા વખતે જો

તેમને વીજળીબિલ વધારે આવતું હોય તો રાહત આપીને ફાયદો કરી આપવો જોઈએ. અને તેને સમજાવવું જોઈએ કે તમે આ રીતે વીજચોરી કરો જેથી વારંવાર ફોલ્ટ થાય છે અને સમગ્ર કુટુંબોને વીજળી બિલમાં વધુ લાઈટબિલ આવે અને નુકસાન થાય છે. તો તેમ ન કરવા ચેતવણી આપવી જોઈએ. સાથે સાથે સમગ્ર લોકોને તેવું જે કરતો હોય તેને ખુલ્લો પાડવા કહેવું જોઈએ.

- (૯) વીજળીકરણ થયાબાદ વીજળી ચોરીના બનાવો બને છે. તેમાં આગળ દર્શાવ્યું તેમ આર્થિક સ્થિતી અથવા વીજળી બિલ નહીં ભરવાની તેવોની દાનત અને મફત વાપરવાની ટેવ. તેમાં આવા બધા કિસ્સાઓમાં જરૂર પગલાં ભરવા જોઈએ. તેનાથી સમગ્રને નુકસાન થાય છે, તેવો પ્રચાર કરવો જોઈએ.
- (૧૦) વીજળી ચોરી અટકાવવા માટે નવા પ્રકારનું વીજળીકરણની લાઈન નાખવા માટેની સીસ્ટમ ઉભી કરવી જોઈએ. જેમ ટેલીફોન અંડરગ્રાઉન્ડ થાય છે, તેમ કરાય તો કંઈક અંશે વચ્ચેથી જે વીજળીચોરી વાયરથી થાય છે તે અટકશે.
- (૧૧) કેટલેક ઠેકાણે દીવાબત્તી માટે કેરોસીન લાઈનમાં ઉભા રહીને પણ મળતું નથી, તેવા ઠેકાણે શક્ય હોય ત્યાં વીજળી આપવા બને તેટલા પ્રયત્ન કરવા જોઈએ.
- (૧૨) વીજળીથી ઘંટી-હાલર ચાલે છે, તેનાથી તેમને દૂર જવું પડતું હતું, તેમાં રાહત થઈ છે. પરંતુ તેમને વીજળીનો ખર્ચ વધુ આવે છે, તો તેમાં જ્યાં શક્ય હોય ત્યાં રાહત આપવી જોઈએ.
- (૧૩) વીજળીકરણથી આદિવાસી વિસ્તારોમાં પ્લાસ્ટીક ઉદ્યોગ (નાનો ગૃહઉદ્યોગ) શરૂ કરાયો છે. જેથી રોજગારીની તક ઉભી થઈ શકી છે. તેવી રીતેબીજા એવા શક્ય નાના ગૃહઉદ્યોગ (ઈલેક્ટ્રીક સાધનોનો સ્ટોર્સ) વગેરેમાં નાણાંકીય સહાય સબસીડી આપીને કરી આપવા જોઈએ.
- (૧૪) હજુ પણ શક્ય હોય ત્યાં નવા બંધાયેલા, ખોદાયેલા કુવાઓ ઉપર વીજળીના અભાવે સિંચાઈ માટેના ઈલેક્ટ્રીક મોટર જેવા સાધનો મૂકી શકતા નથી, તો એવા કેસો શોધી કાઢીને જ્યાં બને ત્યાં મદદ કરી સિંચાઈની સુવિધા ઉભી કરી આપવી જોઈએ.

સંદર્ભ ગ્રંથોની સૂચી

ક્રમ	પુસ્તક ગ્રંથનું નામ	લેખક	પ્રકાશક
૧.	આપણું ગુજરાત - વીજળી શ્રેણી પુસ્તીકા-૨	સંકલનકાર ગુજરાત વિદ્યુત મંડળ	ગુજરાત રાજ્ય માહિતી ખાતું
૨.	સાતમી પંચવર્ષીય યોજના ૧૯૮૫-૧૯૯૦	સામાન્ય વહીવટી વિભાગ આયોજન	ગુજરાત સરકાર
૩.	ટ્રાઈબલ સબપ્લાન વાર્ષિક વિકાસ યોજના ૧૯૯૯-૨૦૦૦	ટી.એ.એસ.પી. આદિજાતિ વિકાસ વિભાગ	ગુજરાત સરકાર
૪.	જિલ્લા વસતિ ગણતરી પુસ્તીકા (૧) વડોદરા જિલ્લો - ૧૯૯૧ (૨) સુરત જિલ્લો - ૧૯૯૧ (૩) પંચમહાલ જિલ્લો - ૧૯૯૧ (૪) બનાસકાંઠા જિલ્લો - ૧૯૯૧	એન.આર. વરસાણી " " " "	નિયામકશ્રી વસતિ ગણતરી ગુજરાત
૫.	જી.ઈ.બી. ડાયરી - ૧૯૯૮	જી.ઈ.બી. વડોદરા	જી.ઈ.બી. સરદાર પટેલ વિદ્યુત ભવન
૬.	સામાજિક આર્થિક સમીક્ષા ગુજરાત રાજ્ય-૨૦૦૦-૨૦૦૧	અર્થશાસ્ત્ર અને આંકડાશાસ્ત્ર નિયામકની કચેરી	ગુજરાત રાજ્ય ગાંધીનગર